Erhvervet goodwill

- en undersøgelse af aktivets historiske udvikling samt nugældende regnskabsmæssige behandling set i lyset af det retvisende billede og nyttig regnskabsinformation

Uddannelse: Revisorkandidaten, cand.merc.aud v. Aalborg University Business School
Semester: 4. semester
Semester kursus: Speciale / Kandidatafhandling
Specialeperiode: 1. februar 2026 - 1. juni 2026
ECTS: 30
Vejleder: Hans B. Vistisen

Udarbejdet af:
Christian Villesen Skov / Studienr.: 20213149

Tobias Buhl / Studienr.: 20214507

Tobias Alstrup Kjær / Studienr.: 20215014

Juni, 2026

Antal anslag: 275.685
Antal sider: 114

Abstract

This thesis examines the theoretical understanding and accounting treatment of acquired goodwill arising from business combinations under IFRS 3. It assesses how both perspectives have developed historically *and* maps out the current accounting practice for goodwill under IFRS. Acquired goodwill often constitutes a significant and material element of financial statements and has historically been subject to considerable conceptual and theoretical uncertainty as well as extensive academic and regulatory debate. This examination gives rise to a number of key challenges regarding goodwill, which are subsequently analyzed and reflected upon. On this basis, the IASB Conceptual Framework is applied as the overall reference and evaluation framework, against which the identified challenges are examined and assessed in relation to the qualitative characteristics required for useful financial information and the *true and fair view*. Four key challenges associated with acquired goodwill are identified. The first involves a *theoretical ambiguity* that has historically made goodwill difficult to define, creating tension between the theoretical concept and its operational accounting treatment. The second concerns *old goodwill*, reflecting the possibility that the initially recognised carrying amount of goodwill changes over time as the reality evolves after the business combination. The third addresses the debate between s*ystematic amortisation and impairment*, assessing the relative strengths and weaknesses of each treatment. The fourth examines the *shielding effect*, whereby internally generated goodwill and other unrecognized intangible values may "shield" acquired goodwill and thereby prevent or delay impairment of the asset. The thesis finds that goodwill is a fundamentally unique asset, arguably *more intangible than other intangible assets*, and that both its theoretical understanding and its accounting treatment have evolved considerably over time. We find amortisation of goodwill inappropriate and fundamentally flawed given the complex and unique nature of the asset. Relative to this, the current impairment model under IFRS is more appropriate, even though it has its own significant downsides. The most significant challenges associated with goodwill arise in its subsequent treatment, and the identified problems cannot be fully resolved within the current IFRS regulation. Ultimately, a conceptually coherent treatment of goodwill may require either the development of an impairment model capable of testing goodwill more directly, or a reconceptualization that no longer treats goodwill as a recognizable asset - and consequently excludes it from the balance sheet following a business combination, analogous to the treatment of internally generated goodwill.

Indholdsfortegnelse

Abstract

1. Indledning 1

1.2 Problemformulering 4
1.2.1 Arbejdsspørgsmål 5

1.3 Afgrænsning 5

2. Metode 7

2.1 Videnskabsteoretisk og metodisk tilgang 7

2.2 Undersøgelsesdesign 8
2.2.1 Specialets fire elementer 8
2.2.2 Litteraturreview 9
2.2.3 Goodwill fra flere vinkler 10
2.2.4 Specialets struktur 10

2.3 Empiri 11

2.4 Validitet og reliabilitet 11

3. Grundlæggende forudsætninger i regnskabsaflæggelse 13

3.1 IASB Begrebsrammens formål og opbygning 14
3.1.1 Formålet med årsregnskaber 18
3.1.2 Regnskabsbrugerne og deres informationsbehov 19
3.1.3 Kvalitative egenskaber i finansiel information 21
3.1.3.1 Relevans 22
3.1.3.2 Troværdig præsentation 23
3.1.3.3 De forstærkende egenskaber 26
3.1.3.4 Opsamling 29
3.1.4 Det retvisende billede 29

4. Goodwill: Den historiske udvikling i regnskabspraksis og teori 31

4.1 Indledende bemærkninger - goodwill og koncernregnskabet 31
4.1.1 Kort om goodwill 32
4.1.2 Koncernregnskabspligt og IFRS 33

4.2 IFRS 3 - Virksomhedssammenslutninger 35
4.2.1 Formål og anvendelsesområde 36
4.2.2 Regnskabsmetode - Overtagelsesmetoden 37
4.2.2.1 Identifikation af den overtagende og overtagne virksomhed 38
4.2.2.2 Fastsættelse af overtagelsestidspunkt 38
4.2.2.3 Opgørelse af købsvederlaget 38
4.2.2.4 Identifikation og måling af alle overtagne aktiver og forpligtelser til dagsværdi 40
4.2.2.4.1 Indregning af specifikke aktiver og forpligtelser 41
4.2.2.5 Opgørelse samt indregning og måling af goodwill 43

4.3 Goodwill: Konceptets historiske udvikling 45

4.3.1 Tidlige regnskabsteoretiske betragtninger om goodwill ... 46
4.3.2 Historiske definitioner og teoretiske forståelser af goodwill ... 52
4.3.3 Efterfølgende debat ... 56
4.3.4 Historisk regnskabspraksis for goodwill ... 57
4.3.4.1 Regnskabsmæssig definition ... 57
4.3.4.2 Regnskabsmæssig behandling ... 60
4.3.4.2.1 Fra afskrivning til nedskrivning ... 60
4.3.4.2.2 Sammenlægningsmetoden forsvinder ... 61
4.3.4.2.3 Efterspillet ved "impairment-only"-regimet (kun nedskrivning) ... 63
4.3.4.2.4 Afskrivning - igen? ... 65
4.3.4.2.4.1 Argumenter for afskrivning ... 66
4.3.4.2.4.2 Argumenter for at beholde nedskrivningsmodellen ... 66
4.3.5 Den danske faglige diskussion ... 68
4.3.6 Goodwill opdelt i komponenter ... 71
4.3.6.1 Top-down perspektivet ... 72
4.3.6.2 Buttom-up perspektivet ... 72

4.4 Goodwill som immaterielt aktiv: Indregning og placering ... 79
4.4.1 Aktivdefinitionen ... 79
4.4.1.1 Kontrol ... 80
4.4.1.2 Tidligere begivenheder ... 80
4.4.1.3 Fremtidige økonomiske fordele ... 80
4.4.2 Indregning og måling ... 81

4.5 Efterfølgende behandling af Goodwill jf. IAS 36 ... 85
4.5.1 Formål og anvendelsesområde ... 85
4.5.2 Cash Generating Unit (CGU) ... 87
4.5.3 Allokering af goodwill til Cash Generating Units (CGU) ... 89
4.5.4 Tidspunkt for gennemførsel af nedskrivningstest ... 90
4.5.4.1 Årlige tests ... 91
4.5.4.2 Indikation på værdiforringelse ... 92
4.5.5 Nedskrivningstest ... 93
4.5.5.1 Opgørelse af genindvindingsværdien ... 93
4.5.5.2 Opgørelse af den regnskabsmæssige værdi ... 97
4.5.6 Indregning af tab ved værdiforringelse ... 99
4.5.7 Præsentation og oplysninger ... 101

4.6 Behandling af goodwill efter årsregnskabsloven ... 103
4.6.1 Indregning og måling ... 103
4.6.2 Præsentation og oplysninger ... 104

4.7 Delkonklusion ... 106

5 Centrale problemstillinger ved goodwill ... 107

5.1 Identificerede problemstillinger ... 107

5.2 Nr. 1: Teoretisk Uklarhed ... 108
5.2.1 Samspillet mellem teori og praksis ... 109
5.2.1.1 Idealet vs. virkeligheden ... 112
5.2.3 Det retvisende billede ... 113

5.3 Nr. 2: "Gammel" goodwill ... 114

5.4 Nr. 3: Afskrivning vs. Nedskrivning 116
5.4.1 Afskrivning 116
5.4.2 Nedskrivning 118
5.5 Nr. 4: Internt oparbejdet mod erhvervet goodwill 128
5.5.1 Shielding-effekten 129
6. Konklusion 135
Litteraturliste 139
Akademisk litteratur 139
Faglige artikler 139
Bøger 140
Lovgivning og standarder 140
Øvrige kilder 142

1. Indledning

Virksomhedssammenslutninger og opkøb udgør en væsentlig aktivitet i erhvervslivet og bidrager til løbende og ofte markante forandringer i markeder og brancher. Disse transaktioner betegnes også typisk *mergers and acquisitions* (M&A). I en regnskabsmæssig kontekst anvendes derimod betegnelsen virksomhedssammenslutninger, hvilket også bliver den anvendte betegnelse gennem dette speciale. Begrebet kan omfatte flere typer transaktioner, herunder eksempelvis fusioner mellem virksomheder eller egentlige opkøb af virksomheder.

Virksomhedssammenslutninger udgør en central mekanisme for at skabe vækst i de selskaber, der gennemfører transaktionerne, og fungerer samtidig som en drivkraft bag konsolidering i de berørte brancher, hvori denne aktivitet finder sted. For nogle selskaber udgør opkøb en egentlig vækststrategi, hvor formålet direkte er at konsolidere markedet og derigennem udvide sine markedsandele ved at opkøbe konkurrenter. Disse transaktioner og strategier bidrager til øget konsolidering, idet antallet af konkurrerende virksomheder i markedet reduceres, hvilket kan påvirke konkurrencen. Derfor er enkelte virksomhedssammenslutninger også underlagt fusionskontrol og kan kræve godkendelse fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for at sikre, at effektiv konkurrence ikke hæmmes[1]. Virksomhedssammenslutninger kan være motiveret af mange forskellige strategiske hensyn, herunder risikospredning, skattemæssig optimering, realisering af stordriftsfordele og effektivisering i virksomheden. Transaktioner kan også være begrundet i interne omstruktureringer i en koncern eller måske generationsskifte[2]. En af de centrale idéer bag virksomhedssammenslutninger er, at selskaber kan styrke hinanden, eller styrke sig selv, og skabe synergier, som ikke vil kunne realiseres hver for sig. Ovenfor nævnte eksempler udgør ikke en udtømmende liste over motiverne bag sådanne transaktioner, men motivet vil oftest være at skabe vækst[3].

[1] Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, *Fusioner og fusionskontrol*.
[2] Kaastrup & Andersen, *Hvad er M&A - og hvorfor kan det give værdi?*.
[3] Patrick A. Gaughan, *Mergers, acquisitions and corporate restructurings,* 6. udgave, side 145-146.

Virksomhedssammenslutninger går sjældent ubemærket hen og fylder ofte i erhvervslivets nyhedsstrøm, da de typisk involverer store økonomiske værdier og kan medføre væsentlige forandringer for virksomheder, kunder, medarbejdere og brancher. I de seneste år har flere større virksomhedssammenslutninger i Danmark tiltrukket opmærksomhed. I andet halvår af 2024 annoncerede den danske børsnoterede logistikvirksomhed DSV sin hensigt om at erhverve den tyske logistik- og shippingvirksomhed DB Schenker for ca. 107 milliarder kroner. Transaktionen blev gennemført den 30. april 2025[4]. Med opkøbet af Schenker cementerer DSV sin position som en ledende aktør i transport- og logistikbranchen og bliver med dette opkøb verdens største logistikvirksomhed[5]. Et andet markant opkøb fra DSV var i 2019, hvor selskabet erhvervede den schweiziske logistikvirksomhed Panalpina i en transaktion værdiansat til ca. 35,8 milliarder kroner[6]. I årene efter opererede koncernen under navnet DSV Panalpina, men i 2021 blev navnet ændret tilbage til DSV A/S for at sikre brandkonsistens. Dette navneskifte skete i forlængelse af endnu et større opkøb, hvor DSV i august 2021 købte Agility's Global Integrated Logistics (GIL) for omkring 30 mia. kroner[7]. DSV's mange opkøb kan ses som led i en konsolidering af logistikbranchen, som især DSV er en central drivkraft af, hvilket er i tråd med selskabets aggressive og uorganiske vækststrategi[8]. Der sker ligeledes konsolidering af den danske banksektor, som har stået på gennem en årrække. Siden 1991 har konsolideringen af banksektoren medført, at antallet af banker i Danmark er reduceret fra 219 til 52, senest som følge af fusionen til mellem Arbejdernes Landsbank og Sydbank[9] [10] [11] [12].

Virksomhedssammenslutninger, eksempelvis de ovenfor nævnte, har ofte store regnskabsmæssige implikationer. Købsvederlaget, som indgår i en virksomhedssammenslutning, når en overtagende virksomhed køber en anden virksomhed overstiger, med ganske betydelige beløb, i mange tilfælde den værdi, som den opkøbte virksomhed har på papiret - altså dens identificerede nettoaktiver. Denne merværdi betegnes som erhvervet goodwill, som bliver til en regnskabspost i

[4] DSV, *DSV completes acquisition of Schenker*.
[5] Shipping Watch, *DSV now has all the approvals for acquisition of DB Schenker.*
[6] DSV, *Annual Report 2019.*
[7] DSV, *DSV Panalpina A/S becomes DSV A/S.*
[8] DSV, *Vores formål og strategi*.
[9] Børsen, *Eksperter venter flere bankfu-sioner: En bank udpeges som muligt mål.*
[10] DR, *Nykredit vil købe Spar Nord i kæmpe milliardhandel: Bliver landets tredjestørste bank.*
[11] Nykredit, *Endnu et skridt i sammenlægningen mellem Spar Nord og Nykredit.*
[12] TV2, *Tre danske banker indgår aftale om at fusionere.*

koncernregnskabets balance på aktiv-siden, som viser de to sammensluttede virksomheder som én samlet enhed. Af denne grund kan den erhvervede goodwill også betegnes koncerngoodwill, fordi den er opstået som led i en virksomhedssammenslutning, der har dannet et koncernforhold mellem to virksomheder, hvor den ene har overtaget den anden gennem et køb. Denne goodwill er typisk ganske betydelig og påvirker derfor regnskaber væsentligt, når den bliver indregnet og efterfølgende behandlet i regnskabet. I henhold til eksemplerne på virksomhedssammenslutninger ovenfor udgjorde den erhvervede goodwill, ved købet af DB Schenker i 2025, 75,106 milliarder kroner i henhold til deres koncernregnskabs noter og oplysninger til pengestrømsopgørelsen. Med et samlet købsvederlag på 86,807 milliarder kroner betyder det, at de overtog nettoaktiver i DB Schenker for 11,701 milliarder kroner[13]. Den erhvervede goodwill udgjorde derfor 86,5% af transaktionen. I virksomhedssammenslutningen med Panalpina udgjorde den erhvervede goodwill omkring 96% af det samlede købsvederlag på cirka 35,8 milliarder kroner[14] og for Agility's Global Integrated Logistics udgjorde den omkring 85% af vederlaget på cirka 30 milliarder kroner[15].

Erhvervet goodwill er ikke blot endnu en regnskabspost, men en post med væsentlig betydning for et regnskabs samlede præsentation af virksomhedens aktiver, finansielle stilling og resultat. Når erhvervet goodwill ofte udgør en betydelig del af købsvederlaget og dermed fylder meget i balancen, er den regnskabsmæssige behandling heraf vigtig.

Goodwill har historisk været genstand for betydelig udvikling og debat, både fra en regnskabspraktisk og en teoretisk vinkel. Fra en regnskabspraktisk vinkel er goodwill gennem tiden blevet behandlet forskelligt - både som et aktiv, der skulle afskrives systematisk, mens aktivet i dag ikke længere afskrives, men i stedet testes for værdiforringelse gennem nedskrivningstest. Dette gælder i international og amerikansk regnskabspraksis. Efter den danske årsregnskabslov afskrives goodwill dog fortsat. Den nuværende regnskabspraksis for goodwill er dog ikke statisk, hvilket eksempelvis kom til udtryk i 2019, hvor IASB, som det standardsættende organ bag IFRS-standarderne, i et staff paper drøftede muligheden for en eventuel tilbagevenden til afskrivninger[16]. Det betyder, at goodwill først er blevet behandlet efter en afskrivningsmodel, hvorefter praksis

[13] DSV, *2025 Annual Report*, side 117.
[14] DSV, *2019 Annual Report*, side 76.
[15] DSV, *2021 Annual Report,* side 80.
[16] IFRS Staff Paper (2019), *Goodwill and Impairment; Reintroduction of amortisation of goodwill*.

ændrer sig til den nuværende nedskrivningsmodel. I 2019 blev spørgsmålet om en mulig tilbagevenden til afskrivning igen drøftet.

Goodwill har ikke alene givet anledning til skiftende regnskabsmæssig praksis, men har også historisk været et omdiskuteret koncept på det teoretiske plan. Diskussionen har især knyttet sig til goodwills natur, dvs. hvad goodwill egentlig er og repræsenterer i teorien, og hvilke elementer aktivet kan bestå af. Goodwill er kendetegnet ved, at værdien ofte udspringer af forhold, som ikke kan identificeres, adskilles eller måles særskilt, eksempelvis synergier, omdømme, kundeloyalitet, medarbejderkompetencer og forventninger til fremtidig indtjening. Goodwill kan således teoretisk anses som et abstrakt og sammensat koncept, der ikke lader sig afgrænse på samme måde som andre aktiver. Dette har medført en begrebsmæssig uklarhed, hvor goodwill både fremstår vanskeligt at afklare teoretisk og som resultat heraf udfordrende at behandle regnskabsmæssigt. Netop derfor bliver det særligt væsentligt, at goodwill behandles hensigtsmæssigt og afspejles retvisende i regnskabet, særligt set i lyset af de førnævnte eksempler, hvor goodwill udgør en betydelig del af værdien ved virksomhedssammenslutninger. På den baggrund opstår et centralt spørgsmål om, hvorvidt den nugældende regnskabsmæssige behandling af goodwill giver et retvisende billede af aktivet og tilvejebringer nyttig regnskabsinformation for regnskabsbrugerne - og i forlængelse heraf, hvilke problematikker omkring goodwill der kan udfordre dette.

1.2 Problemformulering

Med afsæt i ovenstående indledning præsenteres følgende problemformulering:

> Hvordan har den teoretiske forståelse og regnskabsmæssige behandling af goodwill udviklet sig historisk, og hvordan kan den nugældende regnskabspraksis vurderes i lyset af kravet om et retvisende billede og nyttig regnskabsinformation?

1.2.1 Arbejdsspørgsmål

Til besvarelse af problemformuleringen er der udarbejdet følgende arbejdsspørgsmål:

- Hvordan har goodwill historisk været forstået på et teoretisk plan?
- Hvordan har den regnskabsmæssige behandling af goodwill været og udviklet sig historisk?
- Hvordan behandles goodwill efter nugældende IFRS-standarder?
- På baggrund af ovenstående, hvilke centrale problematikker ved erhvervet goodwill kan identificeres, både regnskabsmæssigt og teoretisk, der udfordrer det retvisende billede og den nyttige regnskabsinformation i henhold til IASB's begrebsramme?

Problemformuleringen lægger op til en todelt undersøgelse:

- For det første en redegørelse for den nuværende regnskabsmæssige behandling af erhvervet goodwill efter gældende IFRS-standarder og den tilhørende teoretiske forståelse af aktivet.
- Den anden del anlægger et historisk perspektiv og undersøger både, hvordan den teoretiske forståelse af goodwill og den regnskabsmæssige behandling heraf har udviklet sig over tid.

1.3 Afgrænsning

Specialet tager udgangspunkt i erhvervet goodwill, som opstår i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, der reguleres af den internationale regnskabsstandard IFRS 3, som skal anvendes af børsnoterede virksomheder i EU. Internt oparbejdet goodwill inddrages i de sammenhænge, hvor det vurderes relevant for forståelsen af goodwill som aktiv samt i relation til de særlige regnskabsmæssige problemstillinger, der præger goodwill. Da den regnskabsmæssige behandling af goodwill ikke alene vedrører dens første indregning ved en virksomhedssammenslutning, men også den efterfølgende behandling af aktivet, inddrages andre relevante IFRS-standarder, herunder IAS 36 om værdiforringelse af aktiver og IAS 38 om immaterielle aktiver, hvor goodwill kategoriseres under. Herudover inddrages også IASB's begrebsramme (Conceptual Framework) med det formål at fungere som specialets overordnede referenceramme, der generelt beskriver regnskabsaflæggelsens grundlæggende forudsætninger, og

hvad der giver et retvisende billede samt nyttig regnskabsinformation for regnskabsbrugerne. IFRS-begrebsrammens formål og de kvalitative egenskaber ved nyttig finansiel information danner derfor grundlaget for vurderingen af, om den nugældende behandling af goodwill kan forenes med det retvisende billede og anses som værende en regnskabsmæssig behandling, der giver nyttig regnskabsinformation for regnskabsbrugere.

Årsregnskabsloven inddrages på de områder, hvor den regnskabsmæssige behandling af goodwill adskiller sig fra IFRS, herunder særligt spørgsmålet om afskrivning kontra nedskrivningstest. Disse forskelle er relevante at belyse for at opnå en mere nuanceret og bredere forståelse af de regnskabsmæssige tilgange, der i dag gælder for goodwill. For at kortlægge den historiske udvikling af goodwills regnskabsmæssige behandling inddrages både tidligere amerikanske og internationale regnskabsstandarder. De to regimer har gennem tiden løbende påvirket og informeret hinanden, og denne gensidige udveksling har i høj grad formet den konvergens, der i dag præger den internationale praksis på området, og som har resulteret i den regnskabsmæssige behandling af goodwill, vi kender i dag.

Yderligere behandler specialet kun den goodwill, som fremgår af koncernregnskaber, hvilket også betegnes koncerngoodwill. Den goodwill, der indirekte fremgår af et moderselskabs eget selskabsregnskab gennem kapitalandele i dattervirksomheder ved brug af indre værdis metode, falder således uden for specialets fokus. Ligeledes afgrænses der fra joint ventures og lignende sammenslutninger, idet disse udgør særskilte regnskabsmæssige problemstillinger, som ikke er centrale for specialets undersøgelse.

Specialet anlægger udelukkende et regnskabsmæssigt og teoretisk perspektiv på erhvervet goodwill, hvorfor skattemæssige, juridiske samt revisionsmæssige forhold omkring aktivet ikke behandles.

2. Metode

I dette afsnit belyses de metodiske overvejelser, som forfatterne har gjort sig i udarbejdelsen af specialet.

2.1 Videnskabsteoretisk og metodisk tilgang

Specialet gør brug af en fortolkende og analytisk tilgang i forbindelse med den konceptuelle forståelse af goodwill og den regnskabsmæssige behandling heraf. Dette gøres med det formål at skabe en dybere forståelse af nogle af de problematikker, som relaterer sig til goodwill som regnskabsmæssigt aktiv samt måden, hvorpå goodwill historisk set er blevet behandlet indtil nu. Derfor tager specialet udgangspunkt i en hermeneutisk tilgang, hvor forståelsen for goodwill løbende opnås gennem en fortolkning af tilhørende teori, litteratur, lovgivning samt regnskabsstandarder, hvilket konkret betyder, at den anvendte kvalitative empiri analyseres og fortolkes med det formål at forstå dens betydning og anvendelse i praksis. I forlængelse heraf er der i specialet anvendt en juridisk og regnskabsmæssig metode, hvor gældende ret vil blive analyseret og fortolket med det formål at identificere potentielle problematikker, der udspringer af den nuværende teoretiske definition og regnskabsmæssige behandling af goodwill[17]. Endvidere er specialet primært udarbejdet ud fra en deduktiv tilgang, hvor eksisterende teori, begrebsrammer og reguleringer udgør det grundlæggende fundament for en løbende identificering og analyse af relevante problemstillinger, der relaterer sig til goodwill og den nuværende behandling heraf.

[17] Larsen, A. & Rasmussen, R.Y., *Juridisk metode for revisorer*, 1. udgave, side 11-13.

2.2 Undersøgelsesdesign

Som et resultat af problemformuleringen består specialet overordnet af fire elementer.

2.2.1 Specialets fire elementer

Første og andet element omhandler et historisk perspektiv på goodwill, både på et teoretisk og et regnskabspraktisk niveau.

Det tredje element omhandler den nuværende og gældende regnskabspraksis omkring goodwill efter de internationale regnskabsstandarder (IFRS), med inddragelse af den danske årsregnskabslov på de områder, hvor der er relevante og interessante forskelle fra IFRS. Det historiske perspektiv på goodwill er mindst lige så bærende som redegørelsen for bestemmelserne for den nuværende regnskabspraksis på området. Grunden hertil er, at hvis man skal forstå goodwillaktivets nuværende regnskabsmæssige behandling og dets nuværende teoretiske forståelse, er det relevant at vide, hvad dette kommer af, hvilket et historisk blik tilbage i tid hjælper med. Dette valg er truffet med henblik på at opnå en mere nuanceret forståelse af konceptet goodwill, som er relevant at have på dette område, som anses for at være både teoretisk og regnskabsmæssigt komplekst.

Problemformuleringen fordrer desuden, at der skal tages stilling til og kommenteres på den nuværende regnskabsmæssige behandling af goodwill i årsregnskabet og sætte dette i relief til det retvisende billede og nyttig regnskabsinformation. Dette er specialets fjerde element. I forlængelse heraf bliver IASB's begrebsramme brugt som den overordnede reference- og vurderingsramme til at foretage denne vurdering ud fra, som hjælper med at besvare problemformuleringen.

Specialet har ikke en decideret opdeling mellem dens teoretiske, redegørende og analyserende elementer i den forstand, at disse dele ikke eksplicit er markeret som enten teoretiske, redegørende eller analyserende afsnit. Dette skyldes, at der er en løbende vekselvirkning mellem disse elementer, fordi denne fremgangsmåde vurderes at skabe den bedste sammenhæng gennem specialet. Goodwill er et område, hvor den teoretiske forståelse, den historiske udvikling og den

regnskabsmæssige behandling er tæt forbundne, og en skarp adskillelse mellem, hvad der er teori, redegørelse af regnskabspraksis og analyse samt refleksioner vil derfor virke kunstig.

2.2.2 Litteraturreview

Det historiske perspektiv på goodwill, både i forhold til den teoretiske forståelse og den regnskabsmæssige behandling, har både teoretiske, redegørende og analyserende elementer. Dette skyldes, at afsnittet bygger på et litteraturreview af akademiske og faglige artikler om goodwill helt tilbage fra slutningen af 1960'erne frem til i dag. Litteraturreviewet anvendes til at kortlægge og undersøge, hvordan goodwill i en historisk kontekst er blevet forstået teoretisk og regnskabsmæssigt behandlet. Dette perspektiv er derfor ikke alene en beskrivelse og redegørelse af tidligere teoretiske opfattelser og regulering, men også en analyse og undersøgelse over tid. Dette hjælper med at identificere centrale problemstillinger omkring goodwill og udviklingen i forståelsen af begrebet, som kan bruges til at få en mere nuanceret forståelse af aktivet. Denne historiske udvikling giver dermed et longitudinelt perspektiv til specialet[18], fordi der gennem litteraturreviewet er indsamlet empiri omhandlende goodwill fra mere end ét tidspunkt, hvorfor der kortlægges og identificeres en udvikling over tid.

I afsnit, der omhandler den nugældende regnskabsmæssige behandling af erhvervet goodwill, benyttes de relevante IFRS-standarder. Dette er mere redegørende, men samtidig også fortolkende og analyserende, idet der skal dannes en forståelse for den regnskabsmæssige behandling. Her kommer den juridiske metode og hermeneutiske tilgang til udtryk, idet gældende IFRS-standarder analyseres og fortolkes. Til denne redegørelse er der blevet inddraget IFRS 3, IAS 36 og IAS 38 samt relevante bestemmelser fra årsregnskabsloven, hvor behandlingen af goodwill adskiller sig fra IFRS, for at kunne få den brede forståelse for området.

I forbindelse med det historiske perspektiv og den nuværende regnskabsmæssige behandling af goodwill, identificeres der en række problemstillinger omkring aktiver, der vil kommenteres og reflekteres over fra en mere analytisk vinkel.

[18] Aarhus Universitet - Metodeguiden*, Longitudinelt Studie*.

2.2.3 Goodwill fra flere vinkler

Specialet anvender en form for kilde- og perspektivtriangulering, idet goodwill undersøges fra flere indgange:[19] Den historiske teoretiske forståelse, den historiske regnskabsmæssige behandling samt den nugældende teoretiske forståelse og regnskabsmæssige behandling. Ved at sammenholde disse perspektiver styrkes forståelsen af goodwill, da goodwill ikke alene bør vurderes og forstås ud fra én enkelt kilde, ét perspektiv eller én forståelse på et bestemt tidspunkt. Nutidens status quo er ikke opstået i et vakuum, men er formet af den udvikling, der er gået forud.

2.2.4 Specialets struktur

Specialets forløb og overordnede struktur kan illustreres som følger:

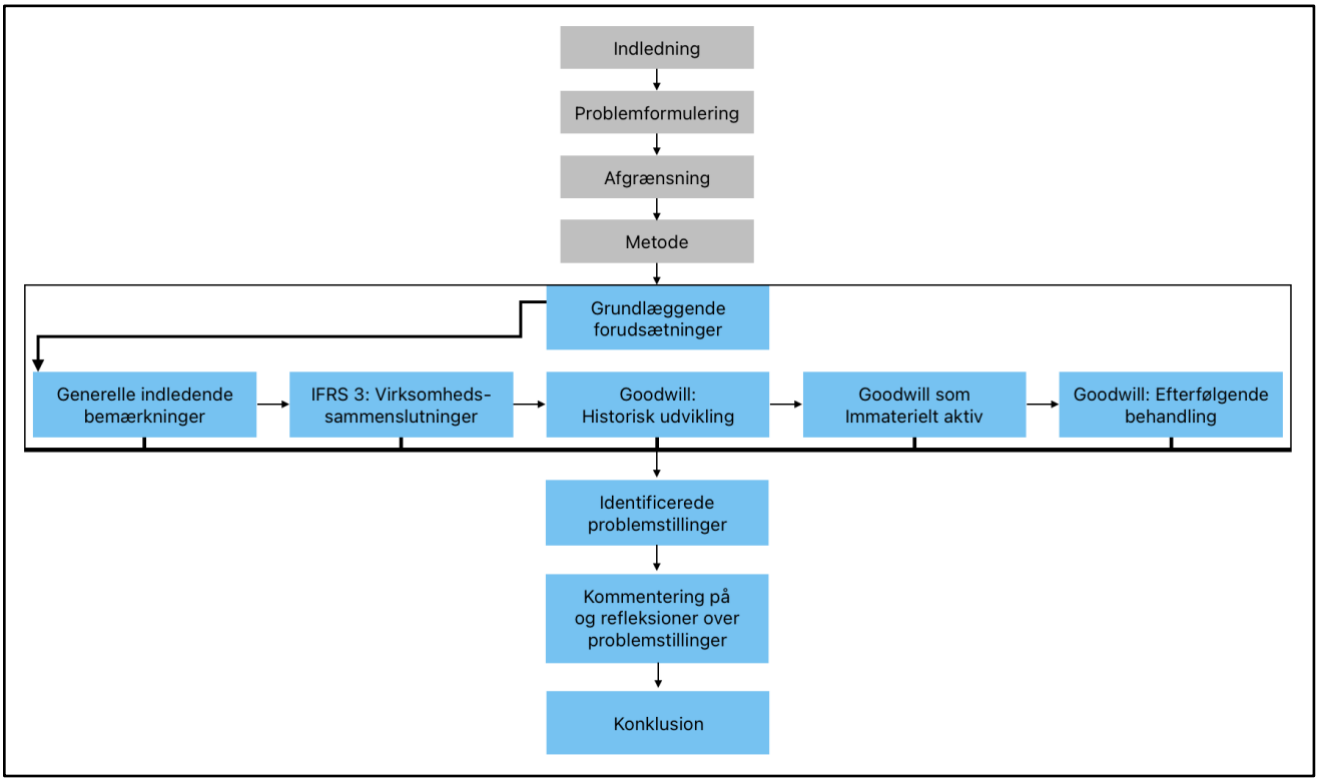

Figur 1: *Specialets forløb* - egen tilvirkning

[19] Aarhus Universitet - Metodeguiden, *Triangulering*.

2.3 Empiri

Empirien er udvalgt på baggrund af, at den er fagfællebedømt (peer-reviewet) og så vidt muligt citeret af andre forfattere, hvilket indikerer relevans og pålidelighed. Dette udvælgelseskriterium gælder for den akademiske og teoretiske litteratur om goodwill, som primært er anvendt i litteraturreviewet til det historiske perspektiv. For empirien omkring regnskabspraksis er gældende og opdaterede standarder og lovgivning blevet anvendt. Øvrigt kildemateriale, herunder lærebøger, faglige artikler og information fra relevante hjemmesider, er ligeledes udvalgt ud fra en vurdering af kildernes troværdighed, faglige relevans og anvendelighed i relation til specialets undersøgelse. Ved anvendelsen af sådanne kilder er der derfor lagt vægt på afsenderens faglige kendskab og autoritet, materialets aktualitet og dets sammenhæng med specialets undersøgelsesområde. Specialets empiriske grundlag er primært baseret på sekundær empiri af overvejende kvalitativ karakter. Specialet anvender ikke kvantitative metoder eller analyser i traditionel forstand, forstået som systematisk brug af tal, optællinger og mængder, men har derimod et kvalitativt, teoretisk og begrebsmæssigt fokus på goodwillaktivets natur samt et regnskabspraktisk fokus på den gældende behandling af aktivet. Det regnskabsfaglige perspektiv forudsætter naturligvis en forståelse af tal og værdier, men dette udgør ikke i sig selv anvendelsen af en kvantitativ metode. Kvantitative data kan således inddrages, hvor det er relevant, uden at specialet dermed anlægger en decideret kvantitativ metodisk tilgang.

2.4 Validitet og reliabilitet

Validitet og reliabilitet bliver betragtet som to centrale parametre for videnskabelig kvalitet. Disse to begreber er altså kvalitetskriterier[20]. Overordnet handler validitet om, hvorvidt man har undersøgt det, man satte sig for at undersøge, hvilket er styret af problemformuleringen. Reliabilitet handler om pålidelighed og hvor godt man har undersøgt det, man satte sig for, samt at det er undersøgt, så det kan efterprøves af andre[21].

[20] Søren Juul & Kirsten Bransholm Pedersen, "Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet", i *Samfundsvidenskabernes Videnskabsteori – En indføring*, (red.) Juul S. & Bransholm Pedersen, K., 1. udgave, s. 426.

[21] Lotte Rienecker & Peter Stray Jørgensen, *Den gode opgave - Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*. 5. udgave, 2. oplag. side 277.

Begrebet reliabilitet handler grundlæggende om pålideligheden og nøjagtigheden i en undersøgelse. For at styrke reliabiliteten tilstræbes en høj grad af transparens gennem hele arbejdsprocessen, hvilket konkret indebærer en løbende dokumentation af specialets fremgangsmåder, til- og fravalg samt begrundelser herfor. Ved at opstille en grundig og detaljeret metodebeskrivelse sikres det, at undersøgelsens fund er pålidelige[22]. Formålet er at skabe tillid til resultaterne og sikre, at andre vil kunne reproducere en tilsvarende undersøgelse og nå frem til lignende konklusioner[23]. En høj reliabilitet er således ensbetydende med, at undersøgelsen er stabil og så vidt muligt reproducerbar, hvilket vil styrke specialets overordnede troværdighed[24]. Reliabiliteten understøttes desuden af, at den anvendte empiri og inddragne kilder i specialet er offentligt tilgængelige. Anvendelsen af offentligt tilgængelig empiri, herunder regnskabsstandarder, gældende lovgivning, lovforarbejder, årsregnskaber samt akademisk og faglig litteratur, øger undersøgelsens verificerbarhed, idet andre uafhængigt kan efterprøve det empiriske grundlag, der ligger til grund for specialet. Der vil imidlertid uundgåeligt forekomme fortolkninger, forforståelse og subjektivitet fra vores side, der naturligt følger af den juridiske metode og hermeneutiske tilgang, hvor analyser og konklusioner er påvirket af fortolkning og forståelse af retlige og regnskabsfaglige kilder. Reliabiliteten skal derfor ikke vurderes ud fra et naturvidenskabeligt ideal om fuldstændig reproducerbarhed, hvor enhver anden skal kunne nå frem til identiske resultater. I stedet skal reliabiliteten specialet knyttes til undersøgelsens transparens, systematik og argumentationsmæssige konsistens. Det afgørende er, at læseren kan følge den metodiske fremgangsmåde og den logik, der leder frem til konklusionerne[25].

Validitet handler om, hvorvidt specialets resultater er nøjagtige fra undersøgerens og/eller læserens synspunkt. Kvalitetskriteriet validitet omhandler således troværdighed, autenticitet og gyldighed[26]. I et problembaseret projektarbejde som dette speciale skal det systematisk tilstræbes at få behandlet og undersøgt det problem, som vi har valgt at beskæftige os med. Dette sikrer gyldighed og relevans af det resultat, som undersøgelsen munder ud i, og siger noget om, hvorvidt specialets

[22] John W. Creswell & J. David Creswell, *Research Design*, 6. udgave, side 215.
[23] René Nesgaard Nielsen, *Videnskabsteori og projektarbejde for erhvervsøkonomer*, 1. udgave, side 74.
[24] John W. Creswell & J. David Creswell, *Research Design*, 6. udgave, side 215.
[25] Søren Juul & Kirsten Bransholm Pedersen, "Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet", i *Samfundsvidenskabernes Videnskabsteori – En indføring*, (red.) Juul S. & Bransholm Pedersen, K., 1. udgave, s. 427-429.
[26] John W. Creswell & J. David Creswell, *Research Design*, 6. udgave, s. 213.

undersøgelse og konklusioner er troværdige inden for fagets egne præmisser[27]. Validiteten styrkes i dette speciale gennem flere konkrete valg. En klar og afgrænset problemformulering sikrer, at undersøgelsen forbliver fokuseret og besvarer det, den sætter sig for. Den styrkes også ved anvendelsen af autoritative og fagligt anerkendte kilder, herunder IFRS-standarder, årsregnskabsloven og akademisk litteratur. Derudover styrkes validiteten af, at den valgte metode er konsistent med problemstillingen, samt at undersøgelsen løbende kobles tilbage til problemformuleringen, hvilket arbejdsspørgsmålene yderligere understøtter.

Samlet set understøttes både validitet og reliabilitet ved, at der sikres metodisk sammenhæng mellem problemformulering, teori, analyse og konklusion samt ved, at undersøgelsens fremgangsmåde er transparent og systematisk dokumenteret[28]. Herudover forudsætter kvalitetskriterierne en bevidsthed om forfatternes fortolkningsmæssige rolle og potentielle indflydelse på analysens resultater, hvilket fordrer gennemsigtighed og afklaring af eventuel bias, som forfatterne bringer med sig i undersøgelsen[29].

3. Grundlæggende forudsætninger i regnskabsaflæggelse

Formålet med dette afsnit er at redegøre for de grundlæggende forudsætninger og retningslinjer, som er relevante for udarbejdelsen af årsregnskaber efter IFRS-standarderne, og som udgør det centrale fundament for regnskabsaflæggelse i internationalt regi. I den forbindelse inddrages IASB-begrebsrammens retningslinjer og principper for, hvordan regnskabsinformation bliver nyttig for regnskabsbrugere, samt hvordan det retvisende billede opnås i IFRS-regi.

[27] René Nesgaard Nielsen, *Videnskabsteori og projektarbejde for erhvervsøkonomer*, 1. udgave, s. 74.
[28] René Nesgaard Nielsen, *Videnskabsteori og projektarbejde for erhvervsøkonomer*, 1. udgave, s. 74.
[29] John W. Creswell & J. David Creswell, *Research Design*, 6. udgave, s. 214.

3.1 IASB Begrebsrammens formål og opbygning

Dette afsnit redegør for IASB's begrebsramme, *Conceptual Framework for Financial Reporting*, som beskriver det overordnede konceptuelle fundament for regnskabsaflæggelse efter IFRS og angiver formålet med finansiel rapportering[30]. Den kan forstås som en "grundlov" for finansiel rapportering og giver generelle retningslinjer for, hvordan en årsrapport skal udformes, med et overordnet mål om at sikre den størst mulige informative værdi for regnskabsbrugere[31]. For at sætte denne begrebsramme i perspektiv inddrages også enkelte områder fra årsregnskabslovens begrebsramme, der adskiller sig fra den internationale begrebsramme. Dette bidrager til en øget forståelse af, hvad en begrebsramme er, og hvilken rolle en begrebsramme spiller i regnskabsaflæggelse.

Formålet med begrebsrammen er at[32]:

- fungere som en rettesnor, der hjælper IASB med at udvikle regnskabsstandarder, der er baseret på konsistente principper.
- at assistere regnskabsaflæggeren i at fastlægge en konsistent regnskabspraksis på områder, der ikke behandles af en specifik standard, eller i tilfælde, hvor en standard giver et valg af regnskabspraksis.
- at være en hjælp for alle til at forstå og fortolke IFRS regnskabsstandarderne. Derfor har begrebsrammen en vigtig fortolkningsmæssig og subsidiær betydning i IFRS-systemet.

Det fremgår endvidere udtrykkeligt, at begrebsrammen ikke er en standard i sig selv og heller ikke er godkendt af EU, hvorfor den ikke er en del af IFRS-standarderne. Såfremt der er en konflikt mellem begrebsrammen og en IFRS-standard, er det bestemmelsen i standarden, som er gældende og skal efterleves. Der er således intet i begrebsrammen, som går forud for en regnskabsstandard[33].

[30] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit SP1.1.
[31] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, side 201-202.
[32] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit SP1.1.
[33] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit SP1.2.

Begrebsrammen bidrager til den erklærede mission for IFRS Foundation og IASB, som er en del af IFRS Foundation. Denne mission er at udvikle regnskabsstandarder, der bringer transparens, ansvarlighed og effektivitet til de finansielle markeder. Begrebsrammen skal udgøre fundamentet for regnskabsstandarder, der bidrager til[34]:

- øget international sammenlignelighed og højere kvalitet i den finansielle information, så investorer og andre markedsdeltagere kan træffe økonomiske beslutninger på et informeret grundlag.
- at styrke ansvarlighed ved at mindske informationskløften (asymmetri) mellem kapitalydere og de personer, der forvalter deres kapital. Regnskabsstandarder, som bygger på begrebsrammen, bidrager med information, som er med til at holde ledelsen (i den rapporterende enhed) ansvarlig.
- at understøtte en mere effektiv kapitalallokering ved at hjælpe investorer med at identificere muligheder og risici. Regnskabsstandarderne bidrager dermed til lavere kapitalomkostninger og reducerede omkostninger ved international rapportering.

Begrebsrammens struktur blev først og fremmest udviklet af FASB i perioden 1978-1985, hvilket har dannet grundlaget for IASB's begrebsramme fra 1989, som senest er opdateret i 2018, samt Årsregnskabslovens begrebsramme i 2001[35]. Grundet denne konvergens ligner IASB's og årsregnskabslovens begrebsramme hinanden.

[34] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit SP1.5.
[35] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering,* 7. udg., side 201.

IASB's begrebsramme indeholder 8 kapitler:

1. Målsætningen med årsregnskaber
2. Kvalitative egenskaber ved nyttig regnskabsinformation
3. Finansielle rapporter og den rapporterende enhed
4. Elementerne i finansielle rapporter (herunder deres definitioner)
5. Indregning og ophør med indregning
6. Måling
7. Præsentation og oplysninger
8. Koncepter om kapital og kapitalvedligeholdelse

Begrebsrammens kapitler danner et deduktivt system, der er opbygget i logisk sammenhængende niveauer[36]. Dette indebærer, at begrebsrammens fremstilling bevæger sig fra det generelle til det konkrete. Det skal forstås således, at det først må fastlægges, hvad formålet med regnskabsaflæggelse er, og hvilke kvalitative egenskaber nyttig regnskabsinformation skal have. Først efter dette fundament er på plads, kan de mere konkrete niveauer udledes, herunder definitionen af regnskabselementer (f.eks. aktiver), kriterierne for deres indregning og måling, samt de endelige retningslinjer for regnskabsposters præsentation og oplysning. Begrebsrammens niveauer, som IASB's begrebsramme er opbygget efter, kan illustreres ved en figur, der samtidig viser, hvordan tilsvarende lag eller niveauer kan identificeres i årsregnskabsloven. Hvor IASB's begrebsramme udtrykkeligt er opbygget som et deduktivt og systematisk hierarki fra overordnede målsætninger til mere konkrete regnskabsmæssige regler, er denne struktur mere latent indbygget i årsregnskabsloven som lovtekst. Årsregnskabsloven bygger dermed også på en sammenhæng mellem regnskabsbrugernes informationsbehov, de kvalitative krav til informationen samt reglerne om elementer, indregning, måling, klassifikation og præsentation.

[36] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 202.

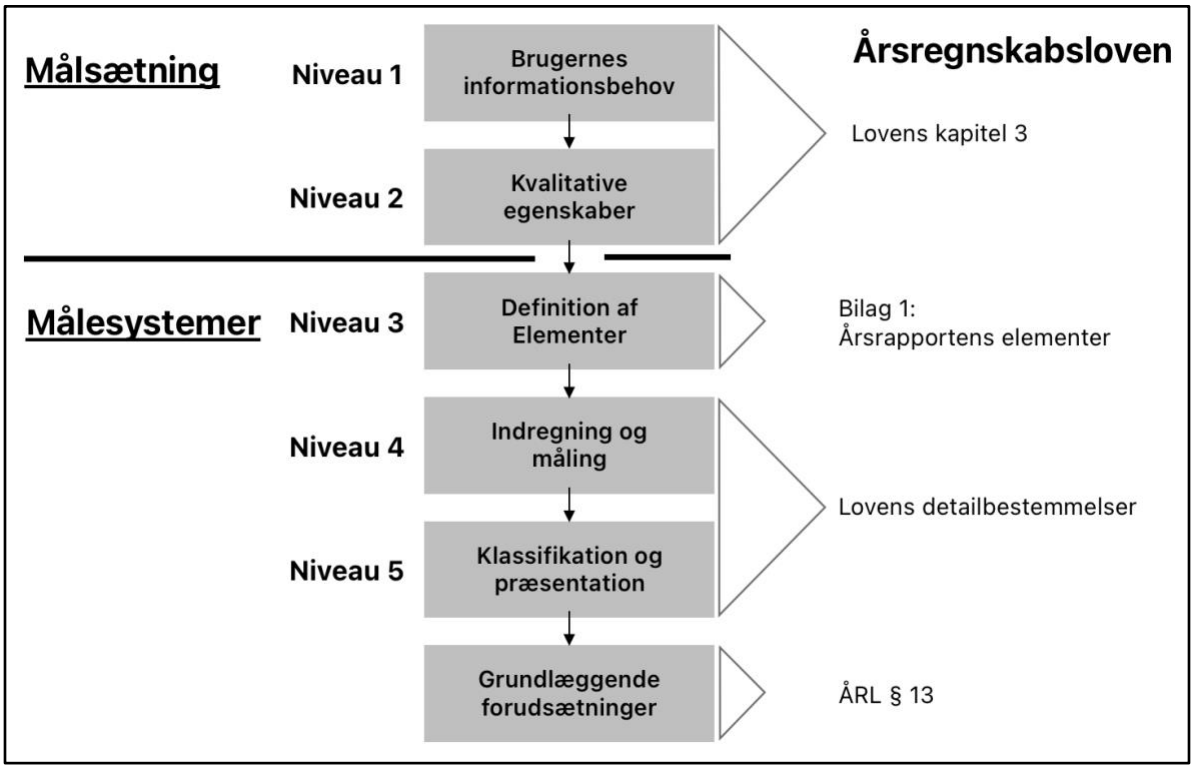

Figur 2: *Begrebsrammens opbygning* - Egen tilvirkning jf. Kyhnauv, m.fl., side 203[37] & EY ÅRL 25/26, side 44[38].

I specialet er der tilvalgt de dele af begrebsrammen, som er relevante i forhold til emnet og problemformuleringen. Da specialet både omhandler den teoretiske og den regnskabsmæssige behandling af erhvervet goodwill, både nuværende og historisk, samt anlægger et "best practice"-perspektiv på goodwill, vil de mest centrale dele af begrebsrammen være de elementer, som kan anvendes i vurderingen af, om den nuværende regnskabspraksis vedrørende goodwill er hensigtsmæssig i lyset af begrebsrammens grundlæggende principper - det vil sige de kvalitative egenskaber, som regnskabsinformation skal have for at være nyttig og give et retvisende billede.

[37] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering,* 7. udg., side 203.
[38] EY, *Indsigt i Årsregnskabsloven 2025/26*, side 44, 12. udgave.

3.1.1 Formålet med årsregnskaber

Formålet med finansiel rapportering udgør fundamentet i begrebsrammen. Begrebsrammens øvrige elementer udspringer logisk af dette overordnede formål, hvilket afspejler den deduktive opbygning. Det overordnede formål med finansiel rapportering er at tilvejebringe finansiel information om den rapporterende enhed, altså regnskabsaflæggeren, som er brugbar for både eksisterende og potentielle investorer, långivere og andre kreditorer, altså regnskabsbrugere, i deres beslutninger relateret til at stille ressourcer til rådighed for den rapporterende enhed. Disse beslutninger kan omhandle[39]:

a. køb, salg eller besiddelse af egenkapital og gældsinstrumenter
b. at yde eller afvikle lån og andre former for kredit, eller
c. udøvelse af rettigheder til at stemme om eller på anden måde påvirke ledelsens handlinger, der påvirker anvendelsen af enhedens økonomiske ressourcer.

Årsregnskabet bliver altså brugt af regnskabsbrugere som et relevant grundlag for at kunne tage oplyste økonomiske beslutninger om den enhed, som aflægger årsregnskabet. Begrebsrammens elementer foreskriver retningslinjerne og principperne for, hvordan dette relevante grundlag, altså regnskabet, skal udarbejdes, således at regnskabsbrugernes beslutninger bliver så oplyste som muligt med deres informationsbehov taget i betragtning[40].

De ovennævnte beslutninger afhænger af regnskabsbrugernes forventninger til de afkast, de kan opnå fra den rapporterende enhed, eksempelvis i form af dividender, rente- og hovedstolsbetalinger eller værdistigninger. Disse forventninger afhænger af brugernes vurdering af størrelsen, den tidsmæssige placering og usikkerheden knyttet til den rapporterende enheds fremtidige nettopengestrømme samt af deres vurdering af, hvor effektivt ledelsen har forvaltet virksomhedens økonomiske ressourcer. Eksisterende og potentielle investorer, långivere og andre kreditorer har derfor behov for information, som kan danne grundlag for disse vurderinger -

[39] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 1.2.
[40] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 202.

informationer der er tilvejebragt af det udarbejdede regnskab[41]. De nødvendige informationer for at kunne foretage nævnte vurderinger er beskrevet i begrebsrammen som værende[42]:

a. Virksomhedens økonomiske ressourcer, krav imod den og ændringer i disse ressourcer og krav.
b. Hvor effektivt og hensigtsmæssigt virksomhedens ledelse og øverste ledelsesorgan har forvaltet deres ansvar i anvendelsen af virksomhedens økonomiske ressourcer.

Begrebet *regnskabsbruger* er allerede nævnt i det foregående, hvilket danner en naturlig overgang til det næste afsnit om dette begreb. På denne baggrund redegøres der for, hvem regnskabsbrugerne er, og hvilke informationsbehov de har.

3.1.2 Regnskabsbrugerne og deres informationsbehov

En virksomheds regnskabsbrugere skal betragtes som en gruppe, der består af både primære og sekundære interessegrupper. De primære brugere af en virksomheds eksterne regnskaber tillægges den største vægt grundet deres mere direkte relation med og indflydelse på den rapporterende virksomhed[43]. De primære brugere er typisk potentielle og nuværende investorer, långivere og andre kreditorer. Det er denne brugergruppe, som generelle finansielle rapporter i IFRS-regi er tiltænkt. Brugere kan ikke kræve, at en virksomhed stiller specifik information direkte til rådighed for dem, hvorfor de i stedet må støtte sig på generel finansiel rapportering - årsregnskabet som den rapporterende enhed aflægger[44]. Sammenlignet med Årsregnskabsloven er brugerne af regnskaber, som man retter sig mod i IFRS-regi, noget mere snævert afgrænset, da ÅRL ikke alene retter sig mod investorer, långivere og andre kreditorer, men også medarbejdere, ansatte, offentlige myndigheder eller lokalsamfundet i det omfang disse brugeres beslutninger må forventes at blive påvirket af informationen i en årsrapport[45]. Derfor er den internationale begrebsramme fra IASB mere kapitalmarkedsorienteret, hvad angår synet på regnskabsbrugere, hvor ÅRL søger at tilgodese en bredere defineret gruppe af brugere. Selvom det anerkendes, at også andre

[41] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 1.3.
[42] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 1.4.
[43] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 204.
[44] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 1.5.
[45] Lovbekendtgørelse 2026-03-23 nr. 402 *Årsregnskabsloven*, § 12, stk. 2.

interessenter end investorer, långivere og øvrige kreditorer kan have nytte af regnskaber, er den finansielle rapportering ikke primært udformet med henblik på disse grupper i IASB-regi.

Informationsbehovet blandt regnskabsbrugere varierer og er forskellig, hvilket resulterer i *heterogene informationsbehov*, eksempelvis mellem en investor, en ansat eller et lokalsamfund, fordi de anvender en virksomheds regnskab på forskellige måder til at dække deres forskellige informationsbehov. Heterogeniteten opstår *også* grundet en variation i brugernes regnskabsmæssige ekspertise. Den ikke-regnskabskyndige kræver måske mere letforståelig overbliksinformation, mens den garvede investor kræver detaljerede oplysninger for at kunne danne sin egen grundige analyse af, hvordan virksomheden klarer sig, med det formål at kunne tage en beslutning om, hvorvidt der skal investeres risikovillig kapital i virksomheden[46]. Generelt set træffer de primære regnskabsbrugere beslutninger om ressourceallokering vedrørende investering i og kreditgivning til den rapporterende enhed med videre. Da disse beslutninger beror på forventninger til fremtidige pengestrømme, herunder deres størrelse, tidsmæssige placering og usikkerhed, bør den finansielle rapportering indeholde oplysninger, der bedst muligt understøtter regnskabsbrugere i at lave en prognose for disse pengestrømme[47]. Et regnskab er derfor med til at løse en prognoseopgave, men også en kontrol- og fordelingsopgave.

Selvom der eksisterer heterogenitet i regnskabsbrugernes informationsbehov, lægger IASB i den internationale regnskabsregulering til grund, at der trods dette består et betydeligt overlap mellem de forskellige brugergruppers behov. Her anser man investorers informationsbehov som værende så omfattende, at hvis deres behov dækkes, vil informationsbehovene hos alle øvrige interessenter, såsom långivere, leverandører og ansatte, også være dækket[48]. Begrebsrammen har derfor et klart aktionærfokus. I forlængelse af dette vil der være tale om potentielle eller nuværende investorer (ejere), långivere og andre kreditorer, når *regnskabsbrugere* omtales i specialet - altså IASB's definition af regnskabsbrugere og *ikke* årsregnskabslovens.

[46] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 204.
[47] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 206.
[48] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 204.

3.1.3 Kvalitative egenskaber i finansiel information

For at et regnskab kan skabe den størst mulige nytteværdi for dets primære brugere, kræver begrebsrammen, at den finansielle information heri skal besidde en række kvalitative egenskaber[49]. For specialets emne om erhvervet goodwill i forbindelse med virksomhedssammenslutninger betyder dette, at informationen om denne regnskabspost skal have en nytteværdi. Det er i sig selv ikke tilstrækkeligt, at goodwill indregnes og måles i et regnskab. Den "samlede pakke" af information, der gives om goodwill i et regnskab, må også være nyttig for de primære regnskabsbrugere, hvilket gør de kvalitative egenskaber til et vurderingsgrundlag for nytteværdi. Dette afsnit gennemgår de kvalitative egenskaber, som finansiel information i regnskaber skal besidde for at være nyttig for regnskabsbrugerne i deres beslutningstagning. Den finansielle information, som skal besidde disse egenskaber for at være *nyttig*, er information om den rapporterende enheds økonomiske ressourcer, krav mod den rapporterende enhed samt virkningerne af transaktioner og andre begivenheder og forhold, der ændrer disse ressourcer og krav. Egenskaberne kan grupperes i to: De fundamentale og de forstærkende. De fundamentale kvalitative egenskaber er *relevans* og *troværdig repræsentation*. Disse er støttet af fire forstærkende egenskaber - *sammenlignelighed*, *verificérbarhed*, *rettidighed* og *forståelighed*. Opfyldelsen af de fundamentale egenskaber skaber nytteværdien af den finansielle information, og de forstærkende egenskaber gør nytteværdien af informationen større. De kvalitative egenskaber og deres sammenhæng kan illustreres på følgende måde:

[49] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.4.

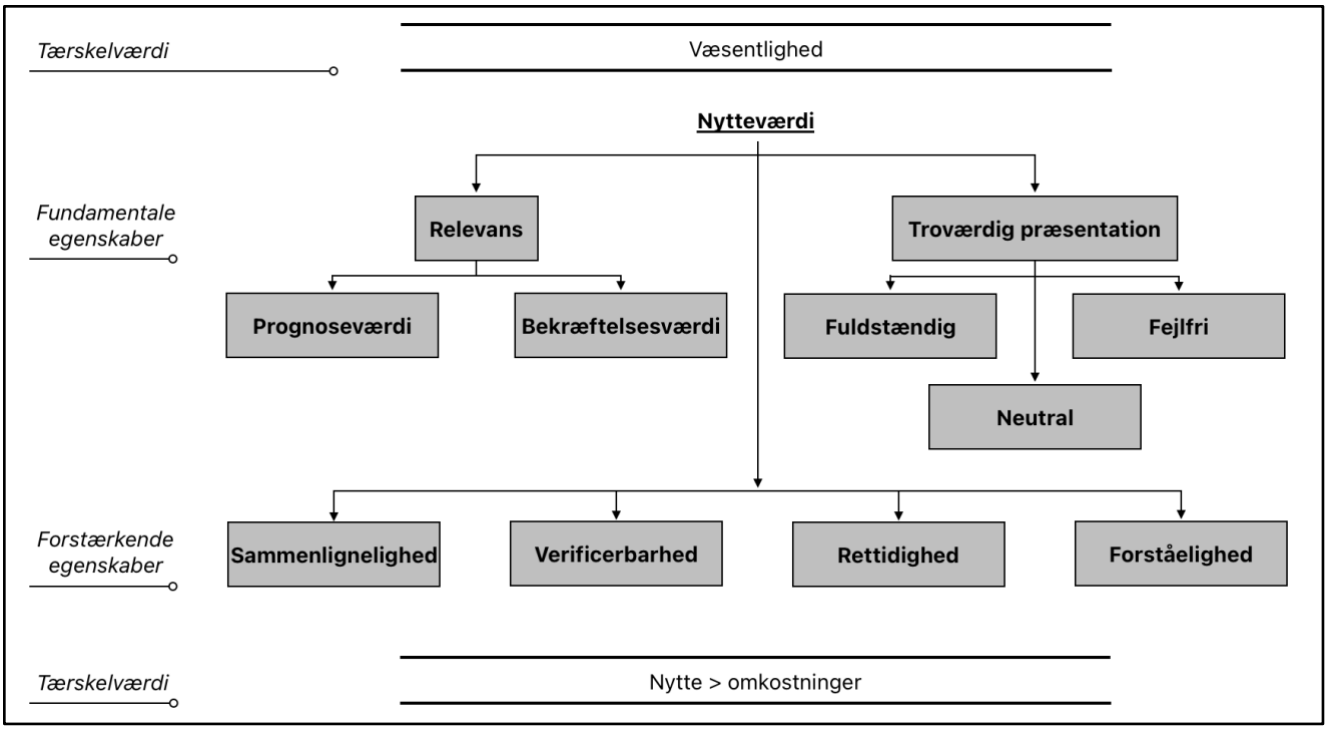

Figur 3: *De kvalitative egenskaber*. Egen tilvirkning jf. Kyhnauv, m.fl., side 209[50].

3.1.3.1 Relevans

Relevant finansiel information skal forstås som at informationen er i stand til at gøre en forskel for regnskabsbrugeres beslutninger vedrørende ressourceallokering. Information kan være relevant, selv om nogle regnskabsbrugere vælger ikke at anvende den, eller allerede er bekendt med den fra andre kilder[51]. Pointen her er, at *relevans* ikke afhænger af, om alle faktisk bruger informationen i praksis. Det afgørende er, om informationen er *egnet* til at kunne påvirke en beslutning og dermed er relevant. Relevant finansiel information er kendetegnet ved at have en *prognoseværdi* eller en *bekræftelsesværdi* eller begge dele[52]. Disse to værdier forklares kort herunder.

[50] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 209.
[51] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.6.
[52] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.7.

Prognoseværdi

Information har en *prognoseværdi*, hvis den kan bruges til og dermed har værdi som input i de processer, som regnskabsbrugere benytter sig af til at forudsige fremtidige udfald. Det betyder ikke, at finansiel information er en forudsigelse eller en prognose om fremtiden i sig selv, men at den kan bruges af regnskabsbrugere til at foretage deres egne forudsigelser og prognoser og dermed har en prognoseværdi for disse brugere[53]. De primære regnskabsbrugere i IFRS-regi benytter historiske oplysninger, herunder årsrapporten, som et eller flere elementer i dannelsen af deres egne forventninger til fremtiden[54]. Kan den finansielle information bruges til at løse denne prognosticeringsopgave, er informationen heri *relevant*, fordi den har en prognoseværdi.

Bekræftelsesværdi

Finansiel information har *bekræftelsesværdi*, hvis den tilvejebringer feedback omkring tidligere vurderinger ved enten at bekræfte eller ændre disse vurderinger[55]. Finansiel information med en bekræftelsesværdi gør det derfor muligt at bekræfte eller ændre tidligere forventninger på grund af ny information, som er til rådighed. I begge tilfælde påvirker det tilliden til tidligere forventninger, og gør en forskel for regnskabsbrugernes beslutninger. Bekræftelsesværdi har derfor også prognosemæssig betydning, hvorfor de er indbyrdes forbundne[56].

3.1.3.2 Troværdig præsentation

Finansielle rapporter repræsenterer økonomiske fænomener i både ord og tal. For at finansiel information, der beskriver økonomiske fænomener, kan være nyttig for regnskabsbrugerne, skal den, udover at være *relevant*, også *troværdigt repræsentere* substansen i de økonomiske fænomener, den foregiver at repræsentere[57]. Information skal altså afspejle den økonomiske substans af de underliggende økonomiske ressourcer (aktiver), fordringer i ressourcer (egenkapital og forpligtelser) og transaktioner og begivenheder, som ændrer dem[58]. Hvis den juridiske form ikke stemmer overens med den økonomiske substans, vil en rapportering, der alene tager udgangspunkt i den juridiske form, ikke give en troværdig repræsentation af det økonomiske

[53] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.8.
[54] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 210.
[55] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.9.
[56] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 210-211.
[57] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.12.
[58] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 211.

fænomen[59]. Der er altså en *substans over form*-tankegang indarbejdet i IASB-begrebsrammen ligesom i årsregnskabslovens § 13[60]. Troværdig repræsentation af finansiel information kan også forstås som validitet: Den måler det, man ønsker at måle - altså de økonomiske fænomener, som informationen foregiver at repræsentere. Når substansen af de underliggende økonomiske fænomener gengives i den finansielle rapportering *fuldstændigt*, *neutralt* og *fejlfrit*, opnås en troværdig præsentation af finansiel information[61].

Fuldstændig

Fuldstændig skal forstås som, at den finansielle rapportering inkluderer al nødvendig information, for at en regnskabsbruger kan forstå det økonomiske fænomen, som bliver skildret. Dette muliggør at kunne træffe rationelle investerings- og kreditbeslutninger og lignende. Fuldstændighed er et relativt begreb, da en årsrapport ikke kan omfatte alt. Eksempelvis kræver en fuldstændig gengivelse af en gruppe af aktiver som minimum en beskrivelse af aktivernes art, angivelse af deres beløbsmæssige værdi og en forklaring af, hvilket målegrundlag værdien bygger på, eksempelvis kostpris eller dagsværdi. For visse poster kan det desuden være nødvendigt at oplyse om væsentlige forhold, der påvirker aktivernes karakter, kvalitet eller værdiansættelse[62].

Neutral

Neutralitet indebærer, at finansiel information udvælges og præsenteres uden bias - ellers vil informationen ikke være valid. Informationen må derfor ikke belyse noget på en bestemt måde eller anlægge en særlig synsvinkel, vægtes, fremhæves, nedtones eller på anden måde fremstilles med det formål at påvirke sandsynligheden for, at informationen vil blive modtaget positivt eller negativt af regnskabsbrugere. Det betyder dog ikke, at neutral information er uden formål eller uden betydning for brugernes adfærd - relevant finansiel information er netop kendetegnet ved, at den kan påvirke regnskabsbrugernes beslutninger. Neutralitet er understøttet af et forsigtighedsprincip, som indebærer udøvelsen af forsigtighed, når der foretages vurderinger under usikre forhold. Det betyder, at aktiver, indtægter, forpligtelser og udgifter ikke må over- eller undervurderes. Sådanne fejlagtige fremstillinger kan føre til overvurdering eller undervurdering af

[59] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.12.
[60] Lovbekendtgørelse 2026-03-23 nr. 402 *Årsregnskabsloven*, § 13.
[61] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 211.
[62] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.14.

indtægter eller omkostninger i fremtidige perioder. Udøvelsen af et forsigtighedsprincip indebærer ikke et krav om asymmetri, eksempelvis i form af et systematisk behov for mere overbevisende evidens ved indregning af aktiver eller indtægter end ved indregning af forpligtelser eller omkostninger. En sådan asymmetri er ikke en kvalitativ egenskab ved nyttig finansiel information. Enkelte regnskabsstandarder kan dog indeholde asymmetriske krav, hvis disse krav er en konsekvens af beslutninger, der har til formål at frembringe den mest relevante information, som samtidig giver en troværdig repræsentation af det, den foregiver at repræsentere[63].

Fejlfrit

En troværdig repræsentation er ikke ensbetydende med fuldstændig nøjagtighed i alle henseender. Fejlfrihed skal forstås som at der ikke er nogen fejl eller udeladelser i beskrivelsen af fænomenet og i den proces, der ligger til grund for at producere den rapporterede information. Eksempelvis kan et estimat af en uobserverbar pris eller værdi hverken fastslås enten præcist eller upræcist. En sådan oplysning kan imidlertid stadig udgøre en troværdig repræsentation, forudsat at det tydeligt angives, at der er tale om et estimat, at estimatprocessens karakter og begrænsninger beskrives, og at den relevante metode til at lave estimatet er udvalgt og anvendt uden fejl[64]. Estimater er en uundgåelig del af den finansielle rapportering, hvilket medfører en vis måleusikkerhed, men det betyder ikke i sig selv, at informationen mister sin nytteværdi. Rimelige estimater er en nødvendig del af regnskabsudarbejdelsen, og de kan fortsat give nyttig information, hvis de beskrives og forklares klart og præcist. Selv betydelig måleusikkerhed udelukker derfor ikke, at informationen kan være relevant og anvendelig for regnskabsbrugere[65].

De to fundamentale kvalitative egenskaber ved finansiel information, *relevans* og *troværdig præsentation*, er nu redegjort for og udgør grundlaget for at vurdere, om finansiel information er nyttig for regnskabsbrugere. Hverken en *troværdig præsentation* af et irrelevant fænomen eller en utroværdig præsentation af et *relevant* fænomen vil anses som værende nyttig for regnskabsbrugere til at lave gode beslutninger ud fra.

[63] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.15-2.17.
[64] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.18.
[65] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.19.

3.1.3.3 De forstærkende egenskaber

De fire kvalitative egenskaber, som forstærker nyttig finansiel information, det vil sige information, der både er *relevant* og *troværdigt præsenteret*, gennemgås nu. Disse fire egenskaber kan samtidig være en hjælp til at vurdere, hvorvidt den ene eller anden måde at skildre et fænomen på er mest hensigtsmæssig, i det tilfælde den ene måde er lige så relevant, som den anden er troværdigt præsenteret. De fire forstærkende kvalitative egenskaber er *sammenlignelighed*, *verificerbarhed*, *rettidighed* og *forståelighed*, som vil blive redegjort for nedenfor[66].

Sammenlignelighed

Et valg mellem alternativer er ofte en del af regnskabsbrugeres beslutninger. Dette kan eksempelvis være beslutninger, der indebærer, hvorvidt en investering skal sælges eller beholdes, eller om der skal investeres i én rapporterende enhed frem for en anden. Her spiller sammenlignelighed en central rolle, idet information om en rapporterende enhed bliver mere nyttig for regnskabsbrugere, når den kan sammenholdes med tilsvarende information om andre enheder (virksomhedssammenligning) eller med information om den samme enhed fra andre perioder og over tid (tidssammenligning). Egenskaben muliggør derfor, at regnskabsbrugere kan identificere og forstå forskelle og ligheder mellem virksomheders rapporterede finansielle informationer. Ved opfyldelsen af de fundamentale kvalitative egenskaber vil en vis grad af sammenlignelighed allerede være til stede. Det skyldes, at en *troværdig præsentation* af et *relevant* økonomisk fænomen i én rapporterende enhed i sig selv vil have en vis grad af sammenlignelighed med et tilsvarende *relevant* og *troværdigt præsenteret* økonomisk fænomen i en anden rapporterende enhed. Sammenlignelighed er ikke ensbetydende med ensartethed. For at information kan være sammenlignelig, skal ens forhold fremstå ens, og forskellige forhold skal fremstå forskellige. Sammenligneligheden af finansiel information forbedres ikke ved at få forskellige forhold til at fremstå ens, ligesom den heller ikke forbedres ved at få ens forhold til at fremstå forskellige. Konsistens er tæt forbundet med sammenlignelighed, men de to begreber er ikke identiske. Konsistens handler om, at de samme regnskabsmæssige metoder anvendes på de samme typer poster, enten over tid i den samme virksomhed eller på tværs af virksomheder i samme periode. Konsistens er derfor ikke et mål i sig selv, men et middel til at styrke sammenligneligheden. I

[66] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.23.

henhold til specialets emne svækkes sammenligneligheden eksempelvis, hvis erhvervet goodwill i nogle virksomheder behandles ved systematiske afskrivninger, mens den i andre virksomheder behandles gennem nedskrivningstest. Det samme gælder, hvis nogle virksomhedssammenslutninger regnskabsmæssigt behandles efter sammenlægningsmetoden, mens andre behandles efter overtagelsesmetoden, hvilket reducerer konsistensen og dermed gør det vanskeligere for regnskabsbrugerne at sammenligne informationen på tværs af virksomheder. Hvis der derimod anvendes én fælles metode, fx nedskrivningstest for goodwill og overtagelsesmetoden ved virksomhedssammenslutninger, styrkes konsistensen og bidrager til øget sammenlignelighed. I forlængelse heraf kan et økonomisk fænomen godt præsenteres troværdigt på flere måder, men samtidig kan tilladelse til forskellig regnskabspraksis for det samme fænomen dog underminere sammenligneligheden[67].

Verificerbarhed

Verificerbarhed indebærer, at vidende og uafhængige observatører kan nå til enighed om, at en bestemt fremstilling udgør en troværdig præsentation, dog uden at der nødvendigvis kræves fuldstændig enighed. Egenskaben bidrager til at forsikre regnskabsbrugere om, at informationen giver en troværdig præsentation af de økonomiske fænomener, som den tilsigter at præsentere. I praksis indeholder regnskaber usikre målinger, hvorfor en objektiv sandhed ikke eksisterer. Sandhed skal her tolkes som graden af verificerbarhed - det vil sige den enighed, som opnås mellem uafhængige og fagligt kvalificerede observatører[68]. Verifikation kan ske enten direkte eller indirekte. Ved direkte verifikation kontrolleres et beløb eller en anden fremstilling gennem direkte observation. Det kan være ved optælling af kontanter. Indirekte verifikation sker derimod ved, at de anvendte input i en model, formel eller anden metode kontrolleres, hvorefter resultatet genberegnes ved brug af den samme metode[69]. Regnskabsposter har, i eksempelvis en balance, forskellig grad af verificerbarhed. Likvide midler og bankbeholdninger kan i høj grad måles objektivt. Modsat kan poster såsom forventede tab på debitorer, nedskrivning af varelager eller goodwill og skøn over levetider/brugstider på aktiver give en større uenighed blandt vidende og uafhængige fagfolk[70].

[67] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.24-2.29.
[68] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 213.
[69] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.30-2.32.
[70] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 214.

Rettidighed

Rettidighed indebærer, at finansiel information skal være tilgængelig for regnskabsbrugerne på et tidspunkt, hvor den stadig kan påvirke deres beslutninger. Som udgangspunkt bliver information mindre nyttig, jo ældre den er[71]. Informationen skal altså være til rådighed, før den bliver uden indflydelse på beslutninger og dermed ikke relevant. Man kan i denne forbindelse også nævne aktualitet, idet uaktuel information ikke er brugbart og har en lav informationsværdi[72]. Visse oplysninger kan dog fortsat være rettidige efter regnskabsperiodens afslutning, eksempelvis hvis de bruges til at identificere og vurdere tendenser[73].

Forståelighed

Forudsætningen for forståelighed er, at information på en klar og præcis måde klassificeres, karakteriseres og præsenteres. Visse økonomiske fænomener er komplekse i sig selv, hvorfor de ikke kan gøres letforståelige. Information, der er så kompleks, at den ikke kan gøres forståelig, er dog ikke grund til at udelade sådan information fra finansielle rapporter for at gøre rapporten mere forståelig. Dette vil gøre rapporten ufuldstændig og sandsynligvis vildledende i stedet, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. Finansielle rapporter retter sig mod regnskabsbrugere, som forventes at have et rimeligt kendskab til forretningsmæssige og økonomiske forhold, og som behandler informationen med den nødvendige omhu. Det udelukker dog ikke, at selv velinformerede brugere i visse tilfælde kan have behov for rådgivning for at forstå information om særligt komplekse økonomiske forhold[74]. Forståelighed retter sig mod regnskabsbrugeren og ikke regnskabsproducenten[75].

I det omfang det er muligt, bør de forstærkende kvalitative egenskaber altid forsøges maksimeret. Hverken enkeltvis eller samlet kan de gøre informationen nyttig, hvilket er de fundamentale kvalitative egenskabers opgave jf. *relevans* og *troværdig præsentation*. De forstærkende egenskaber forudsætter således, at de fundamentale egenskaber allerede er opfyldt - først herefter kan nyttigheden/nytteværdien forstærkes[76].

[71] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.33.
[72] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 214.
[73] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.33.
[74] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.34-2.36.
[75] Peter Kyhnauv-Vejgaard, m.fl., *Finansiel Rapportering*, 7. udg., side 215.
[76] IASB, *Conceptual Framework for Financial Reporting,* afsnit 2.37.

3.1.3.4 Opsamling

De seks kvalitative egenskaber, det vil sige de to fundamentale og de fire forstærkende, danner tilsammen kriterierne for indregning og måling i niveau 4, jf. figur 1. Dette illustrerer begrebsrammens deduktive opbygning, idet den tager afsæt i de overordnede formål med finansiel rapportering og de kvalitative egenskaber, som herefter danner grundlag for den konkrete indregning, måling og præsentation af enkelte regnskabsposter.

3.1.4 Det retvisende billede

Kravet om "det retvisende billede" udgør et grundlæggende princip i årsregnskabsloven. Efter § 11 skal årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat, mens ledelsesberetningen skal indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler. § 12 angiver herefter de kvalitetskrav, der skal være opfyldt, for at årsrapporten kan leve op til kravet om et retvisende billede og en retvisende redegørelse. Det retvisende billede udgør dermed den centrale generalklausul i årsregnskabsloven og fungerer som en beskyttelse af regnskabsbrugeren mod offentliggørelse af mangelfuld eller vildledende information[77]. IASB's begrebsramme tager i stedet udgangspunkt i, at formålet med generel finansiel rapportering er at tilvejebringe finansiel information, der er nyttig for de primære regnskabsbrugere, og at nyttig information blandt andet skal være *relevant* og give en *troværdig præsentation* af de forhold, den præsenterer, jf. de fundamentale kvalitative egenskaber. Begrebsrammen anvender således ikke "det retvisende billede" som sit centrale begreb og som et decideret krav, men dens fokus på beslutningsnytte og de fundamentale kvalitative egenskaber peger mod en informationskvalitet, svarende til det, der forstås som et retvisende billede.

I IFRS-regi kommer kravet om "det retvisende billede" i stedet til udtryk i IAS 1 *Præsentation af årsregnskaber*. Her fremgår det, at årsregnskabet skal give et retvisende billede (*fair presentation*) af virksomhedens finansielle stilling, finansielle præstation og pengestrømme[78]. IAS 1 præciserer i forbindelse med dette, at et retvisende billede forudsætter en *troværdig præsentation* af virkningerne af transaktioner, andre begivenheder og forhold i overensstemmelse med

[77] Lovbekendtgørelse 2026-03-23 nr. 402 *Årsregnskabsloven*, § 11 & 12.
[78] IAS 1 - *Presentation of Financial Statements*, afsnit 15.

definitionerne og indregningskriterierne for aktiver, forpligtelser, indkomster og udgifter i IASB's begrebsramme[79]. I stort set alle tilfælde opnås dette ved at overholde de relevante gældende IFRS-standarder, når der udarbejdes årsregnskab efter IFRS,[80] suppleret med yderligere oplysninger, hvor nødvendigt[81]. Det retvisende billede er derfor ikke alene et spørgsmål om formel overholdelse af regnskabsstandarder, men også om, at den finansielle information besidder de kvalitative egenskaber, der gør informationen nyttig for regnskabsbrugerne. IAS 1 kræver også, at oplysninger, herunder anvendt regnskabspraksis, fremstilles på en måde, der sikrer *relevant*, troværdig, sammenlignelig og forståelig information[82]. I denne sammenhæng rettes fokus mod de kvalitative egenskaber, idet de kan anvendes som målestok for at vurdere, hvorvidt de gældende IFRS-standarder om erhvervet goodwill giver et retvisende billede af aktivet og dermed udgør en hensigtsmæssig regnskabspraksis, der tilvejebringer nyttig information for regnskabsbrugerne.

[79] IAS 1 - *Presentation of Financial Statements*, afsnit 15.
[80] IAS 1 - *Presentation of Financial Statements*, afsnit 17.
[81] IAS 1 - *Presentation of Financial Statements*, afsnit 15.
[82] IAS 1 - *Presentation of Financial Statements*, afsnit 17b.

4. Goodwill: Den historiske udvikling i regnskabspraksis og teori

Følgende afsnit har til formål at kortlægge det teoretiske og regnskabsmæssige grundlag for goodwillkonceptet. Afsnittet inddrager dermed den teoretiske forståelse for og den regnskabsmæssige behandling af erhvervet goodwill efter nugældende IFRS-standarder i forbindelse med virksomhedssammenslutninger. For at skabe en bredere og mere nuanceret forståelse af goodwillkonceptet fremlægges der desuden et historisk perspektiv på, hvordan goodwill over tid er blevet forstået teoretisk og behandlet regnskabsmæssigt. Dette historiske blik bidrager til at tydeliggøre, hvordan den nuværende praksis og teoretiske forståelse er opstået, og hvilke problemstillinger der har præget og fortsat præger området. På den baggrund danner afsnittet grundlag for de efterfølgende refleksioner og kommentarer til de centrale problemstillinger, der identificeres omkring erhvervet goodwill undervejs. Afsnittet har dermed både redegørende, teoretiske og analyserende elementer.

4.1 Indledende bemærkninger - goodwill og koncernregnskabet

Dette afsnit introducerer goodwill som regnskabsmæssigt begreb og redegør for, hvordan og hvorfor erhvervet goodwill opstår i forbindelse med virksomhedssammenslutninger. Afsnittet belyser samtidig sammenhængen mellem goodwill og koncernregnskabet, herunder hvorfor den erhvervede goodwill typisk indregnes som en særskilt post i koncernregnskabet og derfor også betegnes som koncerngoodwill. Afslutningsvis afgrænses specialets fokus til den erhvervede goodwill, der indregnes i koncernregnskabet som følge af en virksomhedssammenslutning, og dermed ikke den goodwill, der indirekte kan være indeholdt i et moderselskabs eget separate regnskab under posten kapitalandele i dattervirksomheder.

4.1.1 Kort om goodwill

Goodwill er en regnskabsmæssig størrelse, der opstår ved en virksomhedssammenslutning, når en overtagende virksomhed, lidt forsimplet sagt, betaler mere end værdien af de erhvervede nettoaktiver i den overtagne virksomhed[83]. Denne goodwill kaldes også *erhvervet goodwill*, fordi den er *erhvervet* fra en købt virksomhed ved en virksomhedssammenslutning. Erhvervet goodwill skal sondres fra internt oparbejdet goodwill, der ikke må aktiveres og indregnes som en regnskabspost i regnskaber[84].

Sondringen mellem de to former for goodwill indebærer, at goodwill som begreb er bredere end den goodwill, der regnskabsmæssigt kan indregnes. Goodwill kan således også eksistere uden regnskabsmæssig indregning i form af internt oparbejdet goodwill, dvs. goodwill, der *ikke* er erhvervet. Erhvervet goodwill betegnes derfor også som koncerngoodwill, fordi den indregnes i koncernregnskabet som følge af en virksomhedssammenslutning, når de sammensluttede virksomheders regnskaber konsolideres. Konsolidering betyder i denne regnskabsmæssige sammenhæng, at der udarbejdes et koncernregnskab, som viser alle koncernforbundne virksomheder, som om de var én samlet regnskabsaflæggende enhed. Dette betyder ikke, at koncernregnskabet repræsenterer én juridisk rapporterende enhed/selskab. Koncernregnskabet er alene en regnskabsteknisk metode til at præsentere koncernforbundne virksomheder, som om de udgør én samlet økonomisk enhed, selvom de fortsat kan bestå af flere selvstændige juridiske enheder[85].

[83] EY, *Indsigt i Årsregnskabsloven 2025/26*, side 201, 12. udgave.
[84] EY, *Indsigt i Årsregnskabsloven 2025/26*, side 257-259, 12. udgave.
[85] Peder Fredslund Møller, *Introduktion til Koncernregnskaber*, side 35 & 89, 14. udgave.

4.1.2 Koncernregnskabspligt og IFRS

Efter EU-forordningens implementering i Danmark gælder det for virksomheder med værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-/EØS-land, dvs. børsnoterede virksomheder i EU, at:

- Koncernregnskabet for børsnoterede virksomheder aflægges efter IFRS-standarderne. Dette er udgangspunktet i EU forordningens artikel 4[86].

Artikel 5 i forordningen overlader derimod medlemsstaterne til at bestemme, om IFRS også skal eller kan anvendes i årsregnskaber samt af andre virksomheder end de i artikel 4 omhandlede. De danske forskelle i anvendelsen af IFRS i årsregnskaber beror således på den nationale udnyttelse af valgmulighederne i artikel 5[87]. Derfor gælder følgende regler for danske børsnoterede og ikke-børsnoterede virksomheder[88]:

- Årsregnskabet for ikke-finansielle børsnoterede virksomheder, som *ikke* udarbejder koncernregnskab, skal udarbejdes efter IFRS.
- Børsnoterede ikke-finansielle virksomheder, der allerede aflægger koncernregnskab efter IFRS, kan frivilligt aflægge årsregnskabet efter IFRS. Det betyder at årsregnskabsloven kan anvendes på det normale årsregnskab i denne situation, såfremt man er i dansk kontekst.
- For øvrige ikke-børsnoterede virksomheder er det frivilligt at anvende IFRS til udarbejdelsen af årsregnskabet og/eller koncernregnskabet.

[86] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 *om anvendelse af internationale regnskabsstandarder*, artikel 4.
[87] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 *om anvendelse af internationale regnskabsstandarder*, artikel 5.
[88] Jan Fedders m.fl., *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS*, 6. udg. (2021), side 30.

Anvendes IFRS, skal samtlige gældende standarder følges. På områder, hvor årsregnskabsloven regulerer samme forhold som IFRS, anvendes standarderne i stedet for lovens bestemmelser, mens årsregnskabsloven i øvrigt finder anvendelse med de fornødne tilpasninger.[89]

Hvorvidt der er pligt til at udarbejde koncernregnskab, såfremt virksomheden er børsnoteret, beror på IFRS 10 - *Consolidated Financial Statements*, som fastlægger, hvornår et koncernregnskab skal udarbejdes, og hvilke principper der gælder for udarbejdelsen og fremlæggelsen af koncernregnskaber[90]. Pligten til at udarbejde koncernregnskab indtræder som udgangspunkt i det tilfælde, hvor en virksomhed optræder som en modervirksomhed med bestemmende indflydelse på en eller flere dattervirksomheder[91]. Udarbejdelsen af koncernregnskabet, såfremt der er pligt hertil, hviler på modervirksomheden. Hertil gælder dog nogle undtagelser, hvor der ikke er koncernregnskabspligt for modervirksomheden, såfremt *samtlige* af en række betingelser er opfyldt[92].

Det skal fastslås, hvorvidt der er en modervirksomhed, ved at vurdere, om denne har *bestemmende indflydelse* over den virksomhed, som den har investeret i[93]. Det er altså opfyldelsen af kriteriet *bestemmende indflydelse*, som dikterer, om der eksisterer en modervirksomhed og dermed en koncernforbindelse til en (eller flere) dattervirksomhed(er). Herfra er der som udgangspunkt pligt for modervirksomheden til at udarbejde koncernregnskab, medmindre betingelserne for undtagelsen ovenfor er opfyldt. Hvis man derfor betegner en virksomhed som en modervirksomhed, vides det implicit, at denne har bestemmende indflydelse over en dattervirksomhed, og hvis en virksomhed betegnes som dattervirksomhed, er denne derfor underlagt bestemmende indflydelse fra en modervirksomhed. Foreligger der et moder- og datterforhold mellem virksomheder, er der koncernforbindelse mellem dem og dermed en koncern.

[89] Jan Fedders m.fl., *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS*, 6. udg. (2021), side 29-30.
[90] IFRS 10, afsnit 1.
[91] IFRS 10, afsnit 4.
[92] IFRS 10, afsnit 4.
[93] IFRS 10, afsnit 5.

Bestemmende indflydelse foreligger i henhold til IFRS 10, når[94]:

- Investoren har indflydelse på den virksomhed, der er investeret i.
- Investoren er eksponeret for eller berettiget til variabelt afkast fra sin deltagelse i den virksomhed, der er investeret i.
- Investoren kan bruge sin indflydelse på den virksomhed, der er investeret i, til at påvirke størrelsen af afkastet fra den virksomhed, der er investeret i.

Ovenstående kriterier om en modervirksomheds indflydelse, afkast og at bruge denne indflydelse til at påvirke afkastet er nærmere konkretiseret i IFRS 10[95]. En nærmere gennemgang heraf foretages ikke i dette speciale, da fokus ikke er rettet mod koncernregnskaber som sådanne, men mod selve regnskabsposten goodwill, der præsenteres i koncernregnskabet. Afsnittet har således alene til formål at redegøre for koncernregnskaber, hvori koncerngoodwill optræder. IFRS 10 regulerer ikke de regnskabsmæssige krav, der gælder ved virksomhedssammenslutninger, hvor en overtagende virksomhed opnår kontrol, dvs. bestemmende indflydelse, over en overtaget virksomhed. Standarden regulerer heller ikke den erhvervede goodwill, der opstår som led i en sådan transaktion[96].

4.2 IFRS 3 - Virksomhedssammenslutninger

Det er nu nærliggende at give et dybere indblik i og forståelse af, hvordan erhvervet goodwill reelt opstår. Derfor tages IFRS 3 i betragtning, idet standarden danner rammen for opgørelsen og indregningen af erhvervet goodwill, opstået i forbindelse med virksomhedssammenslutninger. Afsnittet tager primært udgangspunkt i IFRS 3, hvor væsentlige metodiske forskelle i forhold til årsregnskabsloven dog kort vil blive inddraget for at illustrere alternative regnskabsmæssige tilgange til behandlingen af goodwill.

[94] IFRS 10, afsnit 7.
[95] Dette konkretiseres gennem afsnit 10-18 i IFRS 10.
[96] IFRS 10, afsnit 3.

4.2.1 Formål og anvendelsesområde

Formålet med IFRS 3 er at fastlægge en klar og tydelig procedure for, hvorledes en virksomhedssammenslutning regnskabsmæssigt skal behandles. Samtidig er standardens formål at øge relevansen, pålideligheden og sammenligneligheden af de oplysninger, som en virksomhed giver i sine regnskaber angående virksomhedssammenslutninger og virkningen heraf. Derfor fastlægger standarden principper og krav til, hvordan den overtagende virksomhed skal agere. Jf. IFRS 3 indebærer disse krav og principper blandt andet, hvordan den overtagende virksomhed gør følgende[97]:

- *foretager indregning og måling i årsregnskabet af de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser samt eventuelle minoritetsinteresser i den overtagne virksomhed,*
- *indregner og måler den goodwill, der overtages ved virksomhedssammenslutningen, eller en gevinst hidrørende fra et tilbudskøb, og*
- *beslutter, hvilke oplysninger, der skal gives for at gøre det muligt for regnskabsbrugere at vurdere arten og den økonomiske virkning af virksomhedssammenslutningen.*

Efter definitionen af standardens formål skal dens anvendelsesområde fastlægges. Standarden finder anvendelse på transaktioner eller begivenheder, der opfylder definitionen på en virksomhedssammenslutning[98]. En virksomhedssammenslutning defineres som[99]:

> *"En transaktion eller en anden begivenhed, hvor en overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse på en eller flere virksomheder"*

Det vil sige, at når der foretages en transaktion, skal virksomheden vurdere, hvorvidt den pågældende transaktion eller anden begivenhed udgør en reel virksomhedssammenslutning. For at kravene hertil er opfyldt, kræver det, at overtagne aktiver og forpligtelser udgør en virksomhed.

[97] IFRS 3, afsnit 1.
[98] IFRS 3, afsnit 2.
[99] IFRS 3, Appendiks A.

En virksomhed defineres som[100]:

"En integreret mængde af aktiviteter og aktiver, som kan udføres og styres med henblik på at levere varer og tjenesteydelser til kunder, og som genererer investeringsindkomst (såsom udbytte eller renter) eller genererer anden indkomst fra ordinær virksomhed"

En virksomhed skal dermed forstås som noget, der allerede fungerer som en forretning, og som gennem input og processer formår at resultere i et output i form af afkast. Hvis de overtagne aktiver og forpligtelser ikke opfylder definitionen på en virksomhed, kan den pågældende transaktion eller begivenhed ikke behandles efter kravene til en virksomhedssammenslutning, jf. IFRS 3, og skal i stedet behandles som en overtagelse af aktiver.

4.2.2 Regnskabsmetode - Overtagelsesmetoden

Hver virksomhedssammenslutning omfattet af IFRS 3 skal regnskabsmæssigt behandles efter overtagelsesmetoden[101]. Det er ikke tilladt at benytte sammenlægningsmetoden under IFRS 3, hvilket er en væsentlig forskel fra årsregnskabsloven, der tillader begge metoder. I de følgende afsnit foretages der en overordnet gennemgang af overtagelsesmetoden ud fra følgende afsnit:

1. Identifikation af den overtagende og overtagne virksomhed
2. Fastsættelse af det pågældende overtagelsestidspunkt
3. Opgørelse af købsvederlaget
4. Identifikation og måling af alle overtagne aktiver og forpligtelser til dagsværdi
5. Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill

Da projektets fokus er goodwill, fokuseres der primært på de trin i overtagelsesmetoden, som relaterer sig til dette, hvorfor mindre relevante trin kun behandles overfladisk.

[100] IFRS 3, Appendiks A.
[101] IFRS 3, afsnit 4.

4.2.2.1 Identifikation af den overtagende og overtagne virksomhed

Det første trin i processen er at få identificeret, hvilken part der udgør den overtagende og den overtagne virksomhed. Overtagelsesmetoden antager dermed, at der i forbindelse med virksomhedssammenslutninger skal og kan identificeres en overtagende part[102]. Den overtagende virksomhed er typisk kendetegnet ved at være den part, som opnår *bestemmende indflydelse* over den eller de andre parter i sammenslutningen. Omvendt er den overtagne part den eller de virksomheder, som den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse over ved sammenslutningen[103].

4.2.2.2 Fastsættelse af overtagelsestidspunkt

Næste trin omfatter fastsættelse af overtagelsestidspunktet. Det er tidspunktet, hvor den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse over den overtagne virksomhed[104]. Tidspunktet ligger som udgangspunkt på sammenslutningens afslutningstidspunkt, som er tidspunktet for, hvornår den overtagende virksomhed retligt betaler det pågældende købsvederlag og dermed opnår ret til de identificerede aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed. Dog kan den overtagende virksomhed opnå bestemmende indflydelse på et tidspunkt enten før eller efter afslutningstidspunktet, såfremt dette fremgår af en forudgående skriftlig aftale, hvori der fastlægges et andet regnskabsmæssigt overtagelsestidspunkt[105].

4.2.2.3 Opgørelse af købsvederlaget

Det tredje trin er at få opgjort købsvederlaget. Vederlaget i en virksomhedssammenslutning skal måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Vederlaget og dagsværdien heraf skal derfor beregnes som: *"summen af dagsværdien på overtagelsestidspunktet af de aktiver, som den overtagende virksomhed har overdraget, de forpligtelser, den overtagende virksomhed ifalder til tidligere ejere af den overtagne virksomhed, og de egenkapitalinteresser, den overtagende virksomhed udsteder"*.

[102] IFRS 3, afsnit 6.
[103] IFRS 3, Appendiks A.
[104] IFRS 3, Appendiks A.
[105] IFRS 3, afsnit 8-9.

Ordlyden præsenterer de tre former, som købsvederlaget oftest består af[106]:

- 1) Aktiver som den overtagende virksomhed overdrager f.eks. kontanter, ejendomme eller maskiner
- 2) Forpligtelser som den overtagende virksomhed påtager sig over for den overtagne virksomhed, og
- 3) Egenkapitalinteresser som den overtagende virksomhed udsteder f.eks. at sælger får aktier i køberen som vederlag

På overtagelsestidspunktet beregnes dagsværdierne af de tre ovenstående former, hvoraf summen af disse udgør købsvederlaget. Konkret vil eksempler på mulige former for vederlag ofte omfatte likvider, andre aktiver, betinget vederlag, ordinære aktier, præferenceaktier eller andre værdipapirer[107]. I tilfælde af, at købsvederlaget udelukkende består af kontant betaling, vil en opgørelse af købsvederlaget alt andet lige være relativt ukompleks. Dette skyldes, at kontanternes værdi allerede er et udtryk for netop dagsværdien på overtagelsestidspunktet, hvorfor der ikke foretages nogen skønsmæssig vurdering eller beregning heraf.

I forbindelse med virksomhedssammenslutningen vil der typisk være tilknyttede transaktionsomkostninger, som den overtagende virksomhed løbende afholder for at gennemføre sammenslutningen. Disse omfatter typisk findeløn, gebyrer for rådgivning, juridisk og regnskabsmæssig bistand i form af advokater og revisorer samt andre lignende omkostninger, der direkte knytter sig til transaktionen. Omkostningerne er relevante i henhold til opgørelsen af købsvederlaget, idet disse *ikke* udgør en del af vederlaget. I stedet skal den overtagende virksomhed udgiftsføre dem løbende i resultatopgørelsen i takt med, at de afholdes i deres respektive regnskabsperiode[108].

[106] IFRS 3, afsnit 37-38 samt EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 116, 1. udgave.
[107] IFRS 3, afsnit 37-38.
[108] IFRS 3, afsnit 53.

4.2.2.4 Identifikation og måling af alle overtagne aktiver og forpligtelser til dagsværdi

På overtagelsestidspunktet skal den overtagende virksomhed indregne og måle alle overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed separat fra goodwill, hvilket udgør processens fjerde trin. Indregningen af disse aktiver og forpligtelser sker, uanset om de tidligere har været indregnet i balancen for den overtagne virksomhed. De identificerbare aktiver og forpligtelser indregnes til dagsværdi, såfremt de opfylder de generelle betingelser for indregning. For at opfylde betingelserne for indregning via overtagelsesmetoden er det en forudsætning, at de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser opfylder definitionen på aktiver og forpligtelser på overtagelsestidspunktet[109]. Således fremgår yderligere betingelser for indregning for henholdsvis aktiver og forpligtelser af nedenstående figur:

Type	Betingelse for indregning
Aktiver	- det skal være sandsynligt at aktivet vil medføre fremtidige økonomiske fordele - dagsværdien skal kunne måles pålideligt
Forpligtelser	- det skal være sandsynligt at forpligtelsen vil medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele - dagsværdien skal kunne måles pålideligt

Figur 4: *Betingelser for indregning* - Egen Tilvirkning

Derudover er der blandt andet immaterielle aktiver såvel som eventualforpligtelser, der bevidst er undladt i figuren. Grunden til, at disse ikke er medtaget, er, at de udgør specifikke aktiver og forpligtelser. Derfor er det også i forbindelse med behandlingen af disse områder, der ofte giver anledning til udfordringer grundet deres karakter, der både omfatter uforudsigelighed og skønsmæssig vurdering. Samtidig er det aktiver og forpligtelser, der i forbindelse med

[109] IFRS 3, afsnit 10-12.

virksomhedssammenslutninger afviger fra deres normale indregningskriterier. Derfor gennemgås disse kort og særskilt i nedenstående afsnit.

4.2.2.4.1 Indregning af specifikke aktiver og forpligtelser

Immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver skal i forbindelse med virksomhedssammenslutninger identificeres og indregnes separat fra goodwill, hvis aktivet opfylder definitionen på et immaterielt aktiv efter IAS 38. Jf. specialets afsnit 4.4 om den generelle definition og tilhørende indregningskriterier for immaterielle aktiver gælder følgende: *Et immaterielt aktiv er et identificerbart, ikke-monetært aktiv uden fysisk substans*. Derudover skal den generelle aktivdefinition samtidig være opfyldt, som beskrevet i afsnit 4.4.1. Følgende eksempler på aktiver antages normalt at opfylde kriterierne for indregning som immaterielle aktiver separat fra goodwill[110]:

- Markedsrelaterede: Varemærker, internetadresser
- Kunderelaterede: Kundelister, kunderelationer
- Kontraktbaserede: Licensaftaler, franchiseaftaler
- Teknologibaserede: Patenter, software, databaser

Det fremgår af afsnit 4.4.2, at et immaterielt aktiv ved første indregning skal måles til kostpris. I forbindelse med kostprisen for et immaterielt aktiv, der er erhvervet ved en virksomhedssammenslutning, svarer denne til aktivets dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Den overtagende virksomheds anvendelse af indregningsprincippet og tilhørende betingelser kan medføre indregning af aktiver, som ikke tidligere har været indregnet af den overtagne virksomhed. Dette omfatter dermed internt oparbejdede immaterielle aktiver, som den overtagne virksomhed på baggrund af forbuddet i IAS 38, jf. afsnit 4.4.2, ikke hidtil har kunnet indregne i balancen. Disse skal ligeledes indregnes og måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet[111]. På den måde afviger indregningskriterierne for denne type af immaterielle aktiver i forbindelse med IFRS 3 fra deres oprindelige indregningskriterier under IAS 38. Derfor er det samtidig nærliggende, at virksomhedssammenslutninger kan medføre skønsbaserede komplikationer i

[110] EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 109, 1. udgave.
[111] IFRS 3, afsnit 10-13.

forhold til at værdiansætte overtagne internt oparbejdede immaterielle aktiver, da der ofte mangler et relevant sammenligningsgrundlag.

Eventualforpligtelser

Eventualforpligtelser, jf. IAS 37, er et område, der på samme måde som internt oparbejdede immaterielle aktiver afviger fra sine normale indregningskriterier i forbindelse med reglerne under IFRS 3. IAS 37 definerer en eventualforpligtelse som værende[112]:

a) en mulig forpligtelse, der hidrører fra tidligere begivenheder, hvis eksistens kun kan bekræftes ved, at der indtræffer eller ikke indtræffer en eller flere usikre fremtidige begivenheder, som ikke er under virksomhedens fulde kontrol, eller

b) en aktuel forpligtelse, der hidrører fra tidligere begivenheder, men som ikke er indregnet, idet:

i) det ikke er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen vil kræve et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, eller

ii) forpligtelsens størrelse ikke kan måles med tilstrækkelig pålidelighed.

Det betyder i praksis, at en eventualforpligtelse er en mulig, men usikker forpligtelse, som man på nuværende tidspunkt ikke ved, om virksomheden reelt skal betale. Et typisk eksempel herpå kan være en retssag, hvor udfaldet er uvist. Forpligtelsen indregnes ikke grundet dens usandsynlighed samt, at den ikke kan måles pålideligt. Men, jf. IFRS 3, skal den overtagende virksomhed på overtagelsestidspunktet indregne en eventualforpligtelse, der er overtaget ved en virksomhedssammenslutning, hvis det er en aktuel forpligtelse, der hidrører fra tidligere begivenheder, og dagsværdien kan måles pålideligt. Det vil sige, at en eventualforpligtelse kan indregnes, på trods af, at det ikke er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen kræver et træk på den overtagende virksomheds økonomiske ressourcer[113].

[112] IFRS 3, afsnit 22.
[113] IFRS 3, afsnit 22-23.

4.2.2.5 Opgørelse samt indregning og måling af goodwill

Det sidste trin i processen er at få opgjort forskelsværdien mellem købsvederlaget og dagsværdien af de identificerede overtagne aktiver og forpligtelser, altså den residual, der betragtes som den erhvervede goodwill i forbindelse med IFRS 3. Det er derfor også i dette trin, hvor den erhvervede goodwill opgøres og opstår. Her defineres goodwill som et aktiv, der repræsenterer de fremtidige økonomiske fordele, som hidrører fra andre aktiver, der er overtaget i en given virksomhedssammenslutning, og som ikke kan identificeres individuelt. Den overtagende virksomhed skal indregne goodwill på overtagelsestidspunktet målt som det beløb, hvormed **a**) *overstiger* **b**) nedenfor[114]:

- ***a) Det samlede beløb af:***
    - *Det betalte vederlag ved virksomhedssammenslutningen*
    - *Værdien af eventuelle minoritetsinteresser i den overtagne virksomhed*
    - *Dagsværdien på overtagelsestidspunktet af den overtagende virksomheds tidligere egen kapitalinteresse i den overtagne virksomhed*
- ***b)*** *Nettobeløbet af de overtagne aktiver og forpligtelser på overtagelsestidspunktet målt til dagsværdi*

For at tage udgangspunkt i, hvordan en opgørelse af goodwill konkret kan se ud, er dette simplificeret i følgende eksempel: *Virksomhed A køber 100 % af Virksomhed B for 1.000 DKK. Dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser er henholdsvis 1.200 DKK og 650 DKK. Dermed udgør nettoværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser 550 DKK. Beregningen af goodwill er derfor forskellen på vederlaget og værdien af nettoaktiverne, altså 1.000 DKK - 550 DKK = 450 DKK*. Eksemplet afspejler det, der betegnes som en købsprisallokering (PPA), som viser, hvor meget af vederlaget der henholdsvis allokeres til dagsværdien af overtagne nettoaktiver, og hvad der er tilbage som residual i form af erhvervet goodwill. Nedenstående figur illustrerer, hvordan en købsprisallokering (PPA) kan se ud ved en virksomhedssammenslutning.

[114] IFRS 3, afsnit 32.

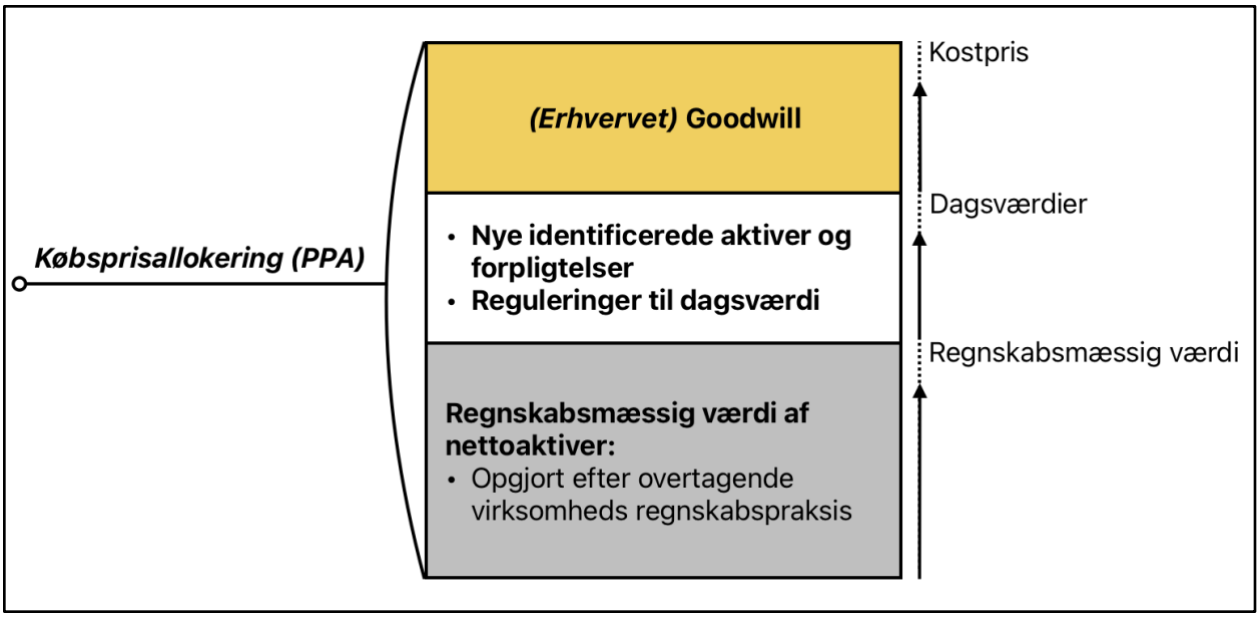

Figur 5: *Købsprisallokering (PPA)* - Egen tilvirkning

Figuren består af tre kasser, hvoraf hver enkelt afspejler en allokering af det samlede købsvederlag. Den grå boks repræsenterer de allerede eksisterende regnskabsmæssige værdier af nettoaktiverne, som er opgjort efter den overtagne virksomheds regnskabspraksis. Den hvide boks viser den proces, hvor de regnskabsmæssige værdier fra den grå boks reguleres til dagsværdi, hvorefter der suppleres med eventuelle dagsværdier af nye identificerede nettoaktiver, jf. afsnit 4.2.2.4.1 ovenfor. Den gule boks afspejler residualen, som er den resterende del af købsvederlaget og dermed merværdien i form af erhvervet goodwill. En fejl i målingen af dagsværdien af aktiver og forpligtelser vil kunne få betydning for størrelsen af residualen, afhængigt af hvorvidt den pågældende fejl formår at øge eller reducere de pågældende nettoaktiver. En højere værdi af nettoaktiver medfører en lavere beregnet goodwill-residual, og en lavere værdi af nettoaktiver medfører det omvendte.

I tilfælde af at det beløb, der er angivet i **b)**, overstiger den samlede sum af de beløb, der er angivet i **a)** ud fra den tidligere nævnte opgørelse, har den overtagende virksomhed foretaget det, der betegnes som et *tilbudskøb*[115]. I et sådant tilfælde vil det betyde, at de overtagne nettoaktiver er mere værd end den værdi, som den overtagende virksomhed har givet som vederlag for disse.

[115] IFRS 3, afsnit 34.

Virksomheden er dermed købt billigere end dens reelle værdi og resulterer i det, der betegnes som *"negativ goodwill"*. Denne situation indtræffer dog sjældent, da det må formodes, at en sælger typisk ikke ønsker at sælge billigere end virksomhedens værdi. Derfor anføres det specifikt i standarden, at den overtagende virksomhed i dette tilfælde *igen* skal gennemgå de forudgående trin i virksomhedssammenslutningen, herunder indregning og måling. Dette gøres med henblik på at sikre, at alle de overtagne aktiver og forpligtelser er identificeret og korrekt vurderet, og at der ikke er udeladt aktiver eller forpligtelser, som burde være indregnet. Dertil skal værdiansættelsen af det pågældende vederlag, eventuelle minoritetsinteresser og tidligere overtagne egenkapitalinteresser ligeledes kontrolleres for at identificere mulige fejl eller mangler[116]. Hvis dagsværdien af nettoaktiverne stadig overstiger det samlede købsvederlag efter, at der er foretaget en revurdering heraf, skal den overtagende virksomhed på overtagelsestidspunktet indregne det følgende beløb som en indtægt i resultatopgørelsen[117]. Dermed skal *negativ goodwill* ikke indregnes i balancen, men omkostningsføres over resultatopgørelsen.

4.3 Goodwill: Konceptets historiske udvikling

I følgende afsnit anlægges nu det historiske blik på goodwill ud fra to perspektiver:

1. Dels anlægges et historisk blik på goodwill med et konceptuelt og teoretisk perspektiv. Dette belyser, hvad goodwill har repræsenteret som koncept, og hvordan aktivet teoretisk har været forstået gennem tiden, hvilket er et tema, der i litteraturen typisk omtales som "the nature of goodwill".
2. Dels belyses den regnskabsmæssige behandling af goodwill fra et historisk perspektiv frem til i dag.

Med disse to perspektiver kortlægger afsnittet goodwill ud fra både en teoretisk og en regnskabsmæssig dimension. Dette bidrager til en mere nuanceret forståelse af goodwill-aktivet. Den nuværende regnskabsmæssige behandling er i det foregående gennemgået med udgangspunkt i IFRS 3 og videreføres senere gennem inddragelse af IAS 36 om værdiforringelse af aktiver og

[116] IFRS 3, afsnit 36.
[117] IFRS 3, afsnit 34.

IAS 38 om immaterielle aktiver, så den fulde dækning af goodwills nuværende regnskabsmæssige behandling dækkes. For at belyse goodwills historisk-teoretiske forståelse og identificere centrale problemstillinger på området er der foretaget et litteraturreview af fagfællebedømte artikler og faglig litteratur fra slutningen af 1960'erne til 2020'erne. Den historiske udvikling i den regnskabsmæssige behandling belyses gennem inddragelse af ældre amerikanske og internationale regnskabsstandarder samt bagvedliggende diskussioner og forarbejder/grundlag til disse, hvilket giver indblik i den mere praktiske og regnskabsmæssige behandling af goodwill.

4.3.1 Tidlige regnskabsteoretiske betragtninger om goodwill

Erhvervet goodwill har længe været et koncept, der har givet grobund for kontroverser og problematikker inden for regnskabsteori. Disse kontroverser og problematikker udspringer blandt andet af, at regnskabsfaglige i højere grad har fokuseret på værdiansættelse og det regnskabspraktiske omkring goodwill end på at afdække, hvad aktivet egentlig består af. At goodwill er en kontroversiel regnskabsmæssig størrelse, er efterhånden blevet stærkt forankret i regnskabslitteraturen[118]. Dette afsnits udgangspunkt er en artikel fra 1969 skrevet af Wilbur Duncan[119], der opsummerer et større research study foretaget af George Catlett og Norman Olson i 1968 med titlen *Accounting for Goodwill; Accounting Research Study No. 10*. Dette studie blev publiceret af American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) som led i instituttets forskningsprogram inden for regnskab. Programmet havde til formål at give professionelle revisorer og andre interesserede indblik i regnskabsfagets aktuelle og presserende emner[120]. Begge forfattere var på dette tidspunkt partnere ved revisionsvirksomheden Arthur Andersen & Co[121].

På trods af de mange diskussioner om goodwill fremhæver Wilbur Duncan, at goodwill generelt forstås i erhvervslivet som noget vigtigt. Erhvervsfolk anerkender, at immaterielle forhold som ledelse, medarbejderkompetencer, teknisk knowhow, brands, marketingrelationer og konkurrencemæssig position er afgørende for og uløseligt forbundet med en virksomhed. Disse immaterielle aktiver er værdifulde, fordi de forventes at skabe fremtidig indtjening. Værdien af

[118] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 1.
[119] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*.
[120] George Catlett & Norman Olson, *Accounting for goodwill; Accounting research study no. 10,* side 3.
[121] George Catlett & Norman Olson, *Accounting for goodwill; Accounting research study no. 10,* side 3, side 5.

disse immaterielle aktivers evne til at skabe fremtidig indtjening afspejles i den merpris, der betales for en virksomhed ud over værdien af dens nettoaktiver, når virksomheden opkøbes. Netop disse værdier skaber regnskabsmæssige udfordringer, både når en virksomhed *selv* afholder udgifter, som går til at oparbejde goodwill internt eller opretholde den, og når goodwill erhverves gennem virksomhedssammenslutninger, hvor overtagende virksomhed erhverver eksisterende goodwill fra den overtagne virksomhed[122].

Både immaterielle aktiver, herunder goodwill, og materielle aktiver er essentielle for driften af en virksomhed, men forfatterne af researchstudiet (Catlett & Olson), fremhæver, at der er fundamentale forskelle mellem dem. Materielle aktiver kan separeres fra virksomheden og forbruges typisk i driften eller har en selvstændig værdi, som eksempelvis varebeholdninger, anlæg, kontanter og værdipapirer. Immaterielle aktiver som goodwill kan derimod ikke separeres fra virksomheden og eksisterer kun i det omfang, investorer og andre interessenter vurderer, at de kan bidrage til fremtidig indtjening[123].

Artiklen opstiller en række karakteristika, som generelt adskiller goodwill fra andre værdier i en virksomhed[124]:

1. Ingen klar sammenhæng med omkostninger: Værdien af goodwill har ingen pålidelig eller forudsigelig sammenhæng med de omkostninger, der eventuelt er afholdt for at skabe den. Goodwill kan både opstå som følge af omkostninger, der er udgiftsført som driftsomkostninger, og af gunstige forhold, som virksomheden ikke nødvendigvis har betalt for eller aktivt frembragt. Nogle værdiskabende aktiviteter er heller ikke nødvendigvis målbare eller kræves regnskabsført.

[122] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 429.
[123] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 429.
[124] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 430.

2. Kan ikke måles eller fordeles enkeltvis: De immaterielle forhold, der bidrager til goodwill, kan ikke værdiansættes enkeltvis. Selvom de samlet er gunstige for virksomheden, kan de ikke måles som selvstændige ressourcer eller rettigheder, og der findes heller ikke et gyldigt grundlag for at fordele omkostninger på dem enkeltvis. Deres værdi kan derfor kun vurderes samlet i forhold til virksomhedens indtjeningsevne, hvilket gør goodwill vanskelig, hvis ikke umulig, at identificere og værdiansætte isoleret.
3. Knyttet til virksomheden som helhed: Goodwill knytter sig til virksomheden som helhed og eksisterer ikke som en selvstændig, separerbar værdi. Den kan derfor ikke sælges særskilt fra virksomheden eller en klart afgrænset del af den.
4. Ustabil og volatil værdi: Værdien af goodwill kan svinge pludseligt og betydeligt som følge af mange forskellige forhold, der påvirker både indtjeningsevnen og investorers samt andre interessenters vurdering og forventninger hertil. Goodwill har derfor ikke samme stabilitet som de fleste øvrige ressourcer, aktiver og rettigheder, der anvendes til at skabe indtjening.
5. Ikke et "input" i produktionen: Goodwill forbruges eller udnyttes ikke i skabelsen af indtjening, men er derimod et resultat af indtjening eller forventningen herom. Stiger indtjeningen eller forventningerne, stiger goodwillen, og omvendt. Et værdifald i goodwill kan derfor ikke rationelt eller systematisk henføres til en bestemt periode. Da de faktorer, der bidrager til goodwill, heller ikke kan værdiansættes enkeltvis, kan et fald i deres værdi tilsvarende ikke måles og periodiseres særskilt.
6. Goodwill fastlægges af investorer: Goodwill ser ud til at være en værdi, som tilfalder investorerne eller ejerne af en virksomhed. Kun investorer eller ejere fastlægger værdien af en virksomhed som helhed og dermed også værdien af dennes goodwill.

Der bliver herefter fremsat nogle væsentlige pointer omkring grundlæggende regnskabskonventioner, som er relevante i forhold til goodwill. Mange af de forhold, der skaber værdi i en virksomhed, kan ikke indregnes som aktiver i regnskabet. Udgifter til eksempelvis reklame, produktudvikling samt udvikling af ledelses- og medarbejderkompetencer bliver som udgangspunkt udgiftsført med det samme, selv om de kan have betydning for virksomhedens indtjeningsevne i fremtiden. Disse udgifter kan bidrage til en løbende opbygning af intern goodwill i virksomheden, men hverken udgifterne selv eller den interne goodwill, som udgifterne kan være med til at oparbejde, må aktiveres og indregnes som aktiver i regnskabet. Efterfølgende kan der

komme en overtagende virksomhed, som betaler en merpris for den overtagne virksomheds nettoaktiver. Denne merpris afspejler, at den overtagne virksomhed har noget "ekstra", som køberen er villig til at betale for, og som blandt andet kan udspringe af mange af de ovennævnte ikke-aktiverede udgifter, der er afholdt for at skabe denne merværdi. Denne merpris bliver til goodwill i den overtagende virksomheds balance og fremstår nu som et aktiv. Det betyder, at der i den overtagende virksomheds balance nu indregnes værdier, hvor nogle af disse er de selvsamme værdier, som ikke før måtte indregnes i den overtagne virksomheds balance. Derfor bliver erhvervet goodwill en undtagelse til reglerne om, at mange udgifter, selvom de kan bidrage til indtjeningsevne, intern goodwill og være med til at skabe aktiver, ikke må aktiveres i regnskabet hos den virksomhed, der afholder udgifterne[125]. Paradokset er derfor, at disse udgifter og de ikke-identificerbare immaterielle aktiver, som de måtte have bidraget til at skabe i virksomheden, først kan indregnes, når virksomheden overtages af en anden virksomhed, og perspektivet dermed skifter til den overtagende virksomhed. Vi er selvfølgelig opmærksomme på, at visse udgifter fortsat kan aktiveres, hvis de afholdes i det, der betegnes som en "udviklingsfase", jf. IAS 38 om immaterielle aktiver[126]. Selvom dette afsnit bygger på en ældre artikel, er de ovenstående pointer om aktivering og ikke-aktivering af udgifter fortsat relevante i dag, da nuværende regnskabsregler har strenge og klart definerede kriterier for, hvornår udgifter kan aktiveres, og hvornår de skal udgiftsføres over resultatopgørelsen.

Researchstudiet konkluderer, at hverken internt oparbejdet goodwill eller de udgifter, der bidrager til at skabe den, bør aktiveres og amortiseres. Selv om udgifter til eksempelvis produktudvikling og reklame kan bidrage til fremtidig indtjening, er det vanskeligt at identificere, hvilke udgifter der skaber eventuel goodwill, hvor store fordelene er, og over hvilke perioder de bør fordeles[127]. Derfor skal internt oparbejdet goodwill, eller hvad de kalder *non-purchased goodwill*, ikke aktiveres i regnskabet. Denne konklusion, eller holdning fra forfatterne, mener de selv er den mest forsvarlige og fornuftige, og den er forenelig med regnskabets formål[128]. Dette standpunkt

[125] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 431.
[126] IAS 38, afsnit 52-67.
[127] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 431.
[128] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 432.

stemmer også overens med den regnskabspraksis, man har i dag gennem IFRS-standarderne, jf. IAS 38[129].

Ved den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger opstår der som udgangspunkt næsten altid spørgsmål om goodwill. Undtagelsen er tilfælde, hvor sammenslutningen behandles efter pooling of interests, i.e. sammenlægningsmetoden, hvor der vil ske *non-accounting* for goodwill[130], hvilket, lidt forsimplet sagt, betyder, at de sammenlagte virksomheders balancer videreføres og lægges sammen, uden at der opstår eller indregnes merværdier såsom goodwill. Forfatterne argumenterer for, at den regnskabsmæssigt korrekte behandling af virksomhedssammenslutninger bør tage udgangspunkt i principperne bag purchase accounting, altså overtagelsesmetodens principper, frem for sammenlægningsmetoden. Forfatterne anerkender dog, at der kan forekomme enkelte virksomhedssammenslutninger, hvor de deltagende selskaber er så ens i størrelse og ledelsesmæssig integration, at ingen af dem meningsfuldt kan betegnes som den "overlevende". I sådanne tilfælde peger de på, at løsningen må findes i en ny måde at behandle begge selskabers aktiver på[131]. Dermed åbner de for, at særlige tilfælde af fusioner kan kræve en anden regnskabsmæssig tilgang.

Artiklen gennemgår på baggrund af researchstudiet den anbefalede metode til at fastlægge den indregnede goodwill ved en virksomhedssammenslutning:

- Goodwill udgør det beløb, hvormed det samlede erlagte vederlag overstiger dagsværdien af de overtagne nettoaktiver.

Hvis sammenslutningen indebærer udstedelse af nye aktier, måles vederlaget til dagsværdien af de udstedte aktier på tidspunktet, hvor aftalen om de endelige vilkår er indgået. Det betalte vederlag skal herefter (a) allokeres til separat identificerbare ressourcer og rettigheder samt (b) til goodwill[132]. Som det fremgår af afsnit 4.2 om IFRS 3, er regnskabspraksis vedrørende goodwill,

[129] IAS 38, afsnit 49.
[130] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 432.
[131] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 433.
[132] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 433-434.

herunder opgørelsen og den regnskabsmæssige definition heraf, i dag blevet mere præciseret og detaljeret. De grundlæggende hovedtræk i forståelsen af, hvad goodwill regnskabsmæssigt anses for at være, samt hvordan den opgøres, er dog i hovedtræk bevaret over tid, jf. ovenstående. Erhvervet goodwill blev også i 1960'erne anset for at være en residualværdi, hvilket i vidt omfang svarer til den formulering, der også anvendes i gældende internationale regnskabsstandarder i dag.

Tilhængere af indregning og aktivering af erhvervet goodwill vil anføre, at der er afholdt en omkostning, og at en del heraf kan identificeres som goodwill, hvorfor indregning i balancen er berettiget. Hvis balancens formål derimod er at rapportere separerbare ressourcer og ejendomsrettigheder, kan det diskuteres, hvilket formål det tjener at indregne goodwill som et aktiv, når goodwill netop ikke er separerbart eller identificerbart i sig selv[133]. Holdningen var, at balancen generelt ikke havde til formål at afspejle virksomhedens immaterielle værdier.

Hvis goodwill anses for at være et aktiv og derfor indregnes i regnskabet, vil mange samtidig mene, at det efterfølgende skal afskrives over resultatopgørelsen. Afskrivning er kun passende, hvis aktivet har en estimerbar brugstid, da denne, sammen med værdien, danner grundlag for afskrivningernes størrelse og varighed. Kan goodwill ikke tildeles en valid brugstid, bliver afskrivningen derimod vilkårlig og misvisende[134]. Efter en række overvejelser konkluderer forfatterne i det pågældende forskningsstudie, at goodwill hverken kan behandles ud fra en antagelse om uendelig brugstid eller en estimeret begrænset brugstid. Begrundelsen er, at (1) goodwill knytter sig til virksomheden som helhed, (2) har en volatil værdi, påvirket af utallige faktorer, og (3) ikke forbruges i driften på samme måde som separat identificerbare aktiver. Begrundelsen bygger altså på tre af de seks tidligere oplistede karakteristika ved goodwill[135]. Forfatterne mener også, at afskrivning af goodwill er uforenelig med regnskabets formål, fordi den forringer regnskabets informationsværdi. Det skyldes igen, at goodwill ikke kan tildeles en pålidelig brugstid, og at afskrivningen derfor sker på et usikkert og vilkårligt grundlag. Derved påvirkes resultatopgørelsen af en størrelse, som ikke kan måles tilstrækkeligt pålideligt, hvilket

[133] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 434.
[134] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 434.
[135] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 434-435.

reducerer dens informationsværdi for investorer, der anvender den til at vurdere virksomhedens præstation og indtjeningsevne[136]. Det anføres, at den regnskabsmæssige behandling af goodwill bør være konsistent, uanset om der er tale om erhvervet eller internt oparbejdet goodwill. Studiet konkluderer, at der ikke er holdbare argumenter for at indregne erhvervet goodwill som et aktiv og afskrive det over resultatopgørelsen. Samtidig vurderes den daværende behandling af internt oparbejdet goodwill som forsvarlig. Da al goodwill, uanset om det er erhvervet eller internt oparbejdet, efter studiets opfattelse har samme grundlæggende karakteristika, burde der ikke være væsentlige forskelle i den regnskabsmæssige behandling. Forfatterne foreslår derfor i stedet, at goodwill behandles som en reduktion af aktionærernes egenkapital, enten gennem en direkte nedskrivning over reserverne eller som et løbende fradrag i egenkapitalen i balancen[137].

Samlet viser artiklen, at goodwill er blevet betragtet som et komplekst og kontroversielt aktiv, behæftet med regnskabsmæssige problematikker. Forfatternes synspunkter var ligeledes kontroversielle, navnlig forslaget om at behandle goodwill som en reduktion af aktionærernes egenkapital. Studiet tydeliggør også, at diskussionen om goodwill ikke kun angår tekniske spørgsmål om indregning og måling, men også grundlæggende spørgsmål om regnskabets formål og dets evne til at afspejle den økonomiske realitet i virksomhedssammenslutninger[138].

4.3.2 Historiske definitioner og teoretiske forståelser af goodwill

I artiklen *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives* fra 1983 søger John Courtis at skabe begrebsmæssig afklaring gennem en kronologisk undersøgelse af regnskabslitteratur, juridiske opfattelser og etymologi. På denne baggrund samler han 91 udvalgte definitioner af goodwill i et bilag, som efter hans opfattelse viser et skift i forståelsen af goodwill fra 1882 til 1981. Ikke alle definitionerne behandles i artiklens brødtekst; Courtis går kun i dybden med et udvalg af disse[139].

[136] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 435.
[137] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 435.
[138] Wilbur S. Duncan, *Accounting research study No. 10 - "Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions*, side 436.
[139] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 1.

Goodwill er gennem tiden blevet forsøgt defineret af blandt andre revisorer, erhvervsfolk, dommere, advokater og økonomer. En væsentlig kritik er, at mange definitioner er for brede eller upræcise og ofte beskriver, hvordan goodwill beregnes, frem for hvad goodwill egentlig er som fænomen, hvilket oftest omtales som "the nature of goodwill". Courtis fremhæver netop denne begrebsmæssige uklarhed og forsøger derfor bevidst at undgå tekst- og lærebogsdefinitioner, da de typisk er pragmatisk orienterede og fokuserer på måling, indregning og afskrivning frem for en konceptuel afklaring på et mere teoretisk niveau[140].

Før væksten i antallet af aktieselskaber var enkeltmandsvirksomheder og partnerskaber den dominerende virksomhedsform. I denne periode, omkring slutningen af 1800-tallet, havde goodwill en personlig karakter og var knyttet til virksomhedsejernes eller parternes personlighed, hæderlighed og færdigheder. Goodwill blev især kommercielt relevant ved salg af virksomheden eller ved en ejers død. Da regnskabsprofessionen endnu var under udvikling, var opfattelsen af goodwills eksistens og natur fortsat fragmenteret, og tidlige regnskabsforfattere måtte derfor ofte støtte sig på egne erfaringer samt juridiske opfattelser og retspraksis. Den tidligst identificerede reference i regnskabslitteraturen til goodwills karakter stammer fra 1882 i Bithells *A Counting House Dictionary*[141]. Han beskrev goodwill som:

"*The advantage connected with an established business of good repute. A well-established business presents an expectation of profits to any one entering upon it, and is worth paying for. Anyone having such a business and who is willing to relinquish the expectation of the business by transferring it for consideration to someone else can do so by what is technically called "selling the Goodwill of that business*" "[142].

Definitionen er upræcis, fordi den både beskriver goodwill som en "fordel" og knytter den til en "forventning om overskud" uden at vise, om goodwill er selve fordelen eller den forventede

[140] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 1-2.
[141] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 2.
[142] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 2-3.

indtjening, fordelen skaber. I de efterfølgende 15 år var forståelsen af goodwill fortsat begrebsmæssigt uklar. Goodwill blev dels opfattet som de virksomhedsegenskaber, der skaber kundetilslutning og konkurrencemæssige fordele, og dels som et aktiv, der værdiansættes og opgøres ud fra en forventet fremtidig indtjening. Der skete dermed en glidning mellem goodwill som årsag til værdiskabelsen og goodwill som den afledte økonomiske værdi heraf[143]. Der har også eksisteret mere metaforiske og billedlige beskrivelser af goodwill, som adskiller sig fra de mere fagligt stringente definitioner, der kan ses nedenfor. Disse forskelle viser, at goodwill historisk har været et vanskeligt begreb at afgrænse og præcist definere teoretisk og regnskabsmæssigt.

I den videre fremstilling gennemgår forfatteren kronologisk en række definitioner af goodwill, som tydeligt viser, at forståelsen af begrebet har været meget fragmenteret. Denne fragmentering kan blandt andet forklares ud fra, om goodwill anskues fra virksomhedens, kundernes eller samfundets perspektiv, samt ud fra de forskellige faglige baggrunde hos dem, der har forsøgt at definere begrebet, hvilket forfatteren også fremhæver i artiklens abstract. Et eksempel på en mere metaforisk og mindre regnskabsfaglig definition, som er ret anderledes end mange andre definitioner, lyder på, at goodwill adskiller sig fra anden ejendom ved, at anden ejendom er håndgribelig, mens goodwill er uhåndgribelig. Hvor anden ejendom kan håndteres, vejes og vurderes ved inspektion, beskrives goodwill derimod billedligt som forskellen mellem materiale og liv eller mellem en persons formue og personlighed, hvor kun det første kan måles eller beregnes. Denne mere metaforiske definition blev fremsat af Edwin Guthrie i et oplæg om goodwill for Chartered Accountants' Students' Society of London[144].

Nogle definitioner er vage og upræcise, men andre er korte, såsom *"Goodwill er sandsynligheden for at gamle kunder kommer tilbage"*[145]. Denne korte definition af goodwill som det fænomen, at "kunder kommer tilbage", findes i mange varianter og optræder flere steder blandt de 91 udvalgte definitioner. Der findes også definitioner, der søger større præcision ved at opstille konkrete

[143] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 3.
[144] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 3-4.
[145] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 23.

elementer, som goodwill kan bestå af. Gennem 1900-tallet blev definitionerne mere økonomisk funderede med begreber som nettoaktiver, indtjeningsevne, profit og overnormal profit. Flere af de definitioner, Courtis præsenterer i sin artikel, minder i varierende ordlyd om nutidens opgørelse af goodwill, hvor begrebet defineres som en residualværdi baseret på en købspris og overtagne aktiver ved en virksomhedssammenslutning[146].

Der findes også mere humoristiske definitioner, hvor goodwill fremstilles som en residualstørrelse, illustreret ved forskellen mellem henholdsvis en levende og en død hund: X-Y=Z. Definitionen lyder: "*If X is a live pedigree dog, and Y a dead one, then perhaps X-Y=Z. But Z doesn't mean anything in itself. The label "goodwill" in business accounts closely resembles Z; its use is as sensible as trying to find what makes a dog tick by dissecting it"*. Goodwill kan altså sagtens opgøres som en forskel mellem to størrelser, i.e, en levende og en død hund, uden at denne restværdi egentlig forklarer, hvilke elementer der faktisk får hunden til at "fungere" eller være i live[147]. Definitionen understreger dermed, at goodwill kan beregnes som en restværdi, uden at dens egentlige indhold nødvendigvis bliver afklaret, og at denne restværdi minder om den goodwill, man taler om i virksomheders regnskaber. Det tilføjes hertil, at anvendelsen af goodwill i virksomheders regnskaber er lige så fornuftig (dvs. ufornuftig) som at forsøge at finde ud af, hvad der får en hund til at være levende, ved at dissekere den. Selvom definitionen er humoristisk og ufaglig, illustrerer den stadig en pointe, der også har relevans i dag, idet goodwill fortsat forstås som et begreb, der omfatter elementer, som ikke kan værdiansættes særskilt som aktiver. Samtidig er det netop disse komponenter, der giver goodwill sin værdi, og siden de ikke kan identificeres, ender de bare under én samlebetegnelse: *Goodwill*[148].

Courtis konkluderer, at goodwill ikke har en fast og absolut betydning, men er et historisk og kontekstuelt betinget fænomen, hvis betydning har ændret sig over tid. Betydningen afhænger også af, om goodwill anskues fra kundens eller virksomhedens perspektiv, og om fokus er på de forhold, der skaber goodwill, eller på dens værdiansættelse og regnskabsmæssige behandling. Der kan altså

[146] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 21-28.
[147] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 10.
[148] Raluca Ratiu & Adriana Tudor, *The Definition of Goodwill - a Chronological Overview,* side 57.

anlægges to synspunkter. Det ene er kundens og omverdenens, hvor goodwill opfattes som en betegnelse for en følelse eller en positiv indstilling over for et bestemt sted, en bestemt person eller et bestemt produkt. Det andet er virksomhedens synspunkt, hvor goodwill, gennem ledelsens perspektiv, ikke blot ses som et udtryk for kundernes loyalitet, men som noget, der besiddes og kan overdrages i form af forskellige egenskaber, hvad enten disse knytter sig til kundetilknytning eller til medarbejdermæssig, industriel eller finansiel goodwill. Det må afklares, når man prøver at definere goodwill, om begrebet vedrører virksomhedsgoodwill som helhed eller kun dens enkelte aspekter, eksempelvis kunderelationer, eller om spørgsmålet handler om værdiansættelse eller regnskabsmæssig behandling. Når definitioner og forklaringer af goodwill sammenblander de forskellige synspunkter, hvorfra begrebet kan forstås, med værdiansættelsesteknikker og afskrivningsprocesser, fører det til forvirring og vedvarende begrebsmæssig uklarhed. Ifølge Courtis er det netop sammenblandingen af disse perspektiver, aspekter og anvendelser, som har skabt den vedvarende begrebsmæssige uklarhed, og en meningsfuld forståelse kræver derfor en præcisering af både historisk kontekst, analytisk perspektiv og konkret problemstilling[149].

4.3.3 Efterfølgende debat

Diskussionen om goodwill har fortsat fra slutningen af 1900-tallet og frem til i dag. Andre artikler har desuden videreført Courtis' kronologiske fremstilling af goodwillbegrebets udvikling fra 1983 med inddragelse af litteratur helt frem til 2010'erne[150]. Her er konklusionen også, at forsøgene på at definere goodwill har strakt sig fra slutningen af 1800-tallet til begyndelsen af 2010'erne, og at goodwill fortsat ikke er endeligt afklaret konceptuelt og teoretisk, hvilket stadig giver et stærkt incitament til at studere emnet[151]. Det menes at være noget besværligt at lukke den teoretiske og konceptuelle definition af goodwill og nå frem til en endelig afklaring, hvilket kan illustreres af følgende citat: "*...there was no one Truth and never will be. The origin of goodwill can be revealed through history, but its nature is a matter of personal interpretation"*[152].

[149] John K. Courtis, *Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives*, side 18-19.
[150] Raluca Ratiu & Adriana Tudor, *The Definition of Goodwill - a Chronological Overview,* side 54.
[151] Raluca Ratiu & Adriana Tudor, *The Definition of Goodwill - a Chronological Overview,* side 56.
[152] Raluca Ratiu & Adriana Tudor, *The Definition of Goodwill - a Chronological Overview,* side 56, ll. 7-8.

På tværs af de mange definitioner af goodwill synes ét element at gå igen over tid: at goodwill knytter sig til en særlig fordel eller merværdi, som kommer til udtryk ved en virksomhedssammenslutning. Dette fremstår som det mest gennemgående kendetegn i både akademisk litteratur og institutionelle definitioner over tid[153]. Denne omtalte "fordel" har imidlertid vist sig at være både vanskelig at afgrænse og uklar i sit indhold, når man har forsøgt at definere goodwill teoretisk, hvilket fremgår på tværs af den litteratur, specialet har gennemgået. Forståelsen og definitionen af denne "fordel" har bevæget sig fra en mere blød og kvalitativ forståelse til senere at blive mere økonomisk funderet og analytisk underbygget.

4.3.4 Historisk regnskabspraksis for goodwill

4.3.4.1 Regnskabsmæssig definition

På det mest overordnede niveau defineres goodwill opgørelses- og målingsmæssigt i regnskabsstandarderne, som en residualværdi eller "purchase premium" - dvs. en merværdi betalt af den overtagende virksomhed ud over de overtagne nettoaktiver i en virksomhedssammenslutning[154]. Denne regnskabsmæssige forståelse anvendes i gældende standarder med henblik på at fastsætte en konkret indregningsværdi for goodwill, uanset om udgangspunktet er US GAAP, IFRS eller årsregnskabsloven. Denne overordnede residual-tankegang, som knytter sig til den regnskabsmæssige definition og opgørelse af goodwill, har historisk været ret uændret. Dette kommer eksempelvis til udtryk i Accounting Principles Board's (APB's) udtalelse nr. 16 om virksomhedssammenslutninger fra 1970. I denne udtalelse, kaldet "opinion no. 16", blev goodwill regnskabsmæssigt defineret, oversat til dansk, som: *Det beløb, hvormed anskaffelsessummen for den erhvervede virksomhed overstiger summen af de beløb, der er henført til identificerbare overtagne aktiver, med fradrag af overtagne forpligtelser*[155]. Den underliggende tankegang var dengang, at goodwill skulle forstås og opgøres som en residualstørrelse og merværdi. Den samme grundlæggende tilgang genfindes i de regnskabsstandarder, som gælder i dag, uanset om den regnskabsmæssige definition tager udgangspunkt i IFRS, US GAAP eller årsregnskabsloven. Ordlyden af bestemmelserne kan variere

[153] Raluca Ratiu & Adriana Tudor, *The Definition of Goodwill - a Chronological Overview,* side 59.
[154] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 2.
[155] APB 16: Business combinations, afsnit 87.

mellem de forskellige regelsæt og ændrer sig over tid, i takt med at standarderne opdateres eller erstattes af nye. Efter de amerikanske regnskabsstandarder (US GAAP) måles og opgøres goodwill i dag ud fra følgende bestemmelse[156]:

*Den overtagende virksomhed skal indregne goodwill på overtagelsesdatoen, målt som det beløb, hvormed (**a**) overstiger (**b**):*

- ***a.** Summen af følgende:*
  - *Det overførte vederlag målt i overensstemmelse med dette afsnit, hvilket som udgangspunkt kræver dagsværdi på overtagelsesdatoen*
  - *Dagsværdien af eventuelle ikke-kontrollerende interesser i den overtagne virksomhed*
  - *Ved en virksomhedssammenslutning gennemført i etaper, dagsværdien på overtagelsesdatoen af den overtagende virksomheds tidligere ejede kapitalandel i den overtagne virksomhed.*
- ***b.** Nettobeløbet af de på overtagelsesdatoen opgjorte beløb for de identificerbare overtagne aktiver og de overtagne forpligtelser, målt i overensstemmelse med dette emneområde.*

Denne opgørelse af goodwill efter U.S GAAP, som er gældende i dag i USA, er den samme opgørelsesmetode, der også anvendes i IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger i dag, jf. afsnit 4.2.2.5. Sammenlignet med APB's udtalelse fra 1970 kan det dog udledes, at ordlyden i de gældende regnskabsstandarder er blevet mere præcis og detaljeret.

Accounting Principles Board (APB) var det amerikanske standardsættende organ for private virksomheders regnskabsaflæggelse i perioden 1959-1973. Organet var en del af American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) og udstedte i alt 31 *Opinions* om regnskabsteori og praksis. I 1973 blev APB erstattet af det uafhængige Financial Accounting Standards Board (FASB), som fortsat udsteder og bestemmer de autoritative regnskabsstandarder inden for U.S.

[156] FASB, 805-30-30-1, *30 Initial Measurement*, https://asc.fasb.org/1943274/2147479637/805-30-30-1.

GAAP[157] [158]. I internationalt regi er det IASB, som i dag udvikler IFRS-standarderne som et uafhængigt standardsættende organ under IFRS Foundation. IASB blev oprettet i 2001 som led i en reorganisering, hvor det overtog den standardsættende opgave fra International Accounting Standards Committee (IASC). Før denne reorganisering udstedte IASC de tidligere International Accounting Standards (IAS), som fortsat er en del af det gældende IFRS-regelsæt, medmindre de senere er blevet ændret eller erstattet af de nye IFRS-standarder, der kom til efter 2001. Reorganiseringen i 2001 forklarer derfor, hvorfor der i dag både findes ældre IAS-standarder og nyere IFRS-standarder blandt de internationale regnskabsstandarder[159].

En bestemmelse, der er værd at fremhæve i den ovenfor omtalte APB Opinion No. 16 fra 1970, vedrører den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af goodwill. Efter de daværende bestemmelser skulle goodwill, der blev indregnet i forbindelse med en virksomhedssammenslutning efter overtagelsesmetoden, amortiseres, dvs. afskrives, i overensstemmelse med bestemmelserne i APB Opinion No. 17 om immaterielle aktiver[160]. Denne iagttagelse leder naturligt videre til næste afsnit om den efterfølgende behandling af goodwill og den historiske udvikling på dette område. Endvidere er det værd at bemærke, at både overtagelsesmetoden og sammenlægningsmetoden efter Opinion No. 16 var accepterede metoder til regnskabsmæssig behandling af virksomhedssammenslutninger[161]. Som det fremgår af afsnit 4.2.2, er dette ikke gældende i dag, idet overtagelsesmetoden nu er den eneste tilladte metode ved virksomhedssammenslutninger, jf. IFRS 3. Herudover skal goodwill ikke længere afskrives, men i stedet gennemgå en årlig nedskrivningstest, jf. IAS 36. Ovenstående gælder også under U.S GAAP-standarderne i dag[162] [163].

[157] FASB, *About the FASB*, https://www.fasb.org/about-us/facts.
[158] Investopedia, *Understanding the Accounting Principles Board (APB) and Its Legacy*, https://www.investopedia.com/terms/a/accounting-priciples-board.asp.
[159] Deloitte - IAS PLUS, *International Accounting Standards Committee (IASC)*, https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/history/resource25.
[160] APB 16: Business combinations, afsnit 90.
[161] APB 16: Business combinations, afsnit 8.
[162] FASB, 350-20-35-1, *35 - Subsequent Measurement,* https://asc.fasb.org/1943274/2147482646.
[163] FASB, 805-10-25-1, *25 - Recognition*, https://asc.fasb.org/1943274/2147479405.

4.3.4.2 Regnskabsmæssig behandling

Den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af goodwill har ligeledes været genstand for debat, særligt i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt goodwill bør afskrives eller nedskrives.

4.3.4.2.1 Fra afskrivning til nedskrivning

Amerikansk udvikling

Historisk har både afskrivning og nedskrivning været anvendt på goodwill som den efterfølgende behandling i regnskabet. Med FASB's Statement No. 142 fra 2001, kaldet "SFAS 142", blev periodiske afskrivninger af goodwill dog afskaffet og erstattet af en årlig nedskrivningstest i USA[164]. Argumentet i SFAS 142 var, at den nye model ville forbedre den finansielle rapportering ved bedre at afspejle den underliggende økonomi i goodwill og andre immaterielle aktiver, som virksomheder investerer i, samt give regnskabsbrugerne en bedre forståelse af disse investeringer og deres efterfølgende performance[165]. Man mente også, at det var på tide at ændre behandlingen af goodwill, da immaterielle aktiver generelt og i stigende grad blev opfattet som en økonomisk ressource af væsentlig betydning, samt at man observerede, at de kom til at udgøre en stadig større andel af de samlede aktiver, der overtages i forbindelse med virksomhedssammenslutninger. Man havde også set, at regnskabsbrugere indikerede, at de ikke anså afskrivning af goodwill som værende brugbar information, når man skulle analysere investeringer[166]. I SFAS 142's *Basis for Conclusions* cementerede man sin beslutning og mente, at ikke-afskrivning, men derimod udelukkende nedskrivning af goodwill, ville afspejle den økonomiske effekt af erhvervet goodwill mere troværdigt[167]. Før SFAS 142 skulle goodwill, efter de amerikanske regnskabsstandarder, afskrives på baggrund af en brugstid på højst 40 år[168]. Kravet om, at goodwill skulle afskrives, fulgte på daværende tidspunkt af APB's Opinion No. 17 om immaterielle aktiver fra 1970. Denne regnskabsmæssige behandling, som havde været gældende siden 1970, blev altså ophævet ved FASB's udstedelse af SFAS 142 i 2001, efter at FASB som bekendt havde overtaget rollen som standardsættende organ i USA efter APB's ophør.

---

[164] Kevin Li & Richard Sloan, *Has goodwill accounting gone bad?*, 964-965.
[165] Financial Accounting Standards Board, *Statement of Financial Accounting Standards No. 142: Goodwill and other intangibles assets,* side 7.
[166] Financial Accounting Standards Board, *Statement of Financial Accounting Standards No. 142: Goodwill and other intangibles assets,* side 5.
[167] Financial Accounting Standards Board, *Statement of Financial Accounting Standards No. 142: Goodwill and other intangibles assets,* side 54.
[168] Kevin Li & Richard Sloan, *Has goodwill accounting gone bad?*, 964.

International udvikling

En tilsvarende udvikling fandt kort efter sted i IFRS-regi. Udviklingen af standarderne for virksomhedssammenslutninger og goodwill under IFRS fulgte i vidt omfang udviklingen under U.S GAAP, der er gennemgået ovenfor. Da IASB overtog arbejdet fra IASC i 2001, blev et projekt om virksomhedssammenslutninger sat på dagsordenen som led i det standardsættende organs *Improvements Project*. Dette arbejde mundede i marts 2004 ud i udstedelsen af IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger og en revideret version af IAS 36 om værdiforringelse af aktiver. Her blev den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af goodwill også ændret, således at goodwill ikke længere skulle afskrives systematisk, men i stedet gennemgå en årlig nedskrivningstest[169]. IFRS-standarderne afspejlede dermed i høj grad den udvikling, der allerede var sket under U.S GAAP kort tid forinden.

4.3.4.2.2 Sammenlægningsmetoden forsvinder

I samme periode, hvor afskrivning bliver erstattet af nedskrivning, gjorde man også op med muligheden for at benytte sammenlægningsmetoden ved virksomhedssammenslutninger og indførte i stedet overtagelsesmetoden som den eneste accepterede metode[170]. I IFRS-regi blev skiftet gennemført med IFRS 3 i 2004, der erstattede den tidligere IAS 22[171]. I FASB-regi fandt ændringen sted med udstedelsen af SFAS 141 Business Combinations, hvormed sammenlægningsmetoden blev afskaffet. Denne metode havde ellers, sammen med overtagelsesmetoden, været anerkendt efter APB Opinion No. 16, som dermed blev erstattet[172]. Ordlyden i SFAS 141 blev nu: *En virksomhed skal regnskabsmæssigt behandle hver virksomhedssammenslutning ved anvendelse af overtagelsesmetoden*[173]. Førhen, under APB Opinion No. 16, lød ordlyden[174]: *Bestyrelsen konkluderer, at både purchase-metoden og pooling of interests-metoden er acceptable ved regnskabsmæssig behandling af virksomhedssammenslutninger, dog ikke som alternative metoder til regnskabsmæssig behandling*

[169] Sascha Boennen & Martin Glaum, *Goodwill accounting: A review of the literature*, side 7-8.
[170] Kevin Li & Richard Sloan, *Has goodwill accounting gone bad?*, 965.
[171] Deloitte (IAS Plus), *IAS 22 — Business Combinations (Superseded)*, https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias22.
[172] Financial Accounting Standards Board, *Statement of Financial Accounting Standards No. 141: Business Combinations,* side 278.
[173] Financial Accounting Standards Board, *Statement of Financial Accounting Standards No. 141: Business Combinations,* side 3.
[174] APB 16: Business combinations, afsnit 8.

af den samme virksomhedssammenslutning. En virksomhedssammenslutning, der opfylder nærmere angivne betingelser, skal behandles regnskabsmæssigt efter pooling of interests-metoden. Begge metoder var derfor accepterede, dog ikke for alle virksomhedssammenslutninger, hvor sammenlægningsmetoden blev krævet anvendt ved specifikke sammenslutninger, der opfyldte visse krav, eksempelvis når den blev gennemført ved udveksling af stemmeberettigede ordinære aktier. Ved alene at kræve anvendelse af én metode ved virksomhedssammenslutninger blev sammenligneligheden af de regnskabsinformationer, der udspringer af disse transaktioner, forbedret[175]. I dag gælder overtagelsesmetoden fortsat og er den eneste tilladte metode ved virksomhedssammenslutninger i den internationale og amerikanske regnskabsregulering. Selvom årsregnskabsloven og IFRS 3 på de væsentligste områder er sammenfaldende i reguleringen af virksomhedssammenslutninger og at lovens regler i vidt omfang bygger på principperne i IFRS 3, hvorfor standarden kan anvendes som fortolkningsbidrag til ÅRL, er der dog en forskel med hensyn til, hvilke metoder der kan anvendes. IFRS 3 omfatter alene virksomhedssammenslutninger, hvor en erhverver opnår kontrol over en eller flere virksomheder (eksterne virksomhedssammenslutninger), og tillader her udelukkende overtagelsesmetoden. Standarden finder derimod ikke anvendelse på virksomhedssammenslutninger under fælles kontrol, dvs. typisk koncerninterne sammenslutninger, hvor de involverede virksomheder både før og efter transaktionen er underlagt samme parts bestemmende indflydelse, hvor denne *samme part* både kan være virksomheder eller personer. Efter årsregnskabsloven skal en koncernetablering som udgangspunkt behandles efter overtagelsesmetoden, medmindre andet fremgår (§ 121, stk. 1). Ved koncerninterne sammenslutninger under *samme parts bestemmende indflydelse* kan virksomheden i stedet vælge sammenlægningsmetoden (§ 121, stk. 2, jf. § 123) eller en variant af denne i form af book value-metoden[176] [177]. Sidstnævnte metode er administrativt lettere og nemmere at benytte i praksis.

[175] Financial Accounting Standards Board, *Statement of Financial Accounting Standards No. 141: Business Combinations,* side ii.
[176] EY, *Indsigt i Årsregnskabsloven 2025/26*, side 189-203, 12. udgave.
[177] Lovbekendtgørelse 2026-03-23 nr. 402 Årsregnskabsloven, § 121.

4.3.4.2.3 Efterspillet ved "impairment-only"-regimet (kun nedskrivning)

Indførelsen af "impairment-only"-regimet for goodwill, hvor systematisk afskrivning blev erstattet med en nedskrivningstest, har medført omfattende debat i både den akademiske litteratur og blandt standardsættere i den institutionelle verden. Diskussionen knytter sig især til emner som "big bath accounting", ledelsesincitamenter, opportunisme, nedskrivningers rettidighed, subjektivitet/skøn og risikoen for oppustede balancer. Litteraturreviewet bag dette afsnit viser, at disse temaer går igen på tværs af store dele af goodwill-litteraturen efter indførelsen af impairment-only. Samtidig peger litteraturen også på, at afskrivning ikke nødvendigvis er en mere hensigtsmæssig model, da den kan blive vilkårlig og misvisende, fordi goodwill er vanskelig at værdiansætte og fastsætte en brugstid for. Med impairment-only og den subjektivitet, der præger vurderingen af goodwill, er der dog indikationer på mere "oppustede" balancer og mindre rettidige nedskrivninger end under afskrivningsmodellen[178]. Det blev også diskuteret, at SFAS 142 i praksis kunne resultere i mere aggressiv regnskabsføring, hvor aktiver, herunder goodwill, kunne aktiveres med deres kostpriser og udelukkende ville blive nedskrevet i lyset af overvældende bevis på værdiforringelse. Denne aggressive regnskabsføring kan resultere i først at overvurdere aktiver og indtjening og senere undervurdere indtjening ved at foretage store og ikke-rettidige ("big bath") nedskrivninger[179]. Det fremhæves også, at regnskabsbrugere, der fokuserer meget på virksomheders aktiver, kan føre til, at de overvurderer virksomheder med store goodwillbalancer, hvilket kan resultere i misallokering af ressourcer[180]. Diskussionerne om big bath accounting, ledelsesincitamenter, opportunisme og rettidighed hænger tæt sammen og vedrører overordnet, at ledelsen kan have incitamenter til at påvirke, hvornår og i hvilket omfang goodwill nedskrives. Denne skønsmæssige frihed udgør et centralt omdrejningspunkt i debatten. Der kan eksempelvis være incitamenter til at udskyde eller undlade en nedskrivning, hvis ledelsens aflønning afhænger af årets resultat, mens der omvendt kan være incitamenter til at foretage store nedskrivninger i år med svage resultater. Litteraturen peger dermed på, at de skønsmæssige friheder i reglerne kan give mulighed for opportunistisk resultatstyring, selvom den empiriske evidens er blandet[181]. En nedskrivningstest af goodwill efter SFAS 142 og IAS 36 kan overordnet ses som et udtryk for skønsmæssig frihed. Skønsmæssig frihed gælder ikke kun på dette område, men findes flere steder i regnskabsreguleringens

[178] Kevin Li & Richard Sloan, *Has goodwill accounting gone bad?*, 964.
[179] Kevin Li & Richard Sloan, *Has goodwill accounting gone bad?*, 965.
[180] Kevin Li & Richard Sloan, *Has goodwill accounting gone bad?*, 965.
[181] Sascha Boennen & Martin Glaum, *Goodwill accounting: A review of the literature*, side 2-50.

forskellige områder, hvorfor det er et uundgåeligt element i den finansielle rapportering, der giver ledelsen muligheder for at udøve skøn. En *impairment-only* model for goodwill indebærer en større grad af ledelsesmæssige skøn end en model, hvor erhvervet goodwill systematisk afskrives over en fastsat periode. Denne skønsmæssige frihed er ikke nødvendigvis problematisk, da den også kan bidrage til, at ledelsen formidler virksomhedsspecifik information til markedet og dermed øger regnskabets informationsværdi. Omvendt indebærer den en risiko for opportunistisk adfærd, hvor skøn anvendes på en måde, der svækker regnskabsinformationens troværdighed. Spørgsmålet er derfor, om *impairment-only* tilgangen reelt har styrket kvaliteten af den finansielle rapportering, eller om den tværtimod har øget risikoen for manipulation af goodwill og nedskrivninger[182]. Litteraturen giver ikke et entydigt og klart svar på, om impairment-only samlet set har forbedret eller svækket regnskabskvaliteten, men i henhold til ovenstående er der indikationer på, at kvaliteten kan være svækket i nogle tilfælde[183].

Afskaffelsen af sammenlægningsmetoden blev også et væsentligt emne, som udløste en debat, der rakte ud over en regnskabsteknisk diskussion. FASB's beslutning blev mødt med stor modstand fra både virksomhedsledere og venturekapitalister, hvor nogle fremhævede pooling-metoden som vigtig for fusioner, opkøbsaktivitet og økonomisk vækst. Debatten fik også en politisk dimension, idet medlemmer af den amerikanske Kongres blandede sig i spørgsmålet[184]. Denne politiske dimension kommer eksempelvis til udtryk i et brev fra januar 2000, hvor en række medlemmer af den amerikanske Kongres henvendte sig til den daværende formand for SEC, Arthur Levitt, med bekymringer om FASB's foreslåede ændringer til den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger. I brevet udtrykte kongresmedlemmerne en bekymring om, at et krav om at anvende overtagelsesmetoden ved alle fusioner og opkøb kunne hæmme vækst og innovation, særligt i teknologisektoren, hvor virksomhedsværdier ofte i høj grad var bundet i immaterielle elementer. Et sådant krav ville, efter deres opfattelse, gøre virksomhedssammenslutninger regnskabsmæssigt mindre attraktive, idet immaterielle aktiver, herunder goodwill, skulle afskrives over en årrække og dermed belaste resultatopgørelsen som løbende omkostninger. Kongresmedlemmerne advarede om, at dette ville kunne reducere M&A-

[182] Sascha Boennen & Martin Glaum, *Goodwill accounting: A review of the literature*, side 2.
[183] Sascha Boennen & Martin Glaum, *Goodwill accounting: A review of the literature*, side 45-50.
[184] McKinsey & Company, *Shed no tears for pooling's demise*, https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/shed-no-tears-for-poolings-demise#/.

aktiviteten markant i den amerikanske teknologisektor, da de regnskabsmæssige konsekvenser af at overtage immaterielle værdier ville afholde mange virksomheder fra at gennemføre fusioner og opkøb[185]. Pooling-metoden, dvs. sammenlægningsmetoden, var populær, fordi den ikke medførte opgørelse og indregning af goodwill ved virksomhedssammenslutninger. Metoden var derfor attraktiv for virksomheder, der ønskede at maksimere den rapporterede indtjening. Når goodwill ikke blev indregnet som et aktiv i regnskabet, opstod der heller ikke efterfølgende afskrivninger herpå, og dermed blev resultatopgørelsen ikke belastet af afskrivningsomkostninger. Dette gjorde metoden velegnet til at signalere stærkere indtjening og højere overskud[186]. Hovedårsagen til modstanden mod sammenlægningsmetoden var, at der ikke opstår goodwill, når metoden anvendes, og at dette kan misbruges og give et mindre retvisende billede af en virksomhedssammenslutning. Dog mener nogle, at afskaffelsen af metoden ikke alene burde begrundes med, at den kan misbruges, da metoden kan være den mest relevante at anvende i nogle situationer - det vil sige i tilfælde, hvor der faktisk sker en sammenlægning af virksomheder, og ikke en overtagelse. I sådanne situationer vil sammenlægningsmetoden være den mest retvisende at benytte[187].

4.3.4.2.4 Afskrivning - igen?

Selvom den regnskabsmæssige behandling af goodwill på nuværende tidspunkt er fastlagt i gældende standarder, er behandlingen af goodwill ikke statisk, men et område, hvor regnskabspraksis løbende diskuteres og udvikles - dette gælder både historisk og i dag. Dette kan blandt andet ses af IASB's staff-paper fra 2019, hvor en tilbagevenden til systematiske afskrivninger igen er blevet diskuteret[188], samt af IFRS 18, der fra 2027 blandt andet medfører en mindre, men relevant, ændring til balancens opstilling, hvor goodwill fremover skal præsenteres eksplicit i balancen[189]. IFRS 18 afløser IAS 1 og medfører blandt andet en ændring i præsentationen af goodwill. Efter IAS 1 har goodwill ikke været en særskilt *påkrævet* linjepost i balancen, hvorfor posten typisk har været præsenteret som en del af de samlede immaterielle aktiver. Den konkrete værdi for goodwill og den regnskabsmæssige behandling heraf har derfor

[185] Brev til Arthur Levitt, optrykt i U.S. House of Representatives, *Accounting for Business Combinations: Should Pooling Be Eliminated?*, 2000, tilgængelig på: https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-106hhrg64765/pdf/CHRG-106hhrg64765.pdf?, side 65.
[186] Kevin Li & Richard Sloan, *Has goodwill accounting gone bad?*, 965.
[187] John Andersen, *Goodwill - endnu engang,* Revision & Regnskabsvæsen, side 2.
[188] IFRS Staff Paper (2019), *Goodwill and impairment; Reintroduction of amortisation of goodwill,* side 1.
[189] IFRS 18 - *Presentation and Disclosure in Financial Statements,* afsnit 103.

primært kunnet ses i regnskabets noter og oplysninger. Dette oplysningskrav videreføres selvfølgelig, men fra 2027 vil IFRS 18 altså *kræve* særskilt præsentation af goodwill i balancen. Dermed bliver goodwill mere synlig i selve regnskabsopstillingen. I IASB's staff-paper fra 2019 er emnet omkring genindførsel af afskrivning på goodwill taget op, fordi man generelt har overvejet og diskuteret, om nedskrivningsmodellen har levet op til forventningerne, og om modellen, lidt forsimplet sagt, egentlig fungerer efter hensigten og "virker" i praksis. Argumenterne for at genindføre afskrivninger og for at beholde nedskrivninger, jf. IASB's staff-paper, gennemgås herunder.

4.3.4.2.4.1 Argumenter for afskrivning

Argumenterne for at genindføre afskrivning knytter sig primært til, at nedskrivningstesten ikke fører til rettidige nedskrivninger, er kompleks og omkostningstung i praksis, og at den information, testen giver, ofte kun er bekræftende snarere end ny. Hertil kommer, at IASB's egne undersøgelser ikke har kunne påvise en metode, der gør nedskrivningstesten mere effektiv eller i stand til at isolere erhvervet goodwill mere direkte, hvilket er problematikker, der i øvrigt genfindes flere steder i specialets akademiske litteratur. På denne baggrund fremhæves afskrivning som en enkel og omkostningseffektiv metode, der gradvist reducerer aktivets regnskabsmæssige værdi og dermed mindsker risikoen for overvurderede goodwillbalancer. Dette reducerer også nedskrivningstestens tilsyns- og revisionsmæssige udfordringer. Der diskuteres også en "shielding effect", hvor internt oparbejdet goodwill og ikke-indregnede værdier i en CGU kan fungere som en buffer, der forsinker eller *skærmer* den erhvervede goodwill mod nedskrivning[190].

4.3.4.2.4.2 Argumenter for at beholde nedskrivningsmodellen

Argumenterne for at beholde nedskrivninger tager udgangspunkt i, at afskrivning kun er nyttig og troværdig, hvis brugstiden kan fastsættes på et ikke-vilkårligt grundlag. Dette understøttes også af den akademiske litteratur, der er inddraget i specialet, hvor det flere steder fremhæves, at det kan være meget vanskeligt, eller ligefrem umuligt, at fastlægge en "rigtig" brugstid for goodwill. Hvis dette er tilfældet, svækkes grundlaget for afskrivning væsentligt, og det kan derfor diskuteres, om afskrivning overhovedet er meningsfuld, troværdig og nyttig for regnskabsbrugere til at kunne tage informerede beslutninger på baggrund af. Fra dette perspektiv giver nedskrivningsmodellen mere

[190] IFRS staff paper (2019), *Goodwill and Impairment - Reintroduction of amortisation of goodwill,* afsnit 17-27, *https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2019/june/iasb/ap18b-goodwill-and-impairment.pdf*.

relevant information. Nogle investorer fremhæver desuden, at nedskrivningstesten er nyttig i vurderingen af, om en virksomhedssammenslutning udvikler sig som forventet, og om ledelsen forvalter virksomheden hensigtsmæssigt, mens afskrivning kan sløre den oprindelige købspris og helt fjerne eventuel nyttig informationsværdi, hvor der rent faktisk er en reel værdiforringelse, som ikke afspejles i faste systematiske afskrivninger. Man anerkender dog, at indførslen af impairment-only måske ikke har været så god, som man troede, men at det er en værdi i sig selv, at nedskrivninger kan give en bekræftende værdi, der hjælper regnskabsbrugere med at vurdere, om en virksomhedssammenslutning fungerer optimalt. Et modargument er dog, at goodwill ikke kan måles separat fra de øvrige aktiver og fra internt oparbejdet goodwill i dens CGU, fordi goodwill bidrager til pengestrømme i samspil med andre aktiver. Her kommer fordelen ved at afskrive goodwill til udtryk igen, da goodwill isoleres uden at blive påvirket af de aktiver, den testes og vurderes sammen med. På den baggrund er det heller ikke formålet med nedskrivningstesten at teste goodwill isoleret, men derimod at sikre, at *CGU'ens* regnskabsmæssige værdi *ikke* overstiger dens genindvindingsværdi. Set i dette lys er shielding-effekten ikke nødvendigvis en fejl ved modellen, men et udtryk for goodwillens særlige natur, og at goodwill i praksis og som bekendt ikke kan adskilles meningsfuldt fra den enhed, hvori den genererer værdi[191].

Selv om IASB's staff paper åbnede for en mulig genindførelse af en afskrivningsmodel, besluttede IASB på et møde i 2022 at fastholde den nuværende nedskrivningsmodel. Beslutningen markerede afslutningen på en længere evaluering af IFRS 3, som blev indledt i 2014 med IASB's *Post-implementation Review* (PIR) af IFRS 3[192].

[191] IFRS staff paper (2019), *Goodwill and Impairment - Reintroduction of amortisation of goodwill,* afsnit 28-40, *https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2019/june/iasb/ap18b-goodwill-and-impairment.pdf*.
[192] IASB Meeting (2022), *Subsequent accounting for goodwill – Staff recommendation*, tilgængelig på: https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2022/november/iasb/ap18a-goodwill-and-impairment-subsequent-accounting-for-goodwill-staff-recommendation.pdf.

4.3.5 Den danske faglige diskussion

I Danmark har goodwill ligeledes været genstand for faglig diskussion. I den danske litteratur har debatten ikke kun handlet om den praktiske regnskabsmæssige behandling, men også om selve begrebets karakter og om, hvorvidt goodwill overhovedet kan anses som værende et selvstændigt aktiv. Statsautoriseret revisor John Andersen fremhæver klart, at goodwill grundlæggende er en forskelsværdi, der opstår som differencen mellem købesummen og dagsværdien af de overtagne nettoaktiver, og at denne post derfor ikke har nogen selvstændig identitet uden for selve købssituationen. På den baggrund argumenterer han for, at goodwill hverken opfylder aktivdefinitionens krav om ressource, kontrol og pålidelig måling, og at både internt oparbejdet og erhvervet goodwill derfor principielt bør behandles ens, nemlig ved omkostningsførsel frem for aktivering i balancen, fordi der dermed skabes en sammenlignelighed mellem virksomheder, der selv oparbejder goodwill og virksomheder der køber og erhverver den. Den eneste forskel mellem erhvervet og internt oparbejdet goodwill er at den erhvervede goodwill er betalt på én gang og den internt oparbejdede er oparbejdet gennem tid og betalt løbende gennem resultatopgørelsen. Derfor argumenterer han for, at erhvervet goodwill også føres over resultatopgørelsen på tidspunktet for dens anskaffelse, hvilket i øvrigt dengang (1997) var tilladt jf. ÅRL § 36, stk. 1, hvor man, udover at kunne afskrive den systematisk, også havde mulighed for at straksafskrive den. Grundlæggende menes der, at IASC's begrebsramme og definitionen på et aktiv ikke kan forenes med IASC's bestemmelse i IAS 22 om at aktivere og afskrive goodwill[193]. Ligesom den i dag gældende begrebsramme under IASB, der definerer, hvad et aktiv er, var definitionen under IASC også: "*En ressource, som er under virksomhedens kontrol, som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden*". John Andersen mener ikke, at goodwill er en ressource, og den kan, i modsætning til alle andre aktiver, ikke afstås særskilt. Goodwill er blot en forskelsværdi mellem to kendte tal, som ikke har nogen selvstændig mening eller berettigelse på andre tidspunkter end, når den opstår - altså ved virksomhedssammenslutningen. I forhold til kontrolkriteriet mener han ikke, at en virksomhed kan kontrollere goodwill på samme måde, som den kontrollerer dens øvrige aktiver. Han mener endvidere, at det i høj grad kan diskuteres, om goodwill egentlig kan opgøres pålideligt på andre tidspunkter end når den opstår. Dette mener han med afsæt i IAS-begrebsrammen, som kræver, at

[193] Der skal gøres opmærksom på at denne artikel er fra 1997, hvorfor den ældre IAS 22 standard omtales her. Som redegjort for tidligere, blev denne erstattet af den nyere IAS 36, som krævede nedskrivningstest.

en regnskabspost kun kan og skal indregnes, hvis denne kan opgøres pålideligt, hvilket er hans logik for at sige, at erhvervet goodwill ikke skal medtages i en virksomheds balance[194]. Med holdningen til, at goodwill er en forskelsværdi uden selvstændig identitet, bør beløbet til goodwill resultatføres, når det opstår. Siden han ikke mener, at goodwill opfylder begrebsrammens definition på et aktiv fra IASC, vil dette forslag om at resultatføre goodwill netop opfylde denne begrebsramme og endvidere opfylde kravet om, at alle udgifter på et eller andet tidspunkt skal passere resultatopgørelsen - også selvom dette forslag vil medføre en høj belastning på resultatopgørelsen i ét år[195].

Samme kritiske linje videreføres i hans indlæg tre år efter i år 2000, hvor han selv rejser spørgsmålet om, hvorfor goodwill egentlig skal aktiveres. Hans spørgsmål udspringer af den daværende udvikling i de amerikanske og internationale regnskabsstandarder. Han tager i sit indlæg fat i FASB's komponentopdeling af goodwill, som peger på, at kun en del af det regnskabsmæssigt opgjorte goodwillbeløb kan anses som egentlig "kernegoodwill", mens andre dele snarere vedrører ikke-indregnede nettoaktiver, målefejl eller over-/underbetaling[196]. Denne opdeling af goodwill i komponenter gennemgås i afsnittet herunder. Forsøget på at opdele goodwill i komponenter kom i forbindelse med FASB's udkast til nye standarder på området, som bekendt og redegjort for ovenfor lavede store ændringer i behandlingen af goodwill og virksomhedssammenslutninger i forhold til afskaffelsen af afskrivning og sammenlægningsmetoden.

Diskussionen i Danmark er dermed ikke blot et spørgsmål om måling, men også om, hvorvidt opgjort og indregnet goodwill overhovedet svarer til et meningsfuldt økonomisk fænomen. John Andersen afslutter med den pointe, at man på verdensplan nu var nået til en situation, hvor den efter hans opfattelse konceptuelt korrekte behandling af goodwill ikke længere måtte anvendes. Han påpeger dog, at hvis alle begår denne fejl, opnår man i det mindste sammenlignelighed[197].

[194] John Andersen, *Goodwill - en kommentar*, Revision & Regnskabsvæsen, side 1-3.
[195] John Andersen, *Goodwill - en kommentar*, Revision & Regnskabsvæsen, side 3.
[196] John Andersen, *Goodwill - endnu engang,* Revision & Regnskabsvæsen, side 2-8.
[197] John Andersen, *Goodwill - endnu engang,* Revision & Regnskabsvæsen, side 2-8.

I et andet, ældre indlæg fra Revision & Regnskabsvæsen beskriver Michael Larsen, hvordan dansk regnskabspraksis historisk gav mulighed for både aktivering og successiv afskrivning over resultatopgørelsen eller straksafskrivning over egenkapitalen, og han understreger, at valget mellem disse metoder kunne få væsentlig betydning for resultat, egenkapital og balance - både i året for virksomhedsovertagelsen og adskillige år efterfølgende[198]. På dette tidspunkt gav årsregnskabsloven mulighed for enten straksafskrivning over egenkapitalen eller aktivering med efterfølgende systematisk afskrivning. Begge metoder blev anset for at være ligeværdige. Forskellen mellem metoderne var dog betydelig og ville give væsentligt forskellige resultater, og hvis to ellers forholdsvis ens virksomheder anvendte hver sin metode, ville deres regnskaber ikke være særligt sammenlignelige[199]. I den ældre IAS 22 standard, før ajourførelsen af den i 1993, var der også valgfrihed mellem aktivering og afskrivning af goodwill eller straksafskrivning over egenkapitalen. Med ajourførelsen af standarden i 1993 blev aktivering og afskrivning herefter den eneste tilladte metode, hvor afskrivningsperioden ikke måtte overstige 5 år, medmindre en længere periode, dog maksimalt 20 år, kunne begrundes[200].

Sammenlignet med den udenlandske litteratur er den danske litteratur ligeledes behæftet med faglige diskussioner om goodwill - både regnskabsmæssigt samt konceptuelt og begrebsmæssigt. Professor Peder Fredslund Møller har eksempelvis udtalt, at "*Koncerngoodwill er uden tvivl det område, som nu giver det største talmæssige slør i danske regnskaber*", og statsautoriseret revisor Stig Enevoldsen er citeret for at sige, at den regnskabsmæssige regulering inden for erhvervet goodwill "*virker som elastik i metermål*"[201].

[198] Michael Sten Larsen, *Goodwill i forbindelse med virksomhedsovertagelser*, Revision & Regnskabsvæsen, side 1-2.
[199] Michael Sten Larsen, *Goodwill i forbindelse med virksomhedsovertagelser*, Revision & Regnskabsvæsen, side 10.
[200] Michael Sten Larsen, *Goodwill i forbindelse med virksomhedsovertagelser*, Revision & Regnskabsvæsen, side 16.
[201] Christian Petersen, *Værdiansættelse af goodwill,* Revision & Regnskabsvæsen, side 1.

4.3.6 Goodwill opdelt i komponenter

I 1998 præsenterede Johnson og Petrone i en kommentar, hvilke elementer goodwill kan bestå af, som et forsøg på at vurdere, hvad goodwill egentlig er og repræsenterer i konteksten af virksomhedssammenslutninger[202]. Hvis man skal definere goodwill som et aktiv, kræver det samtidig en vurdering af goodwills natur, og hvorvidt det besidder de nødvendige karakteristika, der skal til, for at det opfylder standardsætternes definition på et aktiv, hvilket i denne amerikanske kontekst var FASB's aktivdefinition[203]. Kommentaren tager udgangspunkt i, at FASB's board den 19. november 1997 besluttede, at goodwill opfylder aktivdefinitionen fra *Concepts Statement No. 6*, som dengang indgik i FASB's begrebsramme for regnskabsaflæggelse[204]. I dag er FASB's konceptuelle ramme videreudviklet og opdateret gennem *Concepts Statement No. 8, Conceptual Framework for Financial Reporting* som sammen med øvrige Concepts Statements, udgør den nuværende begrebsramme[205]. Kommentarens formål er at redegøre for FASB's ræsonnement bag konklusionen om, at goodwill blev anset som et aktiv, hvilket vises gennem en opdeling af goodwill i forskellige komponenter[206]. Begge forfattere af kommentaren var på dette tidspunkt tilknyttet Financial Accounting Standards Board (FASB), hvor Todd Johnson var Senior Project Manager, og Kimberly R. Petrone Project Manager. Da forfatterne havde tæt tilknytning til det amerikanske standardsættende arbejde, bidrager kommentaren både til den teoretiske diskussion og den mere praktiske og regnskabsmæssige diskussion omkring goodwill, herunder om goodwill egentlig er et aktiv, hvilket er i tråd med kommentarens titel: "*Commentary: Is Goodwill an Asset?*". Man først er nødt til at forstå, hvad goodwill er, før man kan regnskabsføre det, hvilket illustrerer det samspil, som kan være mellem teori og regnskabspraksis[207].

Der fremlægges to perspektiver, som goodwill kan anskues ud fra: Et "top-down" og et "bottom-up" perspektiv.

[202] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 2.
[203] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 1.
[204] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 1.
[205] FASB, Non-Authoritative Concepts Statement No. 8, https://www.fasb.org/standards/concept-statements.
[206] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 1.
[207] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 2.

4.3.6.1 Top-down perspektivet

Top-down-perspektivet anskuer goodwill som et element af et større aktiv. Her ses goodwill som en komponent af overtagerens *fulde* investering i den overtagne virksomhed. I top-down-perspektivet er problemstillingen, hvorvidt den store post, altså hele investeringen, anses som et aktiv. Hvis den kan det, bliver hele investeringens enkelte komponenter anset som delmængder og indregnet som særskilte aktiver. Hele investeringen opdeles derfor i sine bestanddele, hvorefter restbeløbet henføres til goodwill, når disse enkelte identificerbare nettoaktiver er opgjort. I dette perspektiv er goodwill derfor, hvad "der er tilbage" af købsvederlaget, efter værdien af nettoaktiverne er opgjort[208]. Dette svarer også til definitionen af goodwill i de ældre amerikanske standarder før FASB, jf. APB Opinion No. 16: "*Det beløb, hvormed anskaffelsessummen for den erhvervede virksomhed overstiger summen af de beløb, der er henført til identificerbare overtagne aktiver, med fradrag af overtagne forpligtelser"*.

4.3.6.2 Buttom-up perspektivet

Modsat "top-down" er "bottom-up"-tilgangen, at goodwill er opbygget af enkelte komponenter, som samlet udgør goodwill[209]. I forlængelse af dette er de 6 komponenter, som erhvervet goodwill menes at bestå af, følgende[210]:

1. Den del, hvormed dagsværdien overstiger den bogførte værdi af den overtagne virksomheds indregnede nettoaktiver. Dette kan forstås som en opskrivning af den overtagne virksomheds allerede indregnede nettoaktiver fra deres bogførte værdier til dagsværdier, hvorved der opstår en merværdi.
2. Dagsværdier af andre nettoaktiver, som ikke er indregnet af den overtagne virksomhed. Dette drejer sig primært om identificerbare immaterielle aktiver, som ikke opfylder indregningskriterierne - eksempelvis grundet vanskeligheder med at måle dem eller fordi et regnskabsmæssigt krav har forbudt indregning, som eksempelvis forskningsfasen i forbindelse med forskning og udvikling (R&D).

[208] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 2.
[209] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 2.
[210] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 3.

3. Dagsværdien af going concern-elementet i den overtagne virksomheds eksisterende forretning. Going concern-elementet vedrører den overtagne virksomheds evne til, som selvstændig virksomhed, at opnå et højere afkast på sine samlede nettoaktiver, end hvis disse skulle erhverves særskilt. Dette kan både tilskrives synergier mellem nettoaktiverne og markedsimperfektioner såsom mulighed for monopol eller adgangsbarrierer for potentielle konkurrenter.
4. Dagsværdien af synergierne, der opstår ved at sammenslutte den overtagende og den overtagne virksomheds forretninger og nettoaktiver. Disse stammer fra synergier, der opstår som resultat af en virksomhedssammenslutning, og værdien af dette er unik og specifik for den enkelte sammenslutning. Andre sammenslutninger vil skabe andre synergier og værdier.
5. Overvurdering af vederlaget betalt af den overtagende virksomhed. Denne komponent vedrører mulige fejl i værdiansættelsen af købsvederlaget, som eksempelvis kan ske i en transaktion, der indebærer, at betalingen sker med aktier.
6. Overbetaling (eller underbetaling) fra den overtagende virksomhed. Dette kan opstå, når prisen bydes op under budprocessen for den overtagne virksomhed. Omvendt kan goodwill også blive undervurderet, hvis den overtagne virksomheds nettoaktiver erhverves ved et hastigt salg, hvor man af forskellige grunde kan være desperat efter at få et hurtigt salg gennemført, eller ved et tvangssalg.

Ved top-down-synspunktet og dets brede fortolkning af goodwill kan alle de seks ovenstående punkter tages ind under goodwill, da goodwill anses som en generel og overordnet merværdi, hvor der ikke tages højde for, at den kan bestå af enkelte dele. Ved bottom-up kan alle derimod ikke indgå, fordi den netop fordrer, at goodwill anses som en række komponenter med forskellige karakteristika, der udgør den. Derfor vil nogle af disse dele anses som egentlige aktiver og andre ikke.

Både komponent 1 og 2 tilhører den overtagne virksomhed og falder konceptuelt ikke under goodwill-paraplyen. Komponent 1 er ikke et aktiv i sig selv, men repræsenterer den merværdi, der opstår, når den overtagne virksomheds allerede indregnede nettoaktiver opgøres til dagsværdi i stedet for bogført værdi. Denne merværdi udgør ikke goodwill, men anses i stedet for at vedrøre

de pågældende aktiver selv, da den knytter sig til forskellen mellem deres bogførte værdi og dagsværdi. Komponent 2 falder heller ikke konceptuelt under goodwill, men repræsenterer immaterielle aktiver, som kan identificeres særskilt og indregnes som selvstændige aktiver, hvorfor denne ikke er en del af en overordnet goodwill-post[211]. Komponent 1 og 2 er således selv aktiver eller dele af aktiver og dermed ikke komponenter af goodwill-aktivet.

På den anden side relaterer komponent 5 og 6 sig til den overtagende virksomhed og ikke den overtagne, som det er tilfældet ved komponent 1 og 2. Disse (5 og 6) er heller ikke konceptuelt en del af goodwill. Punkt 5 anses snarere som en målefejl, og punkt 6 repræsenterer et tab eller en gevinst. Disse to komponenter falder ikke kun uden for goodwill - de udgør slet ikke aktiver i sig selv eller dele af aktiver[212].

Tilbage er komponent 3 og 4, som konceptuelt anses for at være en del af goodwill-aktivet. De bliver i litteraturen, og i grundlaget for regnskabsstandarderne, betegnet som "kernegoodwill".

Komponent 3 anses som værende præeksisterende goodwill, der allerede er indeholdt i den overtagne virksomhed, såsom internt oparbejdet goodwill eller allerede erhvervet goodwill fra tidligere sammenslutninger. Denne komponent kan betegnes “going concern-goodwill” og udtrykker den merindtjeningsevne, som en etableret virksomhed har ved at fungere som en organiseret samling af nettoaktiver, sammenlignet med hvis de enkelte aktiver og forpligtelser skulle erhverves separat. Her menes der den pris, der *ville* blive betalt af en overtagende virksomhed, som herefter ikke har til hensigt at sammenlægge og konsolidere den med sin egen, men lade den være videreført som en selvstændigt drevet enhed efter sammenslutningen. Et udgangspunkt for at fastlægge denne værdi kan være virksomhedens markedsværdi, når den ikke er “i spil” som opkøbsmål. Going concern-goodwill er derfor den merværdi, der knytter sig til den overtagne virksomhed som en etableret og selvstændigt fortsættende virksomhed[213].

[211] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 4.
[212] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 4.
[213] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 4.

Komponent 4 kan betegnes "sammenslutningsgoodwill", da denne ikke eksisterede før sammenslutningen, men er et resultat *af* virksomhedssammenslutningen. Det er således den merværdi, som opstår eller forventes at opstå som følge af de synergier, der skabes ved en sammenslutning. Værdien af denne goodwill i komponent 4 er baseret på den del af købsprisen for den overtagne virksomhed, som overstiger dens markedsværdi som en selvstændig virksomhed, jf. going concern-goodwillen ovenfor[214].

For at illustrere, hvordan kernegoodwill kan komme til udtryk og opgøres ved en virksomhedssammenslutning, inddrages nu et kort eksempel. Eksemplet omhandler to virksomheder, Virksomhed A og Virksomhed B. Virksomhed A har erhvervet Virksomhed B med henblik på at realisere de synergier, der forventes at opstå ved en sammenlægning og konsolidering af de to virksomheder, eksempelvis gennem betydelige omkostningsbesparelser som følge af lukning af overflødige afdelinger i enten A's egen virksomhed eller i den overtagne virksomhed B. Hvis Virksomhed B's identificerbare nettoaktiver udgør 10 mio. kr., og virksomhedens markedsværdi som selvstændig virksomhed er 14 mio. kr., kan going concern-goodwillen (komponent 3) antages at udgøre 4 mio. kr. Hvis Virksomhed A erhvervede Virksomhed B for et vederlag på 20 mio. kr., vil dette medføre en sammenslutnings-goodwill (komponent 4) på 6 mio. kr. Samlet giver dette en goodwill på 10 mio. kr., bestående af 4 mio. kr. i *going concern-goodwill* og 6 mio. kr. i *sammenslutningsgoodwill*[215]. Johnsons og Petrones artikel viser, at det er disse 10 mio. kr., som repræsenterer komponent 3 og 4, der ideelt anses for at udgøre et aktiv, som kan indregnes - altså *kerne-goodwill*. En illustration af denne logik kan se ud som følgende:

[214] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 4.
[215] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 4.

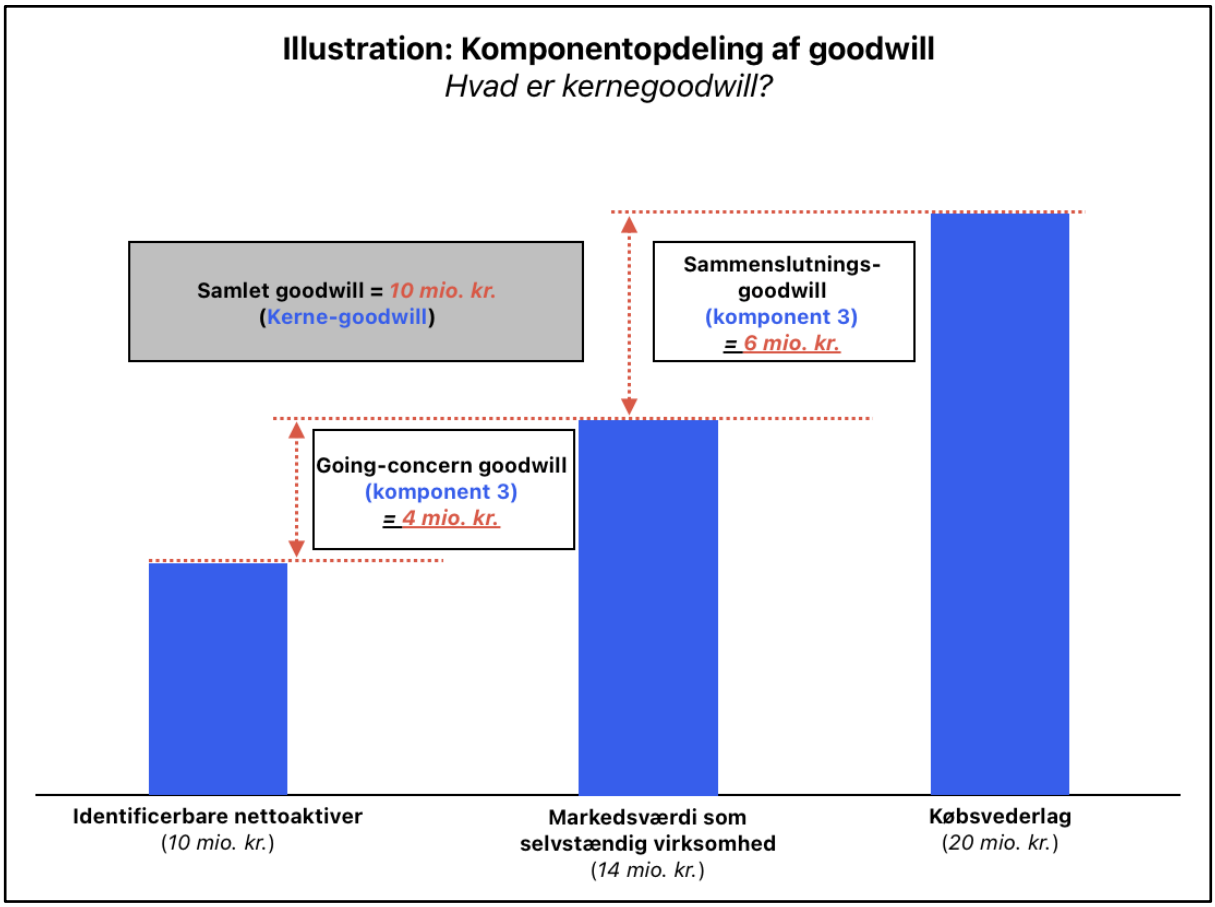

Figur 6: *Kernegoodwill* - Egen tilvirkning

Illustrationen afspejler den rene teoretiske forståelse af goodwill, som ligger til grund for standardsætternes forståelse af aktivet. I denne forståelse består goodwill altså alene af going concern-goodwill og sammenslutningsgoodwill. Det anerkendes dog, at den goodwill, der indregnes i praksis, kan indeholde elementer, som konceptuelt ikke udgør goodwill, eksempelvis målefejl, fejlestimater samt over- eller underbetaling, hvilket er de andre komponenter end nr. 3 og 4. Disse elementer kan "snige sig med" i den residualt opgjorte goodwill, fordi goodwill ikke kan måles direkte, men opgøres som en forskel mellem købsvederlaget og de identificerbare nettoaktiver. I IFRS 3's grundlag for konklusioner forventer man også, at regnskabsaflæggeren så vidt muligt "gør sit yderste" for at minimere sådanne elementer, da de ikke anses for at være goodwill i teoretisk forstand[216].

[216] IFRS 3 - *Basis for Conclusions,* BC317, tilgængelig på: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaststd/ifrs3-basis-200801#toc-5-8.

På baggrund af analysen af de seks komponenter kan spørgsmålet om, hvad goodwill er og ikke er, nu besvares mere teoretisk, hvilket litteraturen viser har været svært at gøre og meget omdiskuteret. Selv om goodwill teoretisk alene består af komponent 3 og 4 (kernegoodwill), er der risiko for, at komponent 5 og 6 også kan blive inkluderet i goodwillopgørelsen, medmindre der sker forbedringer i måleteknikker. Tilsvarende er der også risiko for, at komponent 1 og 2 medtages i goodwillopgørelsen, fordi dagsværdier for mange materielle og immaterielle aktiver enten slet ikke er tilgængelige eller ikke er tilstrækkeligt pålidelige til at begrunde deres indregning[217].

Nærværende kommentar fra Johnson og Petrone mener vi er et godt og relevant eksempel, der viser samspillet mellem en teoretisk og en praktisk dimension i regnskabspraksis, som udmønter sig i konkrete standarder for, hvordan et område skal reguleres.

Denne opdeling af goodwill, som blev udviklet i FASB-regi, anvendes også i *Basis for Conclusions* til den nugældende IFRS 3 standard[218]. Selv om *Basis for Conclusions* ikke udgør en del af bestemmelserne i selve standarden, giver den indblik i de overvejelser og begrundelser, der ligger til grund for IASB's udformning af reglerne. Det kan derfor anvendes som baggrundsmateriale til at forstå standardens regulering af erhvervet goodwill, herunder hvordan goodwill skal opgøres i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, samt hvordan man ideelt burde forstå aktivet teoretisk. Det er underordnet, at Johnsons og Petrones kommentar omhandler regnskabsreguleringen i USA, og at komponentopdelingen stammer fra FASB's arbejde, da man i IFRS-regi lægger den samme opdeling af goodwill til grund i IFRS 3's Basis for Conclusions.

[217] Todd Johnson & Kimberly Petrone, *Is goodwill an asset?*, side 5.
[218] IFRS 3 - *Basis for Conclusions,* BC313, tilgængelig på: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaststd/ifrs3-basis-200801#toc-5-8.

Følgende er et overblik over, hvad der anses og ikke anses for at være en del af goodwill, jf. ovenstående kommentar:

Komponent	**En del af goodwill *aktivet***	**Ikke en del af goodwill *aktivet***	**Note**
1 (Opskrivning)		x	Anses ikke som en konceptuel del af goodwill
2 (Ikke-indregnede aktiver)		x	Anses ikke som en konceptuel del af goodwill
3 (Going-concern)	x		Anses som "**kernegoodwill**"
4 (Synergier/sammenslutning	x		Anses som "**kernegoodwill**"
5 (Overvurdering)		x	Anses ikke som en konceptuel del af goodwill
6 (Overbetaling)		x	Anses ikke som en konceptuel del af goodwill

Den officielle definition af goodwill i henhold til IFRS 3 er[219]: *Et aktiv, der repræsenterer de fremtidige økonomiske fordele, som hidrører fra andre aktiver erhvervet i en virksomhedssammenslutning, og som ikke individuelt kan identificeres og indregnes særskilt.* Definitionen giver ikke i sig selv den nærmere forklaring på, hvilke konkrete elementer goodwill består af, eller hvilke teoretiske overvejelser der ligger bag afgrænsningen af aktivet. Den fungerer derfor primært som en overordnet og operationel standarddefinition, mens den mere nuancerede forståelse af goodwillens indhold må findes i standardens grundlag for konklusioner og i den regnskabsteoretiske litteratur.

[219] IFRS 3, Appendix A - Defined terms.

4.4 Goodwill som immaterielt aktiv: Indregning og placering

Ovenfor er det historiske perspektiv omkring goodwill gennemgået. Den videre fremstilling retter sig nu mod de resterende relevante regler og standarder for goodwill, som gælder i dag, og som omhandler dens efterfølgende regnskabsmæssige behandling.

4.4.1 Aktivdefinitionen

Før redegørelsen af goodwills efterfølgende behandling i regnskabet, er det nærliggende at definere, hvad et aktiv og et immaterielt aktiv er, eftersom goodwill overordnet hører under hovedkategorien aktiver. IAS 38 indeholder også en definition på aktiver, men det fremgår i standardens fodnote til aktivdefinitionen, at definitionen ikke blev opdateret i forbindelse med opdateringen af IASB's begrebsramme[220]. Derfor anvendes begrebsrammens aktivdefinition. Et aktiv er beskrevet i IFRS begrebsrammen, som følgende[221]:

"An asset is a present economic resource controlled by the entity as a result of past events."

I forlængelse af dette defineres en økonomisk ressource som:

"An economic resource is a right that has the potential to produce economic benefits."

Aktiver er derfor, jf. ovenstående, beskrevet som værende en ressource, som virksomheden er i besiddelse af og kontrollerer, og at denne nuværende besiddelse er indtruffet som et resultat af tidligere begivenheder. Derudover er en ressource en rettighed, der har potentiale til at skabe fremtidige økonomiske fordele.
Der er tre vigtige elementer i aktivdefinitionen, som gennemgås nedenfor:

- Kontrol
- Tidligere begivenheder, og
- Fremtidige økonomiske fordele

[220] IAS 38, afsnit 8.
[221] IASB - *Conceptual Framework for Financial Reporting*, afsnit 4.3-4.4.

4.4.1.1 Kontrol

Begrebet kontrol er vigtigt, når det kommer til aktiver, da det påvirker virksomhedens mulighed for at indregne aktiver i deres regnskab. Med kontrol menes det, at virksomheden ejer og har brugsret til aktivet[222]. Leasede maskiner kan også overholde dette, da det afhænger mere af den reelle råde- og brugsret over aktivet, som kan argumenteres at skulle være enestående. Det betyder, at virksomheden alene skal råde over aktivet og have mulighed for at begrænse andres adgang til det. Forhold som kunderelationer eller medarbejderes uddannelse vil her ikke opfylde kravet til kontrol, da det er forbundet med en vis usikkerhed grundet den manglende retsvirkning / binding af den gensidige aftale mellem virksomheden og den anden part[223].

4.4.1.2 Tidligere begivenheder

Som resultat af tidligere begivenheder menes det, at selve købet / erhvervelsen af aktivet skal have været sket og hændt. En forventning eller en plan om anskaffelse opfylder altså ikke definitionen af et aktiv. Dette er også relevant i forhold til at regnskabet skal afspejle virksomhedens ressourcer og vise et retvisende billede, hvor aktiver kun indregnes, når de er reelle og ikke viser intentioner og fremtidige planer. Eksempler på dette kunne være køb af en maskine eller en bindende aftale om køb med senere levering[224].

4.4.1.3 Fremtidige økonomiske fordele

Fremtidige økonomiske fordele kan tolkes lidt mere abstrakt end ved første blik. Mest åbenlyst kan dette være ved generering af indtægter, øget kapacitet eller andre direkte indtægter. Det indebærer dog også indirekte fordele såsom mindre omkostninger og supportelement til produktionen. Derfor kan det også omfatte ting, som muliggøre virksomhedens evne til at skabe pengestrømme samt drifte. Når der opstår tvivl om, hvorvidt et aktiv kan medtages i regnskabet, er det ofte i forbindelse med ovenstående, at der opstår spørgsmål. Den regnskabsmæssige behandling af aktiver sker over aktivets levetid, hvor der tages højde for scrapværdi. Dette er på

[222] IAS 38 afsnit 13-17.
[223] Jan Fedders m.fl., *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS*, 6. udg. (2021), side 4.
[224] IAS 38, afsnit 8-17.

baggrund af, at alle tre krav skal opfyldes for at kunne overholde definitionen på et aktiv. Herfra vides det, at aktiver kan deles op i to grupper, materielle og immaterielle aktiver[225].

Immaterielle aktiver bliver behandlet i IAS 38, hvori der også indgår nogle krav til definitionen af immaterielle aktiver[226]. Generelt kan forskellen mellem dem findes i den fysiske substans, da immaterielle aktiver, som ordet lægger op til, ikke har nogen fysisk form. Immaterielle aktiver er derfor defineret næsten ligesom ovenfor ved at være *identificerbart* og forventes at skabe fremtidige økonomiske fordele, samt under virksomhedens kontrol, men *uden* fysisk substans. Derudover har det en lidt anderledes måde det skal behandles på, da der er strengere regler for, hvornår og hvor meget som skal indregnes.

4.4.2 Indregning og måling

Det fremgår, at et immaterielt aktiv kun kan indregnes, hvis det opfylder samme krav som ovenfor til aktiver, med at det er sandsynligt, at det frembringer fremtidige økonomiske fordele, samt under virksomhedens kontrol og som resultat af tidligere begivenheder. Her sondres der mellem, at disse skal være henførbare til det enkelte immaterielle aktiv, samt at det skal kunne måles pålideligt. Dette er baseret på et skøn fra ledelsen, hvor der skal tages højde for sandsynligheden for, at det frembringer fremtidige fordele, og hvor der vægtes ekstern dokumentation højere, da dette sikrer mere objektivitet. Kostprisen skal kunne måles pålideligt.

Et immaterielt aktiv skal kunne adskilles og vises selvstændigt; dette kunne for eksempel ses ved, om det kan sælges adskilt fra virksomhedens øvrige aktivitet. Immaterielle aktiver skal altid måles til kostpris ved første indregning. Herunder kan visse omkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelsen af aktivet, indregnes sammen med. Med andre ord skal immaterielle aktiver være identificerbare, uden fysisk substans, være under virksomhedens kontrol, samt forventes at give fremtidige økonomiske fordele for at falde under definitionen[227].

[225] IAS 38, afsnit 17-22.
[226] IAS 38, afsnit 9-17
[227] IAS 38, afsnit 25-29

Der findes også internt oparbejdede immaterielle aktiver; dette er typisk i situationer, hvor en virksomhed udvikler på et projekt, produkt eller rettigheder. Disse opdeles i to faser, forsknings- og udviklingsfasen[228]. Forskningsfasen er den tidlige del af processen; her er der forbundet høj usikkerhed omkring applikationen af det, som på sigt skal blive til et immaterielt aktiv. Usikkerheden opstår af flere forskellige faktorer, som har indflydelse på gennemførligheden; det skal eksempelvis være økonomisk og teknisk muligt at gennemføre. Det betyder, at virksomheden skal udgiftsføre omkostningerne forbundet med denne fase. Dette er på baggrund af sandsynligheden for, at det kan etableres og skabe fremtidige økonomiske fordele. Udviklingsfasen finder sted efter forskningsfasen, som det næste trin, hvor de fund og den viden, som er indhentet fra forskningsfasen, anvendes[229]. Det er her mere konkret og målrettet, da det, som udvikles på, direkte har til formål at skabe fordele. Derfor, hvis kravene i IAS 38 er opfyldt, kan omkostningerne, som er forbundet med dette, aktiveres. Dette afhænger af sandsynligheden for gennemførelsen. Et typisk eksempel kunne være udvikling af software, hvor indregningen alt andet lige først vil kunne finde sted efter, at selve programmeringen finder sted efter de krav og specifikationer, som er rammet i forskningsfasen. Kontrol er et punkt, som kan diskuteres her, da medarbejderne, som udvikler på det, ikke i sig selv er under virksomhedens kontrol, da disse kan sige op. På den anden side er opbygget viden eller det system som produceres, alt andet lige under virksomhedens kontrol. Hvis en virksomhed ikke kan adskille de to faser, så anses hele projektet som værende udført i forskningsfasen, hvilket medfører, at det ikke kan indregnes.

Den del, som falder under immaterielle aktiver præsenteres i balancen efter IAS 1 opstilling, som ses i uddraget nedenfor[230]:

(a) "property, plant and equipment:
(b) Investment property:
(c) intangible assets:
(d) financial assets
(da) ..."

[228] IAS 38, afsnit 51-53.
[229] IAS 38, afsnit 8.
[230] IAS 1, afsnit 54.

IAS 1 er de grundlæggende regler og krav for, hvordan præsentationen skal være. Dette er med til at sikre, at regnskaberne er sammenlignelige på tværs af virksomheder og over tid. IAS 1 indeholder derfor krav til opstillingen af både resultatopgørelsen, balancen, egenkapital- og pengestrømsopgørelsen. Poster er efter IAS 1 opdelt både i resultatopgørelsen og i balancen; eksempelvis kan det ses, at aktiver opdeles i materielle og immaterielle aktiver i præsentationen. Efter denne opstilling ses det, at balancen opdeles efter aktiver og immaterielle aktiver. Derfor, jf. ovenstående, ville den del af omkostningerne som hører under udviklingsfasen kunne indregnes under post C i opstillingen, hvis kravene overholdes efter IAS 38.

Hvis levetiden på det immaterielle aktiv er begrænset, så følger det et "almindeligt" afskrivningsforløb[231]. Der er to primære punkter, hvor afskrivningen af immaterielle aktiver adskiller sig, nemlig levetiden og scrapværdien. Typisk for immaterielle aktiver er levetiden ubegrænset, samt scrapværdien nul. For immaterielle aktiver med ubegrænset levetid er disse omfattet af nedskrivningstest efter IAS 36[232]- ligesom ved erhvervet goodwill og dermed ikke afskrivninger.

Goodwill, som er internt oparbejdet, falder i den gruppe, hvor det ikke kan adskilles og identificeres for sig selv, samtidig med at det ikke kan måles og opgøres pålideligt. Dette hænger sammen med, at goodwill er tilknyttet hele virksomhedens aktivitet og ikke enkelte dele af den. Identificerbarhed læner sig op ad kontrol, da det omhandler, hvor separeret det er fra resten af aktiviteten, eksempelvis om det vil kunne sælges selvstændigt. Det kan også være opstået fra en kontrakt eller aftale, som er separat og adskillelig fra resten af virksomheden[233]. Derfor findes behandlingen af goodwill ikke i IAS 38, da det ikke opfylder kravene heri til identificerbarhed, adskillelighed samt opgørelse og måling. Behandlingen af goodwill findes i forbindelse med virksomhedssammenslutninger og IFRS 3 samt IAS 36 for nedskrivningstest. IAS 38 er i specialet derfor anvendt i forbindelse med identifikation af immaterielle aktiver og indregningen heraf.

[231] IAS 38, afsnit 97-99.
[232] IAS 38, afsnit 107-110.
[233] IAS 38, afsnit 11-12.

Nedenstående figur opsummerer, hvornår en post kan indregnes som et immaterielt aktiv efter IAS 38. Figuren (og IAS 38) kan samtidig anvendes til at sondre mellem immaterielle aktiver, der opfylder indregningskriterierne, og andre immaterielle værdier, der ikke gør, eksempelvis andre internt oparbejdede værdier og goodwill.

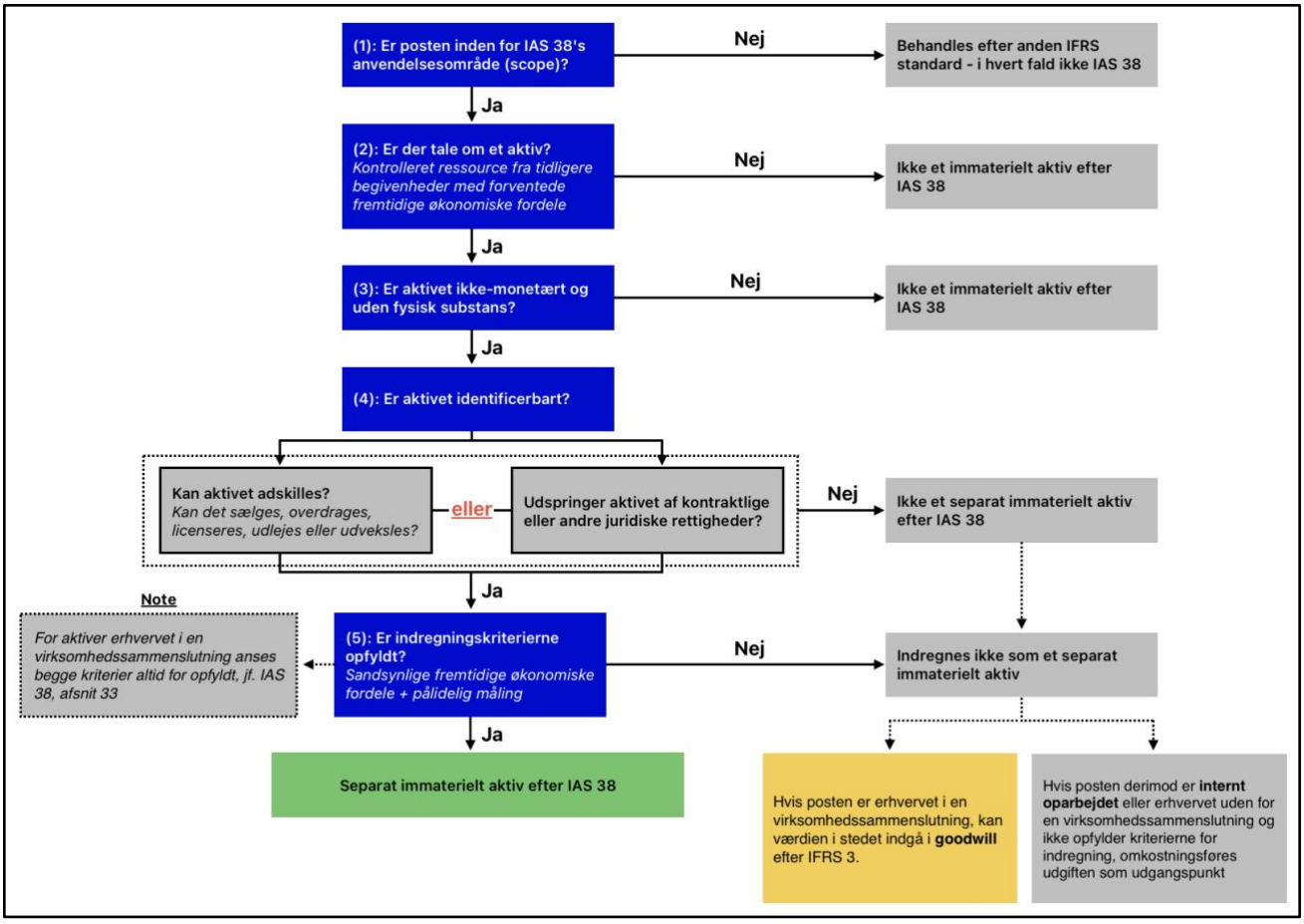

Figur 7: *IAS 38 beslutningstræ* - Egen tilvirkning

4.5 Efterfølgende behandling af Goodwill jf. IAS 36

Som en naturlig forlængelse af den erhvervede goodwill opstået i forbindelse med *IFRS 3 virksomhedssammenslutninger*, jf. afsnit 4.2, skal den overtagende virksomhed forholde sig til IAS 36, der regulerer den efterfølgende behandling i forhold til værdiforringelse af aktiver, herunder goodwill. IAS 36 samler reglerne om nedskrivning og omfatter de fleste typer af anlægsaktiver, hvormed standarden beskriver, hvornår der skal foretages nedskrivningstest, hvordan testen skal udføres, og hvordan tab som resultat af værdiforringelse opgøres og indregnes. Formålet med følgende afsnit er at give en forståelse for, hvordan den erhvervede goodwill regnskabsmæssigt behandles efter første indregning.

4.5.1 Formål og anvendelsesområde

Det grundlæggende formål med IAS 36 er at tydeliggøre den procedure, som virksomheder skal anvende i forbindelse med at sikre, at aktiver ikke indregnes til mere end deres genindvindingsværdi. Et aktiv er indregnet til mere end dets genindvindingsværdi, hvis aktivets regnskabsmæssige værdi er højere end beløbet, der kan genindvindes ved anvendelse eller salg af aktivet. Hvis dette gør sig gældende, betegnes aktivet dermed som værdiforringet, hvormed standarden kræver, at virksomheden nedskriver aktivet og indregner et tab[234]. Standarden gør brug af flere centrale begreber, der defineres således[235]:

- **Genindvindingsværdien** af et aktiv er den højeste værdi af aktivets nettosalgsværdi og kapitalværdi.
- **Kapitalværdien** (også kaldet nytteværdien) er nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme, som forventes at hidrøre fra et aktiv eller en pengestrømsfrembringende enhed.
- **Nettosalgsværdien** (dagsværdien med fradrag af afhændelsesomkostninger) er det beløb, som kan opnås ved at sælge aktivet ved en handel mellem uafhængige parter med fradrag af afhændelsesomkostninger.

[234] IAS 36, afsnit 1.
[235] IAS 36, afsnit 6.

- **Afhændelsesomkostninger** er omkostninger direkte tilknyttet afhændelsen af et aktiv eller en pengestrømsfrembringende enhed, eksklusive finansieringsomkostninger og skatteomkostninger.

Standarden finder anvendelse på den regnskabsmæssige behandling af værdiforringelse af alle aktiver, bortset fra følgende[236]:

- *a)varebeholdninger, b)kontraktlige aktiver, c)udskudte skatteaktiver, d)aktiver hidrørt fra personaleydelser, e)finansielle aktiver omfattet af IFRS 9, f)investeringsejendomme målt til dagsværdi, g)biologiske aktiver tilknyttet landbrugsaktiviteter, h)kontrakter omfattet af IFRS 17, i)anlægsaktiver klassificeret som besiddelse med henblik på salg*

IAS 36 omfatter dermed hovedsageligt langfristede materielle aktiver, immaterielle aktiver og ikke mindst goodwill.

Som tidligere nævnt er formålet at sørge for, at den regnskabsmæssige værdi ikke overskrider genindvindingsværdien. Derfor skal genindvindingsværdien opgøres. Genindvindingsværdien skal opgøres for hvert enkelt aktiv, hvis der er indikation på værdiforringelse. Er det derimod ikke muligt at opgøre genindvindingsværdien særskilt for det enkelte aktiv, skal virksomheden opgøre genindvindingsværdien for den samlede gruppe af aktiver, som det pågældende aktiv naturligt tilhører. IAS 36 opstiller nogle faktorer, der gør sig gældende i forhold til, hvornår genindvindingsværdien af et enkelt aktiv ikke kan opgøres, og er angivet herunder[237]:

- *hvis aktivets kapitalværdi ikke kan skønnes at være tæt på dets nettosalgsværdi*
- *hvis aktivet ikke frembringer pengestrømme til virksomheden, som i al væsentlighed er uafhængig af pengestrømme fra andre aktiver.*

[236] IAS 36, afsnit 2-4.
[237] IAS 36, afsnit 66-67.

I tilfælde af, at ovenstående faktorer gør sig gældende, vil der ikke kunne opgøres en pålidelig værdi for det enkelte aktiv, hvorfor aktivet grupperes med andre tilknyttede aktiver. En sådan gruppering af aktiver betegnes også som en *"pengestrømsfrembringende enhed"* (Cash Generating Unit, CGU), som vil blive gennemgået i afsnit 4.5.2. Dette er især relevant i forhold til projektets fokus på goodwill, idet erhvervet goodwill ved test for værdiforringelse ikke genererer selvstændige pengestrømme, og derfor skal allokeres til CGU'er, som forventes at drage fordel af synergien ved virksomhedssammenslutningen[238]. Allokering af goodwill vil blive gennemgået i afsnit 4.5.3.

4.5.2 Cash Generating Unit (CGU)

I forbindelse med den efterfølgende behandling og måling af goodwill samt genindvindingsværdien heraf kan der ofte opstå et særligt problem: Goodwill er et aktiv, der ikke genererer selvstændige pengestrømme, hvilket betyder, at goodwill ikke kan testes for værdiforringelse isoleret. Det medfører, at goodwill skal allokeres til en eller flere pengestrømsfrembringende enheder, hvorpå nedskrivningstesten i stedet skal foretages. Regnskabsaflægger skal derfor fastlægge det nødvendige antal CGU'er ud fra senere nævnte kriterier. Derfor er begrebet CGU således helt centralt for forståelsen af, hvordan goodwill bliver testet for værdiforringelse i praksis.

Som nævnt er en CGU en *"Cash Generating Unit"*, og dermed en betegnelse for en gruppering af sammenhængende aktiver, der også kaldes for en pengestrømsfrembringende enhed. Den bagvedliggende tankegang i forhold til at sammensætte en CGU er i første omgang, at de særskilte aktivers genindvindingsværdi ikke alene/isoleret kan opgøres pålideligt, og derfor er nødsaget til at knyttes til andre aktiver for at opgøre genindvindingsværdien. Forkortelsen "CGU" vil blive brugt i resten af afhandlingen, når der refereres til en pengestrømsfrembringende enhed.

[238] IAS 36, afsnit 80.

Definitionen på en CGU fremgår af IAS 36[239]:

- ***En pengestrømsfrembringende enhed*** *er den mindste identificerbare gruppe af aktiver, der frembringer pengestrømme til virksomheden, som i al væsentlighed er uafhængige af pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver.*

Ud fra definitionen skal virksomheden altså forsøge at gruppere aktiver i CGU'er, der i samspil med hinanden frembringer pengestrømme til virksomheden. Disse grupperede aktiver, der tilsammen danner en CGU, skal generere pengestrømme, der i al væsentlighed er uafhængige af pengestrømmene fra andre aktiver eller CGU'er. Den regnskabsaflæggende virksomhed skal derfor identificere selvstændige CGU'er i virksomheden, hvor uafhængigheden af disse skal vurderes. Grundet denne vurdering giver det sig selv, at identifikationen af de forskellige CGU'er alt andet lige involverer en vis grad af skøn, som er betinget af, hvordan ledelsen overvåger virksomhedens aktiviteter. Til at understøtte denne skønsmæssige vurdering i forhold til, hvorvidt en CGU uafhængigt skaber pengestrømme, er der nogle faktorer, der tages hensyn til, herunder[240]:

- *Først og fremmest skal pengestrømmene være modtaget fra eksterne parter.*
- *Hvordan overvåger ledelsen virksomhedens aktiviteter - (bliver det f.eks. gjort efter produktgruppe, forretningsområde, placering, distrikt eller region).*
- *Hvordan ledelsen træffer beslutninger om fortsat anvendelse eller eventuel afhændelse af virksomhedens aktiviteter og aktiver.*

Ved fastlæggelsen af en potentiel CGU skal det vurderes, om CGU'en genererer pengestrømme uafhængigt af andre aktiver eller CGU'er. Hvis det vurderes, at en potentiel identificeret CGU ikke opfylder denne præmis, må flere CGU'er efterfølgende grupperes til én samlet. Da identifikation af CGU'er kræver udøvelse af skøn, er det vigtigt, at der foreligger konsistens. Det er derfor vigtigt, at virksomheden er konsistent i vurderingen og identificeringen af CGU'er, som bør være baseret ud fra samme vurderingskriterier fra periode til periode[241].

[239] IAS 36, afsnit 6.
[240] IAS 36, afsnit 69.
[241] EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 276, 1. udgave.

4.5.3 Allokering af goodwill til Cash Generating Units (CGU)

Efter at have defineret begrebet CGU og kriterierne for fastlæggelsen heraf er det næste trin i processen at fastlægge, hvordan goodwill behandles i relation hertil. Det afgørende er, hvordan den erhvervede goodwill allokeres til de pågældende CGU'er, da dette udgør hele præmissen for, at goodwill overhovedet kan nedskrives. Derfor vil dette blive gennemgået i følgende afsnit.

Goodwill er pr. definition en residualpost og har ikke uafhængige pengestrømme at frembringe. Ved test for værdiforringelse af goodwill kræver det derfor, at goodwill på overtagelsestidspunktet bliver allokeret til en CGU eller til flere CGU'er. Idet erhvervet goodwill naturligt opstår i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, skal denne goodwill allokeres til den CGU eller gruppe af CGU'er, der naturligt forventes at drage fordel af synergien ved virksomhedssammenslutningen. Med det menes der, hvilke dele af den overtagende virksomhed der forventes at drage fordel af opkøbet. Det kunne f.eks. tænkes, at et opkøb ville styrke virksomhedens produktions- eller salgsafdeling, hvorfor goodwill i dette tilfælde vil blive allokeret dertil. Derudover behøver den erhvervede goodwill ikke at blive allokeret til de samme CGU'er, som de overtagne aktiver og forpligtelser allokeres til[242]. Dette er et spørgsmål om den synergi, der bliver skabt. For at bruge et eksempel til at fremme forståelsen af dette koncept kan virksomhed A opkøbe virksomhed B, hvor synergien opstår i virksomhed A's allerede eksisterende salgsafdeling. Det er derfor muligt, at goodwill allokeres til netop denne CGU, altså salgsafdelingen, frem for at blive allokeret til de CGU'er, som de overtagne aktiver og forpligtelser allokeres til. Endvidere fremgår det af IAS 36, at hver CGU eller gruppe af CGU'er, som goodwillen allokeres til, skal opfylde nedenstående kriterier[243]:

a) *repræsentere det laveste niveau i virksomheden, hvor goodwillen overvåges til interne ledelsesformål, og*
b) *ikke være større end et driftssegment som defineret i afsnit 5 i IFRS 8 Driftssegmenter før sammenlægning.*

[242] IAS 36, afsnit 80.
[243] IAS 36, afsnit 80.

Konkret må det betyde, at goodwill allokeres til det niveau, hvor den reelt styres og vurderes ud fra, f.eks. på afdelingsniveau, forretningsområde, geografisk niveau eller lignende. Derudover fastsættes der samtidig en øvre grænse, der skal sikre, at allokeringen af goodwill ikke sker på et højere niveau end et driftssegment. Resultatet heraf bliver, at goodwill hverken allokeres unødvendigt detaljeret eller overordnet, men på et passende niveau, som gerne skal afspejle virksomhedens interne styring. Samtidig begrænser det muligheden for, at virksomheden akkumulerer goodwill i for store CGU'er, der ellers, alt andet lige, vil reducere sandsynligheden for eventuelle nedskrivninger, idet man deri kan skjule værdiforringelsen af goodwill.

I forbindelse med virksomhedssammenslutninger er det ofte krævende for den overtagende virksomhed at indhente samtlige nødvendige oplysninger til korrekt at identificere og måle de aktiver og forpligtelser samt goodwill, der overtages. Jf. IFRS 3 er der i disse tilfælde mulighed for en målingsperiode på op til 12 måneder, hvor den overtagende virksomhed har lov til at regulere de foreløbigt indregnede beløb i forbindelse med virksomhedssammenslutningen[244]. I forlængelse heraf anerkender IAS 36, at det i forbindelse med disse situationer samtidig kan være udfordrende at foretage en endelig allokering af goodwill til en eller flere CGU'er eller grupper af CGU'er. Derfor tillader IAS 36, at goodwill eller en andel heraf forbliver ikke-allokeret grundet eventuelle udfordringer, forudsat at dette oplyses med bagvedliggende forklaring i årsregnskabet. Den resterende goodwill, altså den ikke-allokerede del, skal endeligt allokeres inden udgangen af den efterfølgende regnskabsperiode efter overtagelsestidspunktet[245].

4.5.4 Tidspunkt for gennemførsel af nedskrivningstest

Efter virksomheden har allokeret goodwillen til de pågældende CGU'er, er tidspunktet for gennemførelse af nedskrivningstesten relevant. Dette afsnit vil give indblik i de regler og kriterier, der i henhold til IAS 36 gælder for, hvornår nedskrivningstesten skal foretages, og opdeles i "*Årlige tests*" og "*Indikation på værdiforringelse*".

[244] IFRS 3, afsnit 45 samt EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 277, 1. udgave.
[245] IAS 36, afsnit 84.

4.5.4.1 Årlige tests

I henhold til standarden skelnes der imellem det at vurdere, om der foreligger eventuelle indikationer på værdiforringelse af aktiver, og det at teste for værdiforringelse, herunder at gennemføre en nedskrivningstest[246]. I overensstemmelse med afhandlingens omfang ligger det naturligt, at der i forlængelse heraf fokuseres på værdiforringelse samt nedskrivningstest i forhold til goodwill. Et aktiv eller en CGU er i henhold til standarden værdiforringet, i tilfælde af dets regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, hvorfor genindvindingsværdien er relevant. Opgørelsen heraf behandles i afsnit 4.5.5.1. For at vurdere, om et aktiv eller en CGU kan være værdiforringet, skal virksomheden, ved regnskabsperiodens afslutning, vurdere, hvorvidt der foreligger indikation på dette[247]. Uanset om der måtte være indikationer på eventuelle værdiforringelser eller ikke, så er virksomheden påkrævet at[248]:

- *Årligt teste et immaterielt aktiv med uendelig brugstid eller et immaterielt aktiv, som endnu ikke er disponibelt til brug, for værdiforringelse*
- *Årligt teste goodwill, der er erhvervet ved en virksomhedssammenslutning, for værdiforringelse i overensstemmelse med afsnit 80-99*

Derfor gælder ligeledes samme betingelser for en CGU eller grupper af CGU'er, hvortil der er allokeret goodwill, nemlig at disse skal testes for værdiforringelse årligt[249]. I forlængelse heraf kan den årlige nedskrivningstest af CGU'en eller grupper af CGU'er udføres på et hvilket som helst tidspunkt, som virksomheden finder belejligt i løbet af regnskabsåret. Dette er dog forudsat, at testen udføres på samme tidspunkt hvert år. Derudover er det samtidig tilladt, at forskellige CGU'er kan testes på forskellige tidspunkter i løbet af regnskabsåret, så længe de hver især opfylder forrige krav om samme tidspunkt hvert år[250]. Hvis den goodwill eller dele heraf, som er allokeret til en CGU, blev erhvervet i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, skal denne CGU testes for værdiforringelse inden udgangen af det regnskabsår, hvori virksomhedssammenslutningen fandt sted[251].

[246] EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 280, 1. udgave.
[247] IAS 36, afsnit 8-9.
[248] IAS 36, afsnit 10.
[249] IAS 36, afsnit 90.
[250] IAS 36, afsnit 96.
[251] IAS 36, afsnit 96.

For at kunne gennemføre den årlige nedskrivningstest af CGU'er med allokeret goodwill som påkrævet, skal genindvindingsværdien naturligvis beregnes for at vurdere, hvorvidt den er højere eller lavere end den regnskabsmæssige værdi. Idet genindvindingsværdien ofte kan være tidsmæssigt krævende grundet de aspekter, der foreligger i beregningen heraf, opstiller standarden nogle kriterier, der kan gøre beregningen mindre tidskrævende. Det skyldes, at IAS 36 gør det muligt at anvende den seneste detaljerede beregning af genindvindingsværdien, foretaget i et tidligere regnskabsår af en CGU med allokeret goodwill, i nedskrivningstesten af samme CGU i det aktuelle regnskabsår. Det er dog en forudsætning, at alle følgende kriterier er opfyldt [252]:

a) *de aktiver og forpligtelser, der udgør enheden, har ikke ændret sig væsentligt siden den seneste beregning af genindvindingsværdi*
b) *den seneste beregning af genindvindingsværdi resulterede i et beløb, som i væsentlig grad oversteg enhedens regnskabsmæssige værdi, og*
c) *på grundlag af en analyse af begivenheder, som er indtruffet, og forhold, som har ændret sig, siden den seneste beregning af genindvindingsværdien er det meget usandsynligt, at den aktuelle opgjorte genindvindingsværdi ville være mindre end enhedens aktuelle regnskabsmæssige værdi.*

4.5.4.2 Indikation på værdiforringelse

Selvom det ud fra standarden er påkrævet, at en CGU, hvortil der er allokeret goodwill, skal testes for værdiforringelse én gang årligt, er der tilfælde, hvor der kan være behov for øvrige nedskrivningstests af samme CGU. Det er ligeledes et krav, at en CGU med allokeret goodwill skal testes for værdiforringelse, når der foreligger indikation af, at denne kan være værdiforringet[253]. Derfor er den årlige test et minimumskrav, hvor øvrige tests kan forekomme. I forbindelse med en vurdering af, hvorvidt der er indikationer på værdiforringelse af et aktiv eller en CGU, skal det først og fremmest fastslås, hvad disse indikationer eventuelt kan være. Dette kan dog forekomme meget subjektivt, da man må antage, at forskellige virksomheder har forskellige syn på og kriterier for, hvornår der er indikationer på en værdiforringelse. Derfor har IAS 36 opstillet en række indikationer, der som minimum skal tages i betragtning i forhold til vurderingen

[252] IAS 36, afsnit 99.
[253] IAS 36, afsnit 90.

heraf, der både omfatter eksterne og interne indikationer[254]. Disse indikationer udgør ikke en udtømmende liste, hvorfor virksomheder også kan identificere andre indikationer på, at CGU'en er værdiforringet, og som ligeledes kræver, at en nedskrivningstest foretages[255].

4.5.5 Nedskrivningstest

I forlængelse af, at den overtagende virksomhed har allokeret den erhvervede goodwill ud til CGU'er, er der hermed dannet grundlag for, at nedskrivningstesten på goodwill kan foretages. Jf. forrige afsnit foretages nedskrivningstesten *minimum* en gang årligt og ved indikationer på værdiforringelse. Ved udførsel af nedskrivningstesten tages der udgangspunkt i aktivets eller CGU'ens genindvindingsværdi og regnskabsmæssige værdi, som er de to værdier, der bruges i vurderingen af, om der foreligger et nedskrivningsbehov. For at der foreligger et behov for nedskrivning, skal testen påvise, at genindvindingsværdien for den pågældende CGU er lavere end dens regnskabsmæssige værdi. I dette tilfælde skal den regnskabsmæssige værdi derfor nedskrives til samme niveau som genindvindingsværdien[256].

4.5.5.1 Opgørelse af genindvindingsværdien

Genindvindingsværdien for en CGU er den højeste af kapitalværdien og nettosalgsværdien, jf. afsnit 4.5.1, og er dermed et udtryk for den pågældende CGU's aktuelle værdi for virksomheden. Derfor skal begge værdier som udgangspunkt opgøres for at vurdere, hvilken der har den højeste værdi. Dog kan der være situationer, hvor det ikke altid er nødvendigt at opgøre begge værdier. F.eks. hvis en af de to værdier overstiger CGU'ens regnskabsmæssige værdi, er denne ikke værdiforringet, hvorfor det ikke findes nødvendigt at skønne den anden værdi. Figuren her illustrerer visuelt, hvad genindvindingsværdien er:

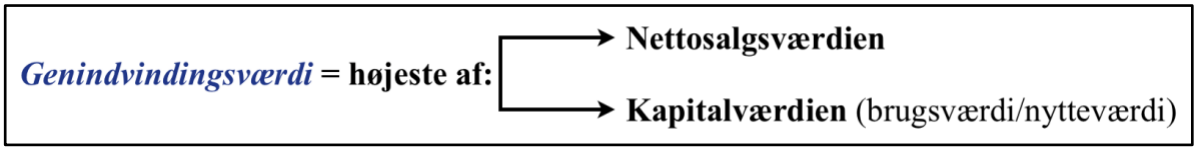

Figur 9: *Genindvindingsværdi* - Egen tilvirkning

[254] IAS 36, afsnit 12.
[255] IAS 36, afsnit 13.
[256] IAS 36, afsnit 90.

Opgørelsen af nettosalgsværdien og kapitalværdien vil nu blive gennemgået. Dog har afsnittet ikke til formål at gå ned i hver eneste detalje i beregningen af de to værdier grundet specialets mere teoretiske og "best practice"-fokus på goodwill og behandlingen heraf.

Nettosalgsværdien

De tidligere bestemmelser i IAS 36 afsnit 25-27 omfattede vejledning i forhold til korrekt opgørelse af nettosalgsværdien, herunder anvendelse af markedspriser og andre alternative værdiansættelsesmodeller. Netop disse bestemmelser er efterfølgende ophævet fra IAS 36, idet reguleringen af dagsværdi nu fremgår af IFRS 13. Som tidligere nævnt er nettosalgsprisen et andet udtryk for *"dagsværdi med fradrag af afhændelsesomkostninger"*, hvorfor værdien heraf skønnes i overensstemmelse med IFRS 13 *Dagsværdimåling*.

Det fremgår af IFRS 13, at dagsværdien er en markedsbaseret og ikke en virksomhedsspecifik måling. Formålet med at måle dagsværdien er at beregne den pris, hvorved en transaktion med det formål at sælge aktivet eller overdrage forpligtelsen ville finde sted mellem markedsdeltagere under aktuelle markedsforhold. Mere konkret vil det sige, at der er tale om en salgspris[257]. Idet dagsværdien er baseret på aktuelle markedsforhold, bruger virksomhederne markedsbaserede priser på andre identiske aktiver eller forpligtelser til sammenligning, og estimerer den pågældende dagsværdi ud fra det sammenlignelige grundlag. Det kunne f.eks. være en lignende aktuel såvel som tidligere salgsaftale angående et givent aktiv, som er indgået på markedsvilkår, og som derfor er let sammenlignelig.

Når prisen på sammenlignelige aktiver og forpligtelser derimod ikke kan observeres, er virksomheden nødsaget til at benytte alternative metoder til måling af dagsværdien. I disse tilfælde gør virksomheden brug af andre værdiansættelsesmetoder, der maksimerer brugen af relevante observerbare input og minimerer brugen af ikke-observerbare input[258]. Der er dog ikke angivet nogen bestemt metode til fastsættelse af dagsværdien i IFRS 13, som virksomheder er forpligtet til at gøre brug af. Markedsbaserede, omkostningsbaserede og indtægtsbaserede metoder kan alle være relevante afhængigt af, hvilket aktiv eller hvilken forpligtelse der er tale om. Virksomhederne

[257] IFRS 13, afsnit 2.
[258] IFRS 13, afsnit 3.

er dog påkrævet at anvende en metode, der er relevant i forhold til situationen, og hvor der foreligger tilstrækkelige data til målingen af dagsværdien[259].

I mange tilfælde vil en enkelt værdiansættelsesmetode være hensigtsmæssig, men der kan også forekomme situationer, hvor brugen af flere metoder kan være nødvendig. Det kan f.eks. være i situationer, hvor virksomhederne skal estimere dagsværdien på en CGU, hvilket er relevant i forhold til afhandlingens fokusområde, idet goodwillen er allokeret dertil[260]. En CGU består af flere forskellige komponenter og kan være vanskelig at sammenligne med andre CGU'er på tværs af virksomheder, hvorfor det som udgangspunkt kan være svært at måle dagsværdien alene ud fra observerbare markedsbaserede forhold. IFRS 13 giver derfor mulighed for at anvende virksomhedens egne input, forudsat at den estimerede værdi repræsenterer en salgspris med afsæt i samme forudsætninger, som en uafhængig markedsdeltager ville forvente under normale markedsvilkår[261].

Når dagsværdien er pålideligt estimeret, fratrækkes de tilhørende afhændelsesomkostninger for at opgøre nettosalgsværdien af den pågældende CGU. Hyppige eksempler på sådanne omkostninger omfatter blandt andet omkostninger til juridisk bistand, afgifter forbundet med transaktionen, omkostninger til fjernelse af aktivet og andre omkostninger direkte knyttet til at sætte aktivet eller CGU'en i salgsklar stand[262].

Kapitalværdien

Den anden metode til at opgøre genindvindingsværdien er at opgøre kapitalværdien. Kapitalværdien, også kaldet nytteværdien, er som tidligere beskrevet nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme, der forventes at blive genereret fra et aktiv eller en CGU[263]. Derfor beregnes kapitalværdien ved at gøre brug af en metode, hvor man[264]:

[259] IFRS 13, afsnit 61.
[260] IFRS 13, afsnit 63.
[261] IFRS 13, afsnit 87-89.
[262] IAS 36, afsnit 28.
[263] IAS 36, afsnit 6.
[264] IAS 36, afsnit 30-31.

- *Foretager et skøn over de fremtidige pengestrømme, som virksomheden forventer at opnå fra fortsat anvendelse af CGU'en, og*
- *Diskonterer de pågældende pengestrømme med anvendelse af en passende diskonteringssats.*

Værdien beregnes derfor med udgangspunkt i virksomhedens egne forventninger og forudsætninger, hvorfor kapitalværdien dermed er virksomhedsspecifik og baseret på subjektive skøn, modsat nettosalgsværdien, som tidligere nævnt, er markedsbaseret[265].

Foretagelse af skøn over fremtidige pengestrømme:

I forbindelse med at virksomheden foretager et skøn over de fremtidige pengestrømme, er der nogle grundlæggende forudsætninger, som virksomheden skal følge med henblik på at opretholde et realistisk og pålideligt grundlag for beregningen af kapitalværdien. Det er en grundlæggende forudsætning, at prognoserne for pengestrømmene er baseret på rimelige og dokumenterbare forudsætninger, som afspejler ledelsens bedste skøn over de økonomiske forhold, der fremkommer i løbet af CGU'ens resterende brugstid. Derudover er det en forudsætning, at prognoserne for pengestrømmene baseres ud fra ledelsens senest godkendte budgetter, og at disse budgetter ikke overstiger en budgetperiode på fem år, medmindre en længere periode kan begrundes. Endvidere skal virksomheden foretage skøn over prognoser for pengestrømme, der ligger ud over budgetperioden og dermed indgår i det, der betegnes som terminalperioden. Disse pengestrømme estimeres ved ekstrapolation, hvilket indebærer, at pengestrømmene efter budgetperioden fremskrives baseret på eksisterende budgetter ved anvendelse af en stabil eller faldende vækstrate og kan som udgangspunkt fastsættes ud fra væksten i branchen eller markedet[266].

Fastsættelse af diskonteringssats:

Efter at have foretaget et skøn over fremtidige pengestrømme fra CGU'en skal der fastsættes en diskonteringssats. Diskonteringssatsen anvendes til at tilbagediskontere de fremtidige pengestrømme fra CGU'en. Diskonteringssatsen skal opgøres før skat og skal samtidig afspejle de aktuelle markedsvurderinger af den tidsmæssige værdi af penge og de risici, der specifikt er

[265] EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 282, 1. udgave.
[266] IAS 36, afsnit 33-36.

forbundet med CGU'en. Det betyder, at diskonteringssatsen svarer til det afkast, som investorer ville kræve, hvis de valgte en lignende investering, som ville frembringe pengestrømme, som med hensyn til beløb, tidspunkt og risici svarer til de pengestrømme, som virksomheden forventer at opnå fra CGU'en. Derudover skal diskonteringssatsen fastsættes ud fra en sats, der gælder for aktuelle markedstransaktioner med tilsvarende CGU'er eller ud fra de vejede gennemsnitlige kapitalomkostninger for en anden børsnoteret virksomhed, der har en lignende CGU, der svarer til virksomhedens pågældende CGU[267].

Som det fremgår af ovenstående gennemgang af kapitalværdiens to centrale elementer, er det tydeligt, at beregningen heraf i høj grad er baseret på skøn og derfor forbundet med usikkerheder. Det medfører derfor, at bare små ændringer i de fastsatte forudsætninger kan være udslagsgivende og dermed få væsentlig betydning for udfaldet. Af denne årsag vil specifikke metoder til opgørelsen af kapitalværdien ikke blive gennemgået, da afhandlingens omfang i forhold til korrekt behandling af goodwill relaterer sig mere til at belyse den skønsmæssige usikkerhed ved kapitalværdien frem for den specifikke beregning heraf.

4.5.5.2 Opgørelse af den regnskabsmæssige værdi

Eftersom der kun skal foretages en nedskrivning af CGU'en i tilfælde af, at den regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, er det nødvendigt netop at opgøre CGU'ens regnskabsmæssige værdi. Den regnskabsmæssige værdi af CGU'en skal opgøres på et tilsvarende grundlag, der er anvendt ved opgørelsen af CGU'ens genindvindingsværdi. IAS 36 foreskriver nogle bestemmelser i forhold til, hvad den regnskabsmæssige værdi af en CGU skal omfatte[268]:

a) *omfatter udelukkende den regnskabsmæssige værdi af de aktiver, som direkte kan henføres eller på en rimelig og ensartet måde allokeres til den pengestrømsfrembringende enhed, og som vil frembringe de fremtidige pengestrømme til virksomheden, som anvendes ved opgørelsen af den pengestrømsfrembringende enheds kapitalværdi, og*

[267] IAS 36, afsnit 55-56.
[268] IAS 36, afsnit 75-76.

b) *omfatter ikke den regnskabsmæssige værdi af indregnede forpligtelser, medmindre genindvindingsværdien af den pengestrømsfrembringende enhed ikke kan opgøres, uden at sådanne forpligtelser tages i betragtning.*

Det betyder konkret, at de aktiver, der indgår i den regnskabsmæssige værdi, skal svare til de aktiver, som også genererer de pengestrømme, der bruges i beregningen af genindvindingsværdien, herunder kapitalværdien. Hvis den regnskabsmæssige værdi undervurderes, f.eks. i tilfælde af at aktiver, der indgår i CGU'en, ikke medregnes, eller at der fejlagtigt bliver fratrukket forpligtelser, kan det medføre et lavere nedskrivningsbeløb end den reelle værdiforringelse[269].

I forbindelse med opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi for den pågældende CGU kan der opstå et problem, idet nogle aktiver vurderes at generere pengestrømme til flere forskellige CGU'er på tværs af hinanden. Disse aktiver betegnes som *virksomhedsaktiver* og er generelt kendetegnet ved, at de ikke frembringer pengestrømme uafhængigt af andre aktiver, og at deres regnskabsmæssige værdi af denne årsag ikke fuldt ud kan henføres til én enkelt CGU. Eksempler på sådanne aktiver kunne være virksomhedens hovedkontor, forskningscenter eller edb-udstyr. I forbindelse med test for værdiforringelse af en CGU er det derfor nødvendigt, at alle de virksomhedsaktiver, der er tilknyttet netop denne CGU, identificeres[270]. Allokeringen af de forskellige virksomhedsaktiver ud til de pågældende CGU'er minder derfor meget om den måde, hvorpå goodwill allokeres ud til CGU'er, som omtalt i afsnit 4.5.3. Der er derfor visse aktiver, herunder goodwill og virksomhedsaktiver, som kan være problematiske at allokere til deres passende CGU'er, idet allokeringen heraf ofte er baseret på skønsmæssige vurderinger, der reelt set kan påvirke nedskrivningstesten og dermed størrelsen af nedskrivningen.

[269] EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 291, 1. udgave.
[270] IAS 36, afsnit 100-102.

4.5.6 Indregning af tab ved værdiforringelse

Efter den regnskabsmæssige værdi og genindvindingsværdien af den pågældende CGU er blevet opgjort, sammenlignes de to værdier. Fastslår sammenligningen, at den regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, opstår der et nedskrivningsbehov, hvor den regnskabsmæssige værdi skal nedskrives til genindvindingsværdien. Denne situation betegnes derfor som et "*tab ved værdiforringelse*". Når den regnskabsmæssige værdi skal nedskrives til genindvindingsværdien, er der en bestemt rækkefølge i forhold til, hvilke aktiver i CGU'en der først skal nedskrives. Rækkefølgen fremgår nedenfor[271]:

1. *Først reduceres den regnskabsmæssige værdi af den goodwill, der er allokeret til CGU'en.*
2. *Herefter allokeres et eventuelt resterende nedskrivningsbeløb ud fra et pro-rata grundlag ud til de øvrige aktiver baseret på deres respektive regnskabsmæssige værdier.*

De pågældende tab ved værdiforringelse, som resultat af nedskrivningen, skal straks indregnes som en omkostning i resultatopgørelsen[272]. Ved allokeringen af det resterende nedskrivningsbeløb til de øvrige aktiver i CGU'en må det ikke resultere i, at et aktiv nedskrives til mindre end aktivets genindvindingsværdi og heller ikke mindre end nul. Den værdiforringelse, der reelt set skulle være allokeret til det pågældende aktiv, men som grundet bestemmelsen ikke er mulig, skal i stedet fordeles ud på de øvrige aktiver i CGU'en[273].

En fuld allokering af goodwill ud til en virksomheds identificerede CGU'er og dertilhørende nedskrivningsbehov kan se ud som nedenstående:

[271] IAS 36, afsnit 104.
[272] IAS 36, afsnit 60.
[273] IAS 36, afsnit 105.

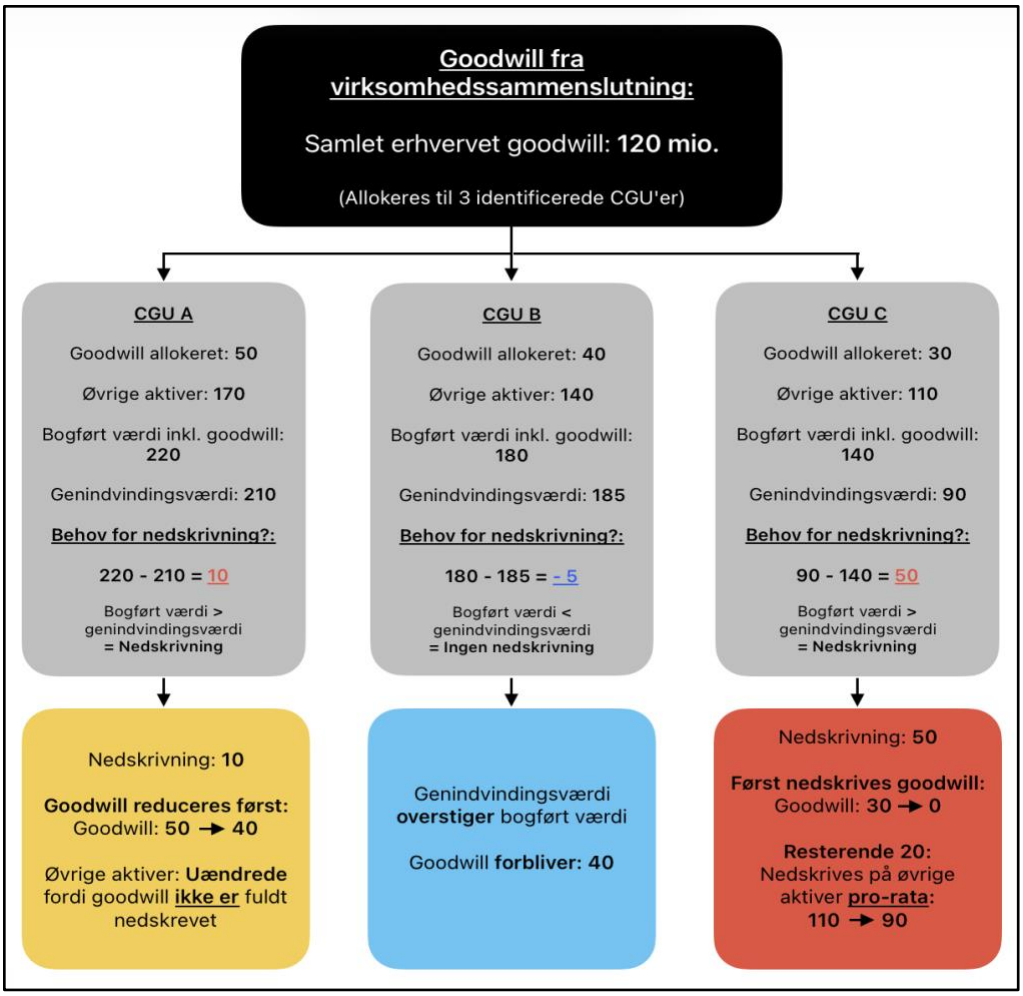

Figur 8: *Allokering af goodwill til CGU'er* - Egen tilvirkning jf. reglerne i IAS 36.

CGU'erne (A, B & C) i dette tilfælde kan eksempelvis være en stor logistikvirksomheds forretningsben såsom vejtransport, luftfragt og søfragt, såfremt disse 3 ben er de mindste identificerbare grupper af aktiver, der genererer pengestrømme, som i al væsentlighed er uafhængige af pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver. For at konkretisere eksemplet og perspektivere det til praksis kan der henvises til den danske børsnoterede logistikvirksomhed DSV, som identificerer sine CGU'er på næsten samme måde fra deres virksomheds tre forretningsområder Air & Sea, Road og Contract Logistics, hvortil koncerngoodwillen allokeres[274].

[274] DSV, *Annual Report 2025,* (Impairment test) side 96-97.

4.5.7 Præsentation og oplysninger

I forhold til IAS 36 er det primært den regulering, der relaterer sig til oplysningskravene, som er relevant i forhold til præsentation og oplysning. IAS 36 har en begrænset regulering af de præsentationsmæssige krav, idet den overordnede ramme for præsentation af nedskrivninger er reguleret og underlagt IAS 1 *Præsentation af årsregnskaber*. Fokus i IAS 36 er således rettet mod de oplysninger, herunder de forudsætninger og beregninger, der gives til regnskabsbrugeren i forbindelse med nedskrivning af goodwill. Dette korrelerer med afhandlingens omfang, der netop fokuserer mere på forudsætningerne til brug for regnskabsbrugerne frem for på hvilken specifik linje nedskrivningen fremgår i regnskabet. Dette afsnit omfatter derfor de krav, der er til noteoplysninger, og som gælder for alle aktiver og CGU'er, der testes for værdiforringelse i henhold til IAS 36, hvilket også inkluderer goodwill. Virksomheden skal generelt give oplysninger om den beløbsmæssige størrelse af tab ved værdiforringelse for hver kategori af aktiver, herunder goodwill, som er indregnet i resultatopgørelsen i løbet af regnskabsåret. Dertil skal der ligeledes oplyses om, i hvilke regnskabsposter de pågældende tab er medtaget[275].

De generelle notekrav i IAS 36 gælder kun i situationer, hvor der er sket et tab ved værdiforringelse og dermed en nedskrivning. De mest essentielle notekrav i forhold til afhandlingens omfang fremgår nedenfor[276]:

- *Der skal oplyses om de begivenheder og omstændigheder, som medførte indregning af tabet ved værdiforringelse.*
- *Der skal oplyses om det indregnede tab ved værdiforringelse*
- *Der skal gives en konkret beskrivelse af den CGU, som er værdiforringet*
- *Der skal oplyses om CGU'ens genindvindingsværdi, og hvorvidt denne er baseret på enten kapitalværdien eller nettosalgsværdien.*
- *Hvis genindvindingsværdien er baseret på kapitalværdien, skal der som minimum gives oplysninger om den anvendte diskonteringssats til beregningen heraf.*
- *Hvis genindvindingsværdien er baseret på nettosalgsværdien, skal der gives oplysninger omkring det anvendte grundlag af forudsætninger for opgørelsen heraf.*

[275] IAS 36, afsnit 126.
[276] IAS 36, afsnit 130.

Derudover opfordrer standarden til, men kræver dog ikke, at virksomheden giver yderligere oplysninger om de anvendte forudsætninger, der er benyttet i forbindelse med nedskrivningstesten[277].

De ovenstående krav udgør som sagt de generelle notekrav, der gælder for alle aktiver, heriblandt goodwill, og CGU'er i forbindelse med en nedskrivningstest. Dog er der yderligere oplysningskrav for netop goodwill og immaterielle aktiver, som skal gives, uanset om der er sket et tab ved værdiforringelse. Såfremt den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokeret til en CGU udgør en væsentlig del i forhold til den samlede regnskabsmæssige værdi af virksomhedens goodwill, er virksomheden påkrævet at afgive yderligere oplysninger. Det vil sige, at virksomheden skal give detaljerede oplysninger om de pågældende CGU'er eller grupper af disse, hvor en væsentlig del af den samlede goodwill er placeret. Dette omfatter følgende oplysninger[278] [279]:

- *Den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokeret til CGU'en.*
- *Hvorvidt det er kapitalværdien eller nettosalgsprisen, der udgør grundlaget for opgørelsen af genindvindingsværdien.*
- *Hvis genindvindingsværdien er baseret på kapitalværdien, skal der oplyses om:*
    - *Hver af de primære forudsætninger, som danner grundlaget for pengestrømsprognoser, og den metode, der er anvendt til at fastsætte dem.*
    - *Hvordan virksomheden er kommet frem til de pågældende forudsætninger, og hvorvidt disse er baseret på tidligere erfaring eller eksterne informationer.*
    - *Længden på den anvendte budgetperiode og hvorfor netop denne længde er valgt. Hvis perioden er længere end fem år, skal dette samtidig forklares.*
    - *Den vækstrate der anvendes ud over budgetperioden, samt en tilhørende begrundelse hvis denne afviger fra den normale gennemsnitlige vækstrate.*
    - *Den fastsatte diskonteringssats, der er anvendt ved pengestrømsprognoserne.*
- *Hvis genindvindingsværdien er baseret på nettosalgsværdien, skal der oplyses om:*
    - *Hver af de primære forudsætninger og den metode, der er anvendt til opgørelsen heraf.*

[277] EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 296, 1. udgave.
[278] IAS 36, afsnit 134.
[279] EY, *IFRS og Danske Årsrapporter*, side 296-297, 1. udgave.

- *Hvordan virksomheden er kommet frem til de pågældende forudsætninger, og hvorvidt disse er baseret på tidligere erfaring eller eksterne informationer.*
- *Hvis der benyttes en diskonteret pengestrømsmodel, skal der på samme måde som ved kapitalværdien oplyses om: Længden af budgetperiode, vækstraten anvendt ud over budgetperioden og diskonteringssatsen.*

Oplysningskravene gennemgået i dette afsnit forsøger dermed at øge gennemsigtigheden, hvad angår nedskrivningstest af goodwill, og har til formål at understøtte regnskabsbrugernes vurdering af de mange forudsætninger, som virksomhederne anvender til opgørelsen af de værdier, som nedskrivningen påkræver. Som nævnt er de pågældende forudsætninger i givet omfang baseret på skøn, og det bliver derfor centralt at vurdere, hvorvidt de nuværende oplysningskrav bidrager til et retvisende beslutningsgrundlag for regnskabsbrugerne. Netop dette vil senere blive behandlet i afhandlingens analyse.

4.6 Behandling af goodwill efter årsregnskabsloven

I dette afsnit vil det primære fokus være på behandlingen af goodwill efter årsregnskabsloven med særligt fokus på de steder, hvor den er forskellig fra IFRS. Årsregnskabsloven indeholder ikke en eksplicit, selvstændig definition af goodwill. Begrebet kommer i stedet frem i overholdelsen af ÅRLs § 122, stk. 4, hvoraf det følger, at et positivt forskelsbeløb mellem kostprisen for kapitalandelene og den overtagende virksomheds forholdsmæssige andel af den overtagne virksomheds nettoaktiver til dagsværdi behandles som goodwill.

4.6.1 Indregning og måling

Indregning af goodwill sker i overensstemmelse med ÅRL § 33, stk. 1, der opstiller to kriterier: *det skal være sandsynligt, at aktivet vil tilføre fremtidige økonomiske fordele*, og *værdien skal kunne opgøres pålideligt*[280]. Dette punkt er sammenligneligt for indregningen af goodwill for både IFRS og årsregnskabsloven. ÅRLs § 122 opstiller de specifikke krav, der gælder ved virksomhedssammenslutninger, og går dermed videre end § 33's indregningsbetingelser ved at kræve indregning af aktiver og forpligtelser til dagsværdi, uanset om de tidligere har været

[280] Årsregnskabsloven § 33, stk. 1.

indregnet[281]. Selve målingen af goodwill-posten sker efter §36, hvor det fremgår, at første indregning skal være til kostpris[282]. Efter disse to paragraffer kan man udlede, at indregning af goodwill sker i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, ligesom beskrevet tidligere i projektet.

4.6.2 Præsentation og oplysninger

Jævnfør ovenstående skal goodwill efter årsregnskabsloven indregnes i balancen samt måles til kostpris jf. §§ 33 & 36. Eksempel på dette fremgår i årsregnskabslovens bilag 2[283]:

"*1. Skema for balance i kontoform (regnskabsklasse B, C, og D)*
AKTIVER
ANLÆGSAKTIVER

I. Immaterielle anlægsaktiver
   1. Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder patenter og lignende rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter
   2. Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, varemærker samt lignende rettigheder
   3. Goodwill
   4. *Udviklingsprojekter…* "

Goodwill præsenteres efter årsregnskabsloven som en særskilt post under immaterielle anlægsaktiver i balancen. Dette adskiller sig fra den hidtidige præsentation efter IFRS, hvor goodwill ikke er krævet særskilt præsenteret i balancen. Denne forskel udlignes dog fremadrettet med IFRS 18, der gælder fra 2027, hvor goodwill ligeledes skal præsenteres særskilt i balancen. Internt oparbejdet goodwill kan derimod ikke indregnes, men skal løbende omkostningsføres[284].

[281] Årsregnskabsloven § 122, stk. 1-5.
[282] Årsregnskabsloven § 36.
[283] Årsregnskabsloven, bilag 2, s. 80-85.
[284] Årsregnskabsloven § 33, stk. 2.

Den efterfølgende behandling af goodwill er, hvor de største forskelle opstår mellem IFRS og årsregnskabsloven. Efter årsregnskabsloven skal goodwill afskrives, jf. § 43[285]. Afskrivningen heraf følger de almindelige regler om systematisk afskrivning over brugstiden. Afskrivningsperioden for goodwill fastsættes til den forventede brugstid. Kan virksomheden ikke pålideligt skønne over denne, følger det af ÅRL § 43, stk. 3, at brugstiden skal antages at være 10 år[286]. Det følger endvidere af ÅRL § 53, stk. 2, nr. 1, litra b, at afskrivningsperioden for goodwill skal begrundes i regnskabets noter som en del af redegørelsen for anvendt regnskabspraksis - også i de tilfælde, hvor virksomheden ikke pålideligt kan skønne over goodwills brugstid og derfor må anvende den subsidiære 10-årsregel i § 43, stk. 3[287]. Anlægsnoten kan indeholde oplysninger, som påvirker regnskabsbrugerens informationsniveau[288].

Ligesom efter IFRS skal der i tilfælde af værdiforringelse nedskrives på goodwill. Hyppigheden er dog forskellig, da det efter årsregnskabsloven kun er ved indikation på værdiforringelse, at der skal foretages nedskrivningstest[289]. I tilfælde af stigninger efter nedskrivning kan denne ikke tilbageføres. Det er her oplagt at diskutere, hvilke fordele og ulemper samt mulige konsekvenser der er ved brug af disse. Ved brug af årsregnskabsloven og derfor afskrivning af goodwill antages det alt andet lige, at goodwill eller de tidligere ikke-indregnede fordele løbende bruges af den overtagende virksomhed. Nemlig at de tidligere skabte og videreførte/købte ressourcer eller fordele har reel og målbar brugsnytte samt finder anvendelse af den overtagende virksomhed i perioden fremover fra virksomhedsovertagelsen. Fordelene ved afskrivning frem for nedskrivning efter IFRS kan argumenteres at være et mere forudsigeligt forløb af balancen gennem årene, hvor posten goodwill er reguleret gennem afskrivningen over perioden.

[285] Årsregnskabsloven § 43.
[286] Årsregnskabsloven § 43, stk. 2-3.
[287] Årsregnskabsloven § 53, stk. 2.
[288] Årsregnskabsloven § 88.
[289] Årsregnskabsloven § 42.

4.7 Delkonklusion

I løbet af det foregående er goodwill blevet kortlagt ud fra dens teoretiske og regnskabsmæssige side - både i et historisk og nugældende perspektiv. Det er blevet belyst, hvordan den historiske udvikling af goodwill har været præget af en betydelig teoretisk uklarhed, hvor definitionen heraf samt den regnskabsmæssige behandling har været, og fortsat er, et debatteret emne. Dette kommer af goodwills særlige sammensatte, uidentificerbare og immaterielle natur, som gør aktivet fundamentalt anderledes end andre aktiver - selv immaterielle aktiver.

Det foregående har dannet en mere nuanceret kortlægning af goodwill grundet de flere perspektiver på aktivet og har bidraget til at identificere en række problemstillinger, som den nuværende behandling og forståelse af goodwill giver anledning til. Disse problemstillinger vil herunder blive introduceret og derefter kommenteret på og reflekteret over.

5 Centrale problemstillinger ved goodwill

I det følgende afsnit reflekteres og kommenteres der over de centrale problemstillinger og spørgsmål, som specialets indhold har givet anledning til, samt hvilke implikationer disse har for den nyttige regnskabsinformation og det retvisende billede i henhold til IASB's begrebsramme.

5.1 Identificerede problemstillinger

De mest relevante og interessante problemstillinger, som kan identificeres på baggrund af specialets foregående undersøgelse og indhold, er følgende:

- **Teoretisk uklarhed**: Dette er relevant, da goodwill historisk har været vanskeligt at definere og afgrænse teoretisk, hvilket kan skabe usikkerhed om, hvad den regnskabsmæssige goodwillpost egentlig repræsenterer, og hvordan man ideelt skal behandle den. Den er interessant, fordi den viser spændingen mellem goodwill som teoretisk begreb og goodwill som en regnskabsmæssig og praktisk post, hvor IFRS 3 er et forsøg på at operationalisere en kompleks og ikke direkte målbar teoretisk størrelse.
- **"Gammel goodwill"**: Problemstillingen er relevant, fordi erhvervet goodwill opgøres på overtagelsestidspunktet, men kan blive stående med sin oprindelige værdi i balancen, længe efter at den økonomiske virkelighed, som var på tidspunktet for sammenslutningen, har ændret sig. Den er interessant, fordi goodwillposten dermed kan miste sin oprindelige identitet og i stedet fremstå som en historisk restværdi, der helt eller delvist er udvandet, erstattet eller sammenblandet med senere internt skabt værdi gennem de sammensluttede virksomheders efterfølgende aktiviteter.
- **Afskrivning vs. nedskrivning**: Problemstillingen er relevant, fordi afskrivning og nedskrivning repræsenterer to grundlæggende forskellige måder at håndtere goodwillens efterfølgende behandling samt værdiudvikling på: den ene systematisk og forudsigelig, den anden mere aktualitetsmæssig, bekræftende og værdibaseret. Det er interessant, fordi afskrivningsmodellen kan fremstå vilkårlig og mindre relevant, mens nedskrivningsmodellen bedre kan afspejle økonomisk realitet og have en bekræftelsesværdi, men samtidig kan udfordre regnskabets troværdighed grundet dens egne problemer.

- **Shielding effekten: Internt oparbejdet goodwills rolle i en nedskrivningstest**: Problemstillingen er relevant, fordi internt oparbejdet goodwill og andre ikke-indregnede immaterielle værdier, der opbygges efter en virksomhedssammenslutning, kan få reel regnskabsmæssig betydning på trods af, at de ikke må indregnes i balancen efter IAS 38. Dette skyldes, at sådanne ikke-indregnede værdier kan holde CGU'ens genindvindingsværdi oppe og dermed "skærme" den erhvervede goodwill mod nedskrivning, hvilket betegnes "shielding-effekten". Nedskrivningsmodellen i IFRS kan dermed føre til en indirekte aktivering af internt oparbejdet goodwill, hvilket rejser spørgsmålet om, hvorvidt nedskrivningstesten faktisk bekræfter noget om den erhvervede goodwills værdi, som netop er den, man på bedst mulig vis, prøver at bekræfte noget om i en nedskrivningstest efter IAS 36.

Disse problemstillinger vil blive behandlet og kommenteret på i særskilte afsnit herunder.

5.2 Nr. 1: Teoretisk Uklarhed

Litteraturen, der har været anvendt til at kortlægge goodwills historiske udvikling, både teoretisk og regnskabspraktisk, viser, at goodwill historisk har været et særdeles komplekst immaterielt aktiv at afklare begrebsmæssigt og definere teoretisk. Det kan argumenteres, at goodwill har været mere udfordrende end andre immaterielle aktiver, netop fordi der ikke har eksisteret en entydig teoretisk forståelse af, hvad goodwill grundlæggende repræsenterer, eller hvilke elementer aktivet består af. Trods dette er der over tid kommet større teoretisk afklaring af, hvad goodwill egentlig er og består af - altså det, man vil kalde “the nature of goodwill” - hvilket i dag også er indarbejdet i grundlagene for de regnskabsstandarder, der gælder på området, såsom IFRS 3’s *Basis for Conclusions* (grundlag for konklusioner). I "gamle dage" var den teoretiske definition på goodwill mere flyvsk, idet den afhang mere af enkelte fagpersoner og deres personlige holdninger og erfaringer med konceptet i deres arbejde. I dag er det fastlagt ét sted gennem de institutioner, der udarbejder regnskabsstandarder, såsom FASB eller IASB, hvorfor der er kommet mere konsensus om den teoretiske definition. Goodwill er dog ikke et statisk koncept, hvilket den historiske udvikling tydeligt illustrerer. Aktivet er derfor fortsat genstand for faglig diskussion både teoretisk

og regnskabspraktisk. Goodwill-konceptets indhold og afgrænsning kan fortsat udvikle sig i takt med ændringer i regnskabsteori, regulering og praksis.

5.2.1 Samspillet mellem teori og praksis

I henhold til ovenstående er det interessant at overveje og kommentere på, hvilke implikationer det har, at et begreb har været, og fortsat er, vanskeligt at afklare teoretisk. Inddrages den regnskabspraktiske dimension oven i dette, forstærkes denne problematik, idet en manglende teoretisk afklaring af goodwill vil kunne afspejle sig uhensigtsmæssigt i den regnskabsmæssige behandling af aktivet. Når der tillægges goodwill en regnskabsmæssig værdi, uden at det præcist er afklaret, hvad denne værdi knytter sig til, fordi man ikke har haft teoretisk afklaring på aktivet, bliver goodwill et særligt komplekst område både begrebsmæssigt og værdimæssigt. Dette var problematisk historisk, da man kom til at behandle goodwill som en teknisk størrelse, som resultat af en beregning, før man teoretisk havde defineret, hvad denne regnskabsmæssige størrelse egentlig dækker over og indeholder. Denne problematik var mere relevant og fremtrædende tidligere sammenlignet med i dag, men ikke desto mindre er det relevant at kommentere på, fordi det har været til stede historisk og er en del af den udvikling, som har fundet sted på området. Der ligger en væsentlig pointe heri: Når regnskabspraksis skal fastlægges for et givent aktiv, i dette tilfælde erhvervet goodwill, er det vigtigt, at praksis hviler på et solidt teoretisk fundament, hvis den skal give et retvisende og hensigtsmæssigt billede af aktivet. En konsistent regulering og praksis er således vanskelig at etablere, så længe det ikke er tilstrækkeligt afklaret, hvad området regnskabs*teoretisk* indebærer. Problemstillingen har været særligt fremtrædende historisk, hvor hverken praksis eller den teoretiske forståelse af goodwill var fuldt etableret. I dag synes udviklingen dog at pege på et tættere samspil mellem teori og praksis, hvor de to dimensioner i stigende grad informerer og påvirker hinanden. For at underbygge denne pointe inddrages IFRS 3's regulering af goodwill-opgørelsen. Der repeteres indledningsvist kort den relevante information - henholdsvis IFRS 3's opgørelse af erhvervet goodwill som udtryk for regnskabs*praksis* samt IFRS 3's grundlag for konklusioner, hvori komponentopdelingen af goodwill fremgår som den bagvedliggende *teoretiske* dimension. Efter IFRS 3-standarden opgøres erhvervet goodwill som følgende:

*Den overtagende virksomhed skal indregne goodwill på overtagelsestidspunktet målt som det beløb, hvormed **a**) overstiger **b**) nedenfor*[290]*:*

- ***a**) Det samlede beløb af:*
  - *Det betalte vederlag ved virksomhedssammenslutningen*
  - *Værdien af eventuelle minoritetsinteresser i den overtagne virksomhed*
  - *Dagsværdien på overtagelsestidspunktet af den overtagende virksomheds tidligere egen kapitalinteresse i den overtagne virksomhed*
- ***b**) Nettobeløbet af de overtagne aktiver og forpligtelser på overtagelsestidspunktet målt til dagsværdi*

I IFRS 3's grundlag for konklusioner (Basis for Conclusions) er komponent 1 og 2 i komponentopdelingen af goodwill defineret som værende:

- **Komponent 1**: Den del, hvormed dagsværdien overstiger den bogførte værdi af den overtagne virksomheds indregnede nettoaktiver.
- **Komponent 2**: Dagsværdier af andre nettoaktiver, som ikke er indregnet af den overtagne virksomhed. Dette drejer sig primært om identificerbare immaterielle aktiver, som ikke opfylder indregningskriterierne - eksempelvis grundet vanskeligheder med at måle dem eller fordi et regnskabsmæssigt krav har forbrudt indregning, eksempelvis i forbindelse med forskning og udvikling (R&D).

De bagvedliggende overvejelser i IFRS 3's grundlag for konklusioner (BC 313) kommer tydeligt til udtryk i selve IFRS 3-standardens regler for opgørelse af erhvervet goodwill[291]. Dette er således hovedpointen, der illustrerer samspillet mellem teori og praksis. Afsnit BC 313 i IFRS 3's grundlag for konklusioner viser den komponentopdeling af goodwill, som lægges til grund i selve IFRS 3's bestemmelser. Denne svarer til den opdeling, der anvendtes i FASB-regi, og som Johnson og Petrone kommenterede på i deres artikel. Denne komponentopdeling anvendes derfor tilsvarende i IFRS-regi i dag. IFRS 3-standarden kræver i afsnit 32b, som repeteret ovenfor, at identificerbare aktiver og forpligtelser indregnes, særskilt fra goodwill, på overtagelsestidspunktet, hvilket

[290] IFRS 3, afsnit 32.
[291] IFRS 3 - *Basis for Conclusions,* BC313, tilgængelig på: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaststd/ifrs3-basis-200801#toc-5-8.

reducerer goodwill til den residualværdi, der ikke kan henføres til særskilt identificerbare aktiver og forpligtelser[292]. Dette afspejler komponent 2 i opdelingen af goodwill, som vedrører værdien af nettoaktiver, som den overtagne virksomhed ikke tidligere har indregnet i sit eget regnskab, men som kan identificeres og måles i forbindelse med virksomhedssammenslutningen. Det kan eksempelvis være varemærker, patenter, kundekontrakter eller kunderelationer, som ikke tidligere har været indregnet af den overtagne virksomhed, fordi de er internt oparbejdet heri og ikke har opfyldt indregningskriterierne. Når sådanne aktiver identificeres af den overtagende virksomhed og måles særskilt efter IFRS 3, indgår de i opgørelsen af den overtagne virksomheds identificerbare nettoaktiver og øger dermed disse, hvilket reducerer residualværdien - forskellen mellem købsvederlaget og de identificerbare nettoaktiver. Som følge heraf reduceres den erhvervede goodwill. Denne regnskabspraktiske bestemmelse i IFRS 3 afspejler således den teoretiske forståelse i IFRS 3's *Basis for Conclusions*; at komponent 2 ikke udgør egentlig goodwill, men derimod værdier, der skal identificeres og indregnes særskilt, når de opfylder kriterierne herfor.

Komponent 1 fra *Basis for Conclusions* afspejles i IFRS 3-standardens afsnit 18, hvor standardens måleprincip for de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser fastlægges. Komponent 1 vedrører forskellen mellem dagsværdien og den bogførte værdi af den overtagne virksomheds allerede indregnede nettoaktiver. Efter IFRS 3 skal den overtagende virksomhed måle de identificerbare overtagne aktiver og forpligtelser til deres dagsværdier på overtagelsestidspunktet. Eventuelle merværdier (dagsværdi over bogført værdi) på allerede indregnede nettoaktiver bliver derfor ikke til erhvervet goodwill, men indgår i stedet i opgørelsen af de identificerbare nettoaktiver, som nu er opskrevet til dagsværdier. Dette er i tråd med, at komponent 1 heller ikke udgør egentlig goodwill, rent teoretisk, men derimod er en regulering af de overtagne nettoaktiver til dagsværdi[293]. Hvis målingen til dagsværdi samlet set medfører en opskrivning af de overtagne nettoaktiver, reduceres residualværdien og dermed det beløb, der indregnes som goodwill. Der kan henvises til figur 5 i specialets afsnit 4.2.2.5, som viser en visuel illustration af en købsprisallokering (PPA).

[292] IFRS 3, afsnit 32b.
[293] IFRS 3, afsnit 18.

Komponent 1 og 2 samt selve IFRS 3 viser en tydelig sammenhæng og et "samarbejde" mellem den teoretiske og den regnskabspraktiske del af goodwill, som historisk har været en mangelvare. Den teoretiske dimension er forankret i IFRS 3's grundlag for konklusioner, som informerer de endelige bestemmelser i selve IFRS 3-standarden. Dette samspil er altså blevet bedre gennem tiden og bidrager til, at informationen omkring erhvervet goodwill i årsregnskaber bliver mere relevant og i højere grad kan præsenteres troværdigt. Det er med til at understøtte, at det retvisende billede af aktivet i årsregnskabet kan opnås, fordi regnskabspraksis hviler på en klar og etableret teoretisk forståelse af, hvad goodwill repræsenterer. Dette betyder ikke nødvendigvis, at den nuværende forståelse af goodwill er objektivt sand eller ikke kommer til at ændre sig - det vigtigste er, at der er en fastlagt teoretisk afklaring omkring begrebet, som kan operationaliseres og gøres praktisk anvendelig i regnskabsstandarderne så godt som muligt.

5.2.1.1 Idealet vs. virkeligheden

Komponentopdelingen i IFRS 3's grundlag for konklusioner kan betragtes som IASB's og FASB's *teoretiske ideal* for goodwill. Dette ideal forsøger de gældende regnskabsstandarder at afspejle. Et ideal er en forestilling om, hvordan noget bør være, og udgør den tilstand, man stræber mod i regnskabsreguleringen - her IFRS 3. I den ideelle teoretiske forståelse består goodwill alene af de komponenter, som IASB og FASB betegner som "kernegoodwill". Dette omfatter dels going concern-elementet i den overtagne virksomhed (komponent 3), dels de forventede synergier og øvrige fordele, der forventes at opstå som følge af en virksomhedssammenslutning - altså sammenslutningsgoodwill (komponent 4). De øvrige komponenter, 1 og 2 samt 5 og 6, anses ikke teoretisk for at udgøre goodwill. Komponent 5 og 6 handler om målefejl, overbetaling eller underbetaling og er et udtryk for usikkerhed og fejl i transaktionen og målingen heraf. Selvom man forsøger at afgrænse goodwill til komponent 3 og 4, kan det i praksis være vanskeligt at isolere denne "kernegoodwill" fra de øvrige komponenter, der ikke anses for goodwill. Dette fremgår også i IFRS 3's grundlag for konklusioner, hvor man skriver, at standarden forsøger at undgå at inddrage komponent 1, 2 og 5 i det beløb, der bliver indregnet som goodwill[294]. Dette afspejler samtidig begrebsrammens troværdige præsentation, hvor fejlfrihed ikke nødvendigvis betyder, at den regnskabsmæssige information er fuldstændig præcis og fejlfri i alle henseender. Det vigtige er, at

[294] IFRS 3 - *Basis for Conclusions,* BC314-328, tilgængelig på: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaststd/ifrs3-basis-200801#toc-5-8.

der ikke er fejl eller udeladelser i beskrivelsen af det økonomiske fænomen, og at den proces, der anvendes til at frembringe informationen, er valgt og anvendt korrekt. I relation til goodwill betyder det, at goodwillbeløbet ikke nødvendigvis kan opgøres med absolut præcision, men at det tilstræbes, at beløbet så vidt muligt alene afspejler de elementer, der teoretisk kan anses for at udgøre goodwill. Grunden til, at man ikke nævner komponent 6, som omhandler under- eller overbetaling fra den købende virksomhed, er formentlig, at denne komponent ikke kan "undgås" på samme måde. Det skyldes, at komponenten i højere grad knytter sig til forhandlingen af den konkrete transaktionspris i virksomhedssammenslutningen og derfor ikke udgør en egentlig målefejl, man gerne vil gøre enhver indsats for at undgå, ligesom ved komponent 1, 2 og 5. Goodwill kan altså forstås som et område, hvor regnskabsreguleringen forsøger at nærme sig en regulering, der kan forenes med den ideelle teoretiske definition af goodwill på bedste vis. Alligevel gør praktiske begrænsninger i måling, identifikation og værdiansættelse, at den indregnede goodwill ikke nødvendigvis udelukkende består af den "rene" kernegoodwill. Den regnskabsmæssige goodwill kan dermed i praksis indeholde elementer, som standardsætter (IASB) teoretisk ikke anser for goodwill, men som alligevel kan blive en del af den residualt opgjorte goodwill som følge af transaktionens og målingens iboende usikkerhed. Grundlaget for regnskabsstandarderne definerer de ideelle rammer, som regnskabsreguleringen søger at nærme sig i praksis, men denne idealtilstand er vanskelig at opnå i praksis grundet goodwills natur. I forbindelse med arbejdet med standarderne om virksomhedssammenslutninger (IFRS 3 og SFAS 141) har både IASB og FASB også konkluderet i IFRS 3's grundlag for konklusioner, at en direkte måling af goodwill ikke er mulig[295]. Goodwill er altså både et svært teoretisk begreb og et svært målings- og indregningsproblem i praksis.

5.2.3 Det retvisende billede

Taget goodwills komplekse natur i betragtning vurderes det, at den nuværende opgørelse og indregning af erhvervet goodwill efter IFRS 3 i videst muligt omfang understøtter kravet om et retvisende billede og nyttig regnskabsinformation for regnskabsbrugerne. Den regnskabsmæssige behandling ved første indregning synes således at afspejle den mest hensigtsmæssige operationalisering af standardsætternes teoretiske forståelse af goodwill. Ideelt set ville den mest

[295] IFRS 3 - *Basis for Conclusions,* BC328, tilgængelig på: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaststd/ifrs3-basis-200801#toc-5-8.

retvisende løsning være, at de elementer, som ikke konceptuelt anses for goodwill, fuldstændigt kunne udelukkes fra det beløb, der indregnes som goodwill. Som det fremgår af ovenstående, er dette imidlertid vanskeligt og formentlig i praksis umuligt som følge af goodwills særlige natur. Goodwill kan ikke måles direkte, men opgøres residualt som forskellen mellem det overførte vederlag og dagsværdien af de identificerbare overtagne nettoaktiver på overtagelsestidspunktet. Standardsætterne søger derfor gennem IFRS 3 og standardens grundlag for konklusioner at bringe den regnskabsmæssige opgørelse så tæt som muligt på en direkte måling af det, der teoretisk betegnes som kernegoodwill. Dette indebærer samtidig en erkendelse af, at der i praksis kan opstå situationer, hvor elementer, der ikke ideelt eller konceptuelt udgør goodwill, alligevel indgår i den residualt opgjorte goodwill. På den baggrund kan den nuværende IFRS 3-regulering ikke anses for perfekt, men den fremstår som et velbegrundet forsøg på at afspejle goodwill så retvisende som muligt.

5.3 Nr. 2: "Gammel" goodwill

Når en regnskabsbruger betragter erhvervet goodwill, opstår spørgsmålet om, hvorvidt den indregnede goodwill, i eftertiden fra virksomhedssammenslutningen, fortsat repræsenterer den goodwill, den overtagende virksomhed oprindeligt opgjorde på overtagelsestidspunktet. Problemstillingen udspringer altså af et tidsmæssigt forløb, der begynder fra overtagelsestidspunktet, hvor den overtagende virksomhed skal opgøre og indregne goodwill som forskellen mellem to værdier, jf. IFRS 3, afsnit 32. Herefter følger perioden efter virksomhedssammenslutningen fra den første indregning af den erhvervede goodwill.

Goodwill opgøres på et bestemt tidspunkt ved en virksomhedssammenslutning på baggrund af de forhold, forventninger og synergier, der eksisterer fra den overtagende virksomheds perspektiv i forbindelse med sammenslutningen. I tiden efter overtagelsen ændrer den økonomiske virkelighed sig løbende i forhold til situationen før sammenslutningen, idet den erhvervede virksomhed integreres med overtagende virksomheds aktiviteter. Derfor kan der sættes et relevant spørgsmål ved, hvorvidt den erhvervede goodwill, som stammer fra tidspunktet for virksomhedssammenslutningen, i tiden efter sammenslutningen stadig afspejler den samme oprindelige erhvervede goodwill, eller om den i virkeligheden er forsvundet eller kommet til at

repræsentere noget andet med tiden. Det indregnede goodwillbeløb repræsenterer noget, der kan henføres til den erhvervede virksomhed, og ikke den samlede goodwill i de sammenlagte virksomheder. Det kan derfor betyde, at den erhvervede goodwill umiddelbart efter sammenslutningen begynder at miste sin identitet og betydning, fordi der løbende skabes nye goodwillværdier gennem de sammenlagte virksomheders efterfølgende aktiviteter. De sammenlagte virksomheder udgør altså en ny konstellation, der adskiller sig væsentligt fra de to tidligere selvstændige, ikke-sammensluttede virksomheder, som eksisterede umiddelbart før eller lige omkring tidspunktet for sammenslutningen. Pointen er derfor, at den erhvervede goodwill efterfølgende kan være noget helt andet eller er bortfaldet, fordi den er opgjort på et grundlag, der allerede er forældet, og dermed er "gammel".

Dette skaber en fortolkningsmæssig udfordring for regnskabsbrugeren. Den indregnede goodwill forbliver opført som et aktiv i balancen, selvom den ikke nødvendigvis længere afspejler den økonomiske substans, der lå til grund for overtagelsen. Regnskabsbrugeren kan således præsenteres for en historisk værdi, der i realiteten kan være udvandet, erstattet eller sammenblandet med internt oparbejdet goodwill opstået i den efterfølgende drift. Det bliver dermed vanskeligt at afgøre, om den fortsatte indregning vedrører den oprindelige transaktion, eller om posten i virkeligheden afspejler forhold, der er opstået efter overtagelsen. Goodwill risikerer på den måde at fremstå som en historisk restpost, hvis indhold og opgørelsesgrundlag gradvist bliver mere og mere uigennemskueligt med tiden efter sammenslutningen.

Ovenstående åbner op og leder videre til en diskussion om, hvorvidt internt oparbejdet goodwill kan påvirke den efterfølgende behandling af erhvervet goodwill gennem den påkrævede nedskrivningstest efter IAS 36 - et fænomen, der i litteraturen og af de institutioner, såsom FASB og IASB, der udarbejder regnskabsstandarder, betegnes som 'shielding-effekten'. Kort sagt indebærer dette, at erhvervet goodwill i forbindelse med nedskrivningstesten kan blive "skærmet" mod et nedskrivningsbehov, fordi efterfølgende internt oparbejdet goodwill bidrager til at opretholde værdien af den enhed, som goodwillen er allokeret til. Dette behandles nærmere i afsnit 5.5.

5.4 Nr. 3: Afskrivning vs. Nedskrivning

5.4.1 Afskrivning

Analysen tager udgangspunkt i regnskabsbrugerens perspektiv, hvilket medfører større fokus på den del af afskrivningsforløbet, der præsenteres eller på anden måde kommunikeres ud. Definitionen af en regnskabsbruger følger IFRS' definition jf. projektets begrebsramme i afsnit 3.1.2.

En af de mest væsentlige forskelle i behandlingen af goodwill i årsregnskabsloven og IFRS er afskrivning eller nedskrivning. Som det fremgår af specialets teoretiske grundlag, opstår goodwill kun regnskabsmæssigt i forbindelse med virksomhedsovertagelser. Dette punkt er ens mellem årsregnskabsloven og IFRS, hvor goodwillen er residualposten mellem overtagende virksomheds samlede vederlag og værdien af nettoaktiverne i overtagne virksomhed målt til dagsværdi[296]. Denne post, goodwill, bliver dermed afskrivningsgrundlaget. Med andre ord kan internt oparbejdet goodwill ikke indregnes grundet manglende opfyldelse af indregningskriterier. Dette understreges, som set i teoriafsnittet, i lovgivningen samt standarderne med direkte forbud mod dette. Her er det relevant at overveje, om disse værdier var til stede inden overtagelsestidspunktet, samt hvor retvisende goodwillposten er. Fra regnskabsbrugerens side er posten i sig selv derfor svær at tolke på, da det ikke i sig selv er tilknyttet noget aktiv. Afskrivningerne på goodwill er derfor ikke kun en svær ting at have med at gøre fra virksomhedens side, da man fra regnskabsbrugerens synspunkt kun kan se de informationer og noter, der er præsenteret i regnskabet. Afskrivningsforløbets levetid er et af de punkter, som kan argumenteres at være svær at finde frem til[297]. Grundet goodwills komplekse natur kan der kobles flere usikkerheder til fastsættelsen af levetiden på aktivet. Goodwill adskiller sig fundamentalt fra immaterielle aktiver i form af følgende problematikker, som identificerbarhed, fremtidige økonomiske fordele, svær at isolere, måling og skøn. Goodwill kan ikke adskilles fra øvrige poster, hvilket medfører, at det bliver en samlet pulje af elementer, som sammen bliver grundlaget for afskrivningerne efter årsregnskabsloven og i tidligere regnskabsmæssige behandlinger af aktivet i international og amerikansk kontekst. Regnskabet

[296] Speciale, afsnit 4.6-4.6.2.
[297] Speciale, afsnit 4.6-4.6.2.

kommunikerer ikke, hvilke elementer der indgår i goodwill, hvilket fra regnskabsbrugerens syn kan være svær at gennemskue. Levetiden på goodwill kan som udgangspunkt ikke fastlægges pålideligt, da poster, der typisk er under goodwill, som eksempelvis know-how eller brandværdi, ikke nødvendigvis har et naturligt og logisk afskrivningsforløb.

Sammenlignet med fysiske aktiver, hvor afskrivningen følger sliddet/forbruget på eksempelvis en maskine, er det, som set i teoriafsnittet, mere vanskeligt for immaterielle aktiver og goodwill. Regnskabsbrugeren kan derfor opleve en grad af vanskeligheder i forbindelse med en evaluering af goodwill, da denne kan ændre sig både positivt eller negativt over tid, fordi særligt goodwill ikke forbruges i en virksomhed på samme måde. Den regnskabsmæssige behandling kan derfor diskuteres om, hvorvidt den er den mest retvisende, eksempelvis i tilfælde, hvor der er et brand eller andre gunstige immaterielle forhold. Dette kan i sig selv give anledning til debat om identifikationen af et brand og om, hvorvidt der kan sættes nogen reel og objektiv levetid på.

Brands kan gennem tid eventuelt svinge i værdien alt efter forhold, som påvirker styrken af brandet. På den anden side kan det argumenteres, at et brand vil kunne holde sin værdi samt eventuelt stige, hvor den regnskabsmæssige afskrivning modsiger dette. Der kan således opstå situationer, hvor der bliver afskrevet forholdsvis mere på goodwillposten end det faktiske værditab. Denne problemstilling er yderst relevant for regnskabsbrugeren at tage højde for, da den valgte metode, som set gennem specialet, kan have stor indvirkning på, hvordan det bliver præsenteret i regnskabet. Det kan argumenteres, at udefrakommende udviklinger også kan have indvirkning på goodwillpostens evne til at skabe afkast eller fremtidige økonomiske fordele. Eksempelvis kan markedets udvikling og ny teknologi have indflydelse på goodwillpostens evne til at skabe afkast. Dette er forhold, som virksomheden alt andet lige ikke selv har kontrol over, men som bør tages højde for fra regnskabsbrugerens side.

Derfor skal goodwill fra regnskabsbrugerens side ikke ses alene som posten i regnskabet, da dette tal i sig selv ikke giver meget grundlag for at foretage beslutninger og konklusioner. Det er derfor relevant at se på anlægsnoterne sammen med posten for at kunne fortolke på goodwill.

På baggrund af ovenstående kan det derfor diskuteres, om årsregnskabslovens behandling af goodwill udgør den mest retvisende fremgangsmåde. Det, som taler for, er systematikken og forudsigeligheden af metoden, hvor antagelserne eller skøn laves i år 0, hvorefter det lineært følger årlige afskrivninger. Dette virker isoleret set som en enkel og forudsigelig måde at behandle goodwill på. På den anden side kan det argumenteres, at den lineære afskrivning alt andet lige ikke skaber det mest retvisende billede af virksomhedens goodwill, da der er faktorer, som kan påvirke udviklingen af dette. Fra regnskabsbrugerens synspunkt kan sammenligneligheden gøre det nemmere at træffe beslutninger, på den anden side kan det gøre det sværere at gennemskue den reelle udvikling over tid af goodwill. Grundet goodwills komplekse og sammensatte natur er en systematisk afskrivningsmodel vanskelig at forene med kravet om, at information skal være relevant. Goodwill adskiller sig fra andre aktiver ved, at aktivets økonomiske substans ikke kan afgrænses præcist, at værdien er vanskelig at observere direkte og at den forventede brugstid kan være svær, hvis ikke umulig, at estimere pålideligt. Hvis goodwill derfor afskrives, bliver dette en vilkårlig omkostning i regnskabet, fordi man netop ikke kan estimere en brugstid på aktivet. Dette siger ikke noget om udviklingen i aktivet og be- eller afkræfter heller ikke noget om aktivet, hvorfor en afskrivningsmodel ikke rigtigt har nogen bekræftelsesværdi, hvilket besværliggør opnåelsen af relevant information. Afskrivningsmodellen bliver blot en systematik, der reelt ikke siger noget om aktivets udvikling og økonomiske realitet. Der er således fordele og ulemper ved afskrivning af goodwill.

5.4.2 Nedskrivning

Fokus rettes nu mod nedskrivning af goodwill og nedskrivningsmodellen efter IFRS. Nedskrivningsmodellen indebærer blandt andet, at goodwill ikke afskrives systematisk over tid, men derimod allokeres til CGU'er og løbende testes for værdiforringelse med udgangspunkt i forventede fremtidige pengestrømme. Formålet er at sikre et regnskab, der i højere grad formår at afspejle den økonomiske realitet af goodwillens reelle værdi. Samtidig gør metoden det muligt for ledelsen at anvende skønsmæssige vurderinger, hvilket kan give anledning til udfordringer vedrørende målingen af de pågældende værdier. Det teoretiske fundament, der danner rammen for nedskrivningsmodellen, kan i så fald medføre komplikationer i forhold til regnskabets *relevans og*

troværdige præsentation, som er de to fundamentale søjler i regnskabets kvalitative egenskaber[298]. Derfor vil følgende afsnit forsøge at analysere nedskrivningsmodellen ud fra regnskabets kvalitative egenskaber og dertilhørende forstærkende egenskaber - s*ammenlignelighed*, *verificerbarhed*, *rettidighed* og *forståelighed*. Formålet er at vurdere, hvorvidt nedskrivning af goodwill bidrager til et retvisende billede og tilstrækkeligt beslutningsgrundlag for regnskabsbrugeren.

Den umiddelbare fordel

Afspejler en aktuel økonomisk værdi

Et af de væsentlige forhold ved nedskrivning er, at metoden formår at basere beregningen af værdiforringelsen på den aktuelle økonomiske situation. Det betyder konkret, at genindvindingsværdien af goodwill oftest beregnes på baggrund af forventninger til fremtidige pengestrømme, som den pågældende CGU med allokeret goodwill forventes at frembringe. Dette er selvfølgelig forbeholdt, at det er kapitalværdien, der anvendes frem for nettosalgsprisen ved opgørelse af genindvindingsværdien. Ud fra afhandlingens teoretiske grundlag kan genindvindingsværdien i princippet opgøres som enten kapitalværdi eller nettosalgspris[299]. Man må formode, at nedskrivning på goodwill i praksis typisk er baseret på kapitalværdien, idet goodwill er vanskeligt at måle ud fra markedspriser, som netop er det, nettosalgsprisen er baseret på. De forskellige CGU'er, hvortil goodwill er allokeret, kan derfor være komplicerede at opgøre på markedsbasis, idet identiske CGU'er kan være svære at identificere og sammenligne grundet deres kompleksitet og forskellighed. Derfor anvendes kapitalværdien som udgangspunkt for dette analytiske afsnit. I og med at nedskrivningsmodellen muliggør at tage virksomhedens aktuelle økonomiske situation i betragtning, kan der argumenteres for, at det er med til at øge relevansen i forhold til den finansielle information. Det spørgsmål, man bør stille sig selv som regnskabsbruger, er: "*Hvor relevant er dette for mig?*". At noget er aktuelt og samtidig baseret på en aktuel økonomisk situation, må alt andet lige tolkes som relevant for regnskabsbrugeren, idet man må formode, at det medfører et mere opdateret økonomisk billede af værdien af goodwill og dertilhørende CGU. Sammenlignes dette med den lineære afskrivningsmodel, hvor værdien afskrives konsekvent og dermed kan give et forkert billede af goodwillens reelle værdi, muliggør

[298] Beskrevet i afsnit 3.1.3.
[299] Beskrevet i afsnit 4.5.5.1.

nedskrivningsmodellen i stedet en løbende og opdateret vurdering af værdien, hvor en nedskrivning først sker ved et reelt værdifald.

I takt med, at ovenstående peger i retning af, at nedskrivning har tendens til at øge relevansen for regnskabsbrugeren i forhold til værdien af goodwill, bør den historiske udvikling i forhold til den regnskabsmæssige efterfølgende behandling af aktivet ligeledes tages i betragtning. Det er ikke nogen hemmelighed, at den efterfølgende behandling af goodwill i dag reguleres i overensstemmelse med IFRS, hvor afskrivning kun er muligt gennem årsregnskabsloven ved opfyldelse af relevante kriterier. Men som det fremgår af afhandlingens historiske udvikling, har dette ikke altid været gældende[300]. Eftersom afskrivning tidligere har været den efterfølgende behandling af goodwill, men hvor man i nyere tid er gået over til en påkrævet nedskrivningsmodel, kan det tyde på manglende relevans fra tidligere anvendte metoder. Derfor er det vigtigt at påpege, at man dengang havde indikationer om, at regnskabsbrugerne gav udtryk for, at afskrivning af goodwill ikke blev opfattet som værende brugbar information i forbindelse med at analysere sig frem til mulige investeringsmuligheder. Man må således formode, at relevansen heraf var begrænset, hvorfor netop manglende relevans kan have været en af katalysatorerne for at udvikle en mere relevant metode for at tilfredsstille regnskabsbrugeren.

Den nuværende nedskrivningsmodel kan derfor anses for at være i overensstemmelse med den økonomiske realitet, idet goodwill netop er et aktiv, der ofte relaterer sig til forventninger om fremtiden i forhold til f.eks. synergieffekter og indtjeningsevne, der ikke nødvendigvis forringes lineært over tid. På den måde fastholdes værdien af goodwill, hvor der først foretages en nedskrivning, når den forventede indtjeningsevne, som goodwillen og den tilhørende CGU forventes at frembringe, falder i værdi eller når der foreligger indikationer herpå. På den måde opretholdes relevansen af aktivet, idet værdien heraf gerne hele tiden skal forsøge at afspejle det aktuelle økonomiske potentiale. Den øgede relevans som nedskrivningsmodellen frembringer, skal derfor forstås som en betydelig fordel, med henblik på at tilfredsstille regnskabsbrugernes behov.

[300] Beskrevet i afsnit 4.3.4.2.1.

En potentiel svækkelse af regnskabets troværdige præsentation

Selvom nedskrivningsmodellen ud fra ovenstående afsnit formår at styrke relevansen af regnskabet i forhold til en mere retvisende værdi af goodwill sammenlignet med en lineær afskrivningsmodel, er der alligevel en række udfordringer, som kan påvirke regnskabets *troværdige præsentation* negativt. Dette er selvsagt ikke optimalt med regnskabsbrugeren for øje, der helst gerne skal være i stand til at basere sine beslutninger ud fra et troværdigt beslutningsgrundlag. Derfor ses de følgende udfordringer som nogle, der kan være med til at kompromittere regnskabets troværdighed på områder i regnskabet, der relaterer sig til nedskrivning af goodwill. Dette indebærer blandt andet anvendelsen af skøn i forbindelse med opgørelse af genindvindingsværdien, allokering af goodwill til CGU'er samt incitamenter fra ledelsen, som kan udfordre flere af regnskabets kvalitative egenskaber.

Skønsbaseret tilgang

Et af de forhold, der gør sig gældende i forbindelse med den negative påvirkning af regnskabets troværdige præsentation, er det faktum, at nedskrivningstesten, herunder genindvindingsværdien, i høj grad er baseret på skøn. Dette er skøn foretaget på baggrund af ledelsens egne forudsætninger i henhold til fastsættelse af fremtidige pengestrømme, vækstrater og diskonteringssatser. Derfor er det klart, at forudsætningerne er altafgørende for opgørelsen af genindvindingsværdien, hvor en minimal ændring i forudsætningerne kan have stor betydning for, hvorvidt en nedskrivning skal foretages. I dette henseende relaterer dette sig primært til kapitalværdien, der indebærer en betydelig skønsmæssig usikkerhed i forbindelse med opgørelsen.

Der kan i forlængelse heraf argumenteres for, at *verificerbarheden* bliver kompromitteret. Set fra regnskabsbrugernes perspektiv må man formode, at de har begrænsede muligheder for at verificere de forudsætninger, som virksomheden har anvendt til opgørelsen af genindvindingsværdien. Dette betyder dog ikke, at der ikke oplyses om nogle af de anvendte værdier brugt i opgørelsen, såsom vækstrater, diskonteringssatser eller forventninger til pengestrømme, da vi fra tidligere afsnit ved, at disse er påkrævede oplysninger[301]. Problemet ligger i, at eksterne interessenter, herunder regnskabsbrugere, som udgangspunkt ikke har adgang til virksomheders interne forudsætninger og tilhørende modeller, der danner grundlaget for værdierne anvendt i beregningen af

[301] Beskrevet i afsnit 4.5.7.

genindvindingsværdien. Det vil sige, at selvom virksomheden gennem påkrævede oplysninger giver informationer vedrørende forskellige faktorer til beregning af genindvindingsværdien, så er det alt andet lige udfordrende og nærmest umuligt at verificere den økonomiske realitet heraf, såfremt der ikke er adgang til virksomhedens interne forudsætninger. Som resultat heraf bliver det i høj grad en påtvunget løsning for regnskabsbrugeren at stole på ledelsens skøn og basere sine vurderinger og beslutninger ud fra dette i stedet for et objektivt verificerbart grundlag. Dog bør det ud fra et konkurrencemæssigt perspektiv nævnes, at en konkret offentliggørelse af virksomhedens interne regnskaber og grundlæggende finansielle forudsætninger, der hverken har krav til præsentation eller oplysning, kan svække deres position over for konkurrenterne. Derfor kan der også ligge et konkurrencemæssigt aspekt i forhold til, hvor meget den enkelte virksomhed har intentioner om at oplyse, uden at deres konkurrencemæssige fordel kompromitteres.

I takt med, at verificerbarheden sandsynligvis kompromitteres som resultat af en omfattende mængde af skøn, kan der samtidig argumenteres for, at *sammenligneligheden* ligeledes påvirkes i en negativ retning. Eftersom genindvindingsværdien er baseret på virksomhedens interne forudsætninger, så må resultatet af dette betyde, at der alt andet lige må være forskelle i de pågældende forudsætninger, alt afhængig af hvilken virksomhed der tages i betragtning. Det er ikke givet, at alle brancher eller alle virksomheder inden for samme branche f.eks. gør brug af samme vækstrate eller diskonteringssats. Det er jo netop sådanne værdier, som den enkelte virksomhed fastlægger ud fra en kvalificeret skønsmæssig vurdering. Forskelle i de anvendte forudsætninger fra virksomhed til virksomhed kan derfor have en negativ påvirkning på sammenligneligheden af deres regnskaber på dette område. Ud fra en regnskabsbrugers perspektiv må man formode, at det således kan medføre komplikationer i forhold til at svare på: *"Hvilke virksomheder laver gode opkøb?"* eller *"Hvad er den reelle værdi af goodwill?",* når forudsætningerne hertil er forskellige fra hinanden. Dermed kan det for regnskabsbrugeren være svært at tyde, hvilken vækstrate eller diskonteringssats der er mest passende, i tilfælde af at disse er forskellige, og det reelle sammenligningsgrundlag dermed forsvinder. Pointen er, at det i disse situationer kan give anledning til at udfordre regnskabsbrugernes mulighed for at lave en konkret sammenligning i forhold til værdien af goodwill på tværs af virksomheder. Dette kan især være problematisk for virksomheder, der f.eks. lever af opkøb, hvor goodwill udgør en stor del af balancen, og hvor små ændringer i de beregningsmæssige forudsætninger kan medføre en stor

resultatmæssig effekt i regnskabet. Antag eksempelvis, at der i stedet var fastsatte vækstrater og diskonteringssatser for de forskellige brancher eller virksomheder. I sådan en situation må man umiddelbart formode, at regnskabsbrugerne ville have et mere konkret grundlag at udarbejde en reel sammenligning ud fra, idet forudsætningerne hertil ville fremstå ens. På den anden side bør man samtidig erkende, at det i praksis virker som et relativt uholdbart tiltag, idet værdier som ovennævnte afspejler forventninger til den aktuelle økonomiske situation, hvorfor en fast sats eller rate reelt kan svække regnskabets relevans og opfattes som misvisende.

Allokering af goodwill til CGU'er

Hvad der yderligere kan ses som en udfordring, er kravet om, at den erhvervede goodwill skal testes i samspil med øvrige aktiver i forbindelse med, at der testes for værdiforringelse. Men hvorfor ses dette egentlig som en problematik? Ud fra teorien ved vi, at den erhvervede goodwill ved en virksomhedssammenslutning ikke kan stå alene, idet værdien heraf er svær at definere konkret over tid, og at den ikke skaber uafhængige pengestrømme. Derfor giver det umiddelbart mening at sætte de forskellige dele af goodwillen sammen med øvrige aktiver eller CGU'er i virksomheden, der yder fordel af en opstået synergi, som den pågældende goodwill nu engang bidrager til. Med afsæt i det teoretiske udgangspunkt kan der efterfølgende stilles spørgsmål til, hvorledes sådan en sammensætning udarbejdes, og hvad forudsætningerne bagved har været. Derfor kan der heller ikke ses bort fra det skønsmæssige aspekt, idet sammensætningen af virksomhedens CGU'er samt allokeringen af goodwill til disse er baseret på skøn foretaget af virksomheden. Dog er afsnittets fokus mere rettet mod det aspekt, der kommer efter at de skønsmæssige vurderinger er foretaget, altså hvor der er en etableret CGU med allokeret goodwill, og hvad dette efterfølgende har af betydning.

Da nedskrivningstesten foretages på et aggregeret niveau, betyder det også, at genindvindingsværdien opgøres på samme aggregerede niveau. *Impairment-only-metoden* indebærer derfor også, at vurderingen af, hvorvidt der foreligger en værdiforringelse, ikke skal ses i lyset af goodwill isoleret set, men mere i en bredere økonomisk sammenhæng. Det er netop her, hvor der kan argumenteres for, at det reelle problem i forhold til allokeringen af goodwill opstår, selvfølgelig med det forbehold, at der ses bort fra den skønsmæssige del af det - fordi hvor opstår den eventuelle værdiforringelse i den pågældende CGU, når genindvindingsværdien er lavere end

den regnskabsmæssige værdi? Er det goodwillen, som reelt er værdiforringet, eller er det i virkeligheden andre aktiver inden for CGU'en, der forårsager dette? Dette kan være vanskeligt at fastslå, idet den regnskabsmæssige værdi af goodwillen skal nedskrives før de resterende aktiver i samme CGU, såfremt der opstår et nedskrivningsbehov. Derfor kan det udefra set fremstå, som om at værdien af den erhvervede goodwill er faldet, når CGU'en nedskrives, selvom det i virkeligheden ikke altid er muligt at fastslå, hvorvidt det er der, hvor den faktiske værdiforringelse er sket. Set i forhold til regnskabets kvalitetskriterier kan problematikken og uvisheden derfor medføre en reduceret *forståelighed* af regnskabsinformation, eftersom det kan argumenteres at være svært for regnskabsbrugeren at identificere, hvilke af de pågældende elementer i CGU'en der har været katalysator for værdiforringelsen. Det kan ligeledes være med til at bidrage til et forenklet, men også potentielt misvisende billede af CGU'ens fald i værdi. Endvidere bidrager en reduceret forståelighed, som resultat af ovenstående tankegang, til at svække regnskabets troværdige præsentation, da det er sværere at vurdere, hvorvidt værdien af goodwill reelt afspejler den økonomiske realitet heraf.

Ud fra den samme analytiske tankegang som ovenstående kan man også vende scenariet om. I forbindelse med den årlige nedskrivningstest kan der opstå situationer, hvor genindvindingsværdien overstiger den regnskabsmæssige værdi af CGU'en. I sådanne tilfælde foreligger der ikke et nedskrivningsbehov, hvorfor den regnskabsmæssige værdi forbliver uændret. På papiret vil det i regnskabet indikere, at der ikke foreligger nogen reel værdiforringelse, hverken af den pågældende goodwill eller de øvrige dele i CGU'en. Der er dog et validt argument for, hvorfor dette ikke altid er retvisende. Det er ikke nødvendigvis sikkert, at alle dele af CGU'en har opretholdt deres særskilte værdier i løbet af det forudgående år. Men eftersom at CGU'en testes på et aggregeret niveau, så er det med udgangspunkt i enhedens samlede forventninger til fremtidig indtjeningsevne, der tages i betragtning. Med det in mente er det ikke urealistisk at forestille sig en situation, hvor en værdiforringelse i f.eks. den erhvervede goodwill fremtræder, men opvejes af positive udviklinger i andre dele af CGU'en. Værdiforringelser kan dermed reelt eksistere, uden at det afspejles i regnskabet. Set i lyset af regnskabsbrugerne må man antage, at der efterspørges en *relevant* og *troværdig præsentation* af den finansielle information i regnskabet. Man kan derfor argumentere for, at det forhold, at et reelt værdifald ikke nødvendigvis afspejles i regnskabet, udfordrer den *troværdige præsentation*.

Det kan samtidig reducere relevansen af regnskabsinformationen, idet informationen ikke afspejler den økonomiske realitet heraf, fordi der findes et værdifald, som ikke vises, men derimod skjules bag anden opvejende værdi. Samtidig reduceres forståeligheden for regnskabet, da man må formode, at regnskabsbrugeren kan have svært ved at identificere, hvorvidt nogle dele af CGU'en har haft et reelt værdifald, selvom det ikke fremgår af virksomhedens regnskab. Regnskabet kan derfor fremstå mere positivt, end det i virkeligheden er, som i forhold til regnskabsbrugerne giver et mindre retvisende beslutningsgrundlag.

Desuden kan man argumentere for, at *rettidigheden* ligeledes bliver svækket i forbindelse med, at den erhvervede goodwill allokeres ud til de forskellige CGU'er. Den grundlæggende tanke bag rettidigheden er, at regnskabsinformation skal være tilgængelig, hvor den stadig bidrager nyttigt til regnskabsbrugerens beslutningsgrundlag. Kædet sammen med nedskrivning af goodwill betyder det, at virksomheden skal informere omkring udfordringer, risici og værdifald i takt med, at disse potentielt opstår. Ud fra tidligere blev det belyst, at en af udfordringerne ved nedskrivningsmodellen er, at værdiforringelser på goodwill eller andre aktiver i CGU'en kan skjules af positive forventninger til CGU'ens samlede indtjeningsevne, og derfor ikke nødvendigvis afspejles i regnskabet. Lidt simplificeret kan man antage, at man har at gøre med en periode på f.eks. tre år. I år 1 opstår der indikationer på, at en del af de forventede goodwill-relaterede synergier ikke realiseres som forventet, men hvor CGU'ens samlede genindvindingsværdi opretholdes som følge af en positiv udvikling i de øvrige dele. Det samme gør sig gældende i løbet af år 2, hvor genindvindingsværdien stadig opvejes af øvrige dele i CGU'en. I år 3 sker der et skift, hvilket vil sige, at CGU'ens genindvindingsværdi nu er mindre end den regnskabsmæssige værdi, hvorfor der foretages en nedskrivning. Dette resulterer i, at der potentielt kan være underliggende værdifald i goodwillen løbende, men som først rapporteres i utide, når CGU'en samlet set er faldet i værdi. Derfor fremgår der først en nedskrivning i år 3, hvor man kan argumentere for, at der reelt burde have været en nedskrivning både i år 1 og 2. Informationen bliver derfor forsinket og ikke rettidig i forhold til den reelle økonomiske udvikling. Dette kan kompromittere den *troværdige præsentation* samt regnskabsbrugernes beslutningsgrundlag.

Potentielt incitament fra ledelsen

Eftersom tidligere afsnit har givet en indikation af, at nedskrivning af goodwill er præget af udfordringer i forhold til skøn og subjektiviteten forbundet med disse, ligger der også en problematik i, at denne subjektivitet kan udnyttes og dermed påvirkes af incitamenter fra ledelsen. Det vil sige, at i og med elementerne i nedskrivningsmodellen baserer sig på ledelsens egne forudsætninger og forventninger, så giver det ledelsen mulighed for at påvirke disse, således at det kommer virksomheden (og dem selv) til gode. Spørgsmålet er derfor, om der kan være forhold, som gør, at ledelsen kunne have interesse i at påvirke, hvornår og i hvilket omfang goodwill nedskrives. I dette henseende er det selvfølgelig relevant at afstemme, hvordan nedskrivningen påvirker regnskabet, hvor det tidligere i specialet blev etableret, at nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen. Derfor er det også en selvfølge, at nedskrivninger påvirker virksomhedens resultat for året. Med det in mente, så kan et incitament til bevidst at udnytte subjektiviteten være et spørgsmål om, hvilken økonomisk situation virksomheden på et givent tidspunkt befinder sig i. Derfor kan der argumenteres for, at det i høj grad afhænger af timing, hvor man i denne sammenhæng kan forestille sig to forskellige scenarier.

Det første scenarie er, at en given virksomhed har haft et dårligt økonomisk år og derfor er i en presset økonomisk situation, hvor ledelsen ikke ønsker yderligere negativ resultatpåvirkning, som kan medføre dårligt markedssignal. I dette tilfælde kan ledelsen have et incitament til at fastholde optimistiske forventninger til CGU'ens fremtidige indtjeningsevne, således at genindvindingsværdien forbliver over den regnskabsmæssige værdi, og en nedskrivning undgår at påvirke resultatet yderligere. Resultatet heraf bliver, at goodwill ikke nedskrives på trods af, at der muligvis foreligger et underliggende værdifald. I det andet scenarie kan man forestille sig en virksomhed med en lignende presset økonomisk situation. Modsat det foregående scenarie kan ledelsen i dette tilfælde have et incitament til at indregne yderligere tab i samme regnskabsår, idet det resultatmæssige udfald allerede er negativt. Derfor kunne man forestille sig, at ledelsen ville have et incitament til at undervurdere forventningerne til CGU'ens indtjeningsevne, således at der opstår et nedskrivningsbehov. Resultatet heraf bliver modsat det forrige scenarie, at goodwill nedskrives, selvom det kan diskuteres, hvorvidt der reelt foreligger et tilsvarende økonomisk værdifald. De to simplificerede scenarier viser, hvordan et incitament fra ledelsen kan have indflydelse på, hvorvidt der nedskrives på goodwill.

Spørgsmålet er, hvilken betydning det har for regnskabsbrugeren samt det retvisende billede af regnskabet, at ledelsen kan have incitamenter til at påvirke nedskrivningsmodellen, herunder nedskrivning af goodwill. Med afsæt i tidligere afsnit blev det klargjort, at ledelsen selv påvirker sammensætningen af CGU'er samt de forudsætninger, der danner grundlaget for beregningen af genindvindingsværdien. Eftersom selv mindre ændringer i de pågældende forudsætninger kan have en væsentlig betydning for, hvorvidt der opstår et nedskrivningsbehov, kan det være vanskeligt for regnskabsbrugeren at vurdere, hvorvidt disse har været strategisk påvirket af ledelsen selv. Grænsen mellem en reelt legitim vurdering og bias kan derfor være svær at skelne, hvilket kan resultere i en kompromitteret økonomisk realitet for nedskrivning af goodwill.

Med henblik på regnskabets kvalitative egenskaber giver ovenstående problematik anledning til at udfordre regnskabets *troværdige præsentation*, hvor resultatet heraf kan medføre en reduceret *neutralitet*. Dette skyldes, at essensen af neutralitetens tilstedeværelse i forbindelse med en troværdig præsentation er, at regnskabet ikke i nogen henseende må forsøge at under- eller overvurdere aktiver med intentionen om at påvirke, hvorvidt informationen modtages negativt eller positivt[302]. Men eftersom det kan være svært for regnskabsbrugeren at vurdere, hvorvidt der foreligger et biased incitament fra ledelsen, kan det netop give en øget sandsynlighed for, at de elementer og forudsætninger, der udgør fundamentet for nedskrivning af goodwill, kan være påvirket af strategiske hensyn. Det er dog vigtigt at understrege, at en reduceret neutralitet ikke nødvendigvis betyder, at ledelsen bevidst skal forsøge at påvirke nedskrivningsmodellen eller tilsidesætte gældende regnskabspraksis i ond tro. Det vil altså sige, at selv i situationer, hvor regnskabet aflægges i fuld overensstemmelse med korrekt regnskabspraksis, hvor der foretages skøn og vurderinger i god tro, kan neutraliteten på dette område i regnskabet stadig være reduceret, idet risikoen for bias stadig vil være til stede. Samtidig kan incitamenter fra ledelsen være med til at forstærke nogle af de i forvejen analyserede udfordringer og derfor yderligere reducere nogle af de tilhørende kvalitative egenskaber forbundet med disse. I forhold til rettidigheden kan en strategisk påvirkning fra ledelsen få den betydning, at nedskrivninger af goodwill enten fremskyndes eller udskydes bevidst og derfor ikke fremgår på det tidspunkt, hvor det reelt burde, hvilket medfører en yderligere reduceret rettidighed. Af samme årsag kan der i forlængelse heraf

[302] Beskrevet i afsnit 3.1.3.2.

argumenteres for, at en reduceret rettidighed derfor kan bidrage til en reduceret informationsværdi for regnskabsbrugerne, hvorfor regnskabets *relevans* på dette område påvirkes negativt. Samlet set kan uvisheden i, om der foreligger incitament fra ledelsen, medvirke til en reduceret relevans og troværdig præsentation, hvilket kan have en negativ effekt på regnskabsbrugernes beslutningsgrundlag.

5.5 Nr. 4: Internt oparbejdet mod erhvervet goodwill

I nogle tilfælde afholdes der udgifter med henblik på at skabe fremtidige økonomiske fordele, men uden at dette resulterer i skabelsen af et immaterielt aktiv, der opfylder indregningskriterierne. Internt oparbejdet goodwill dækker over værdier og forhold, som kan være væsentlige for en virksomhed, men som ikke tillades indregnet særskilt i balancen. Det kan eksempelvis være værdier knyttet til kundeloyalitet, brandværdi, knowhow, geografisk placering og andre gunstige og måske ligefrem heldige forhold. Disse eksisterer uden tvivl, men fremgår ikke "på papiret", fordi de ikke opfylder kriterierne for aktivering og indregning i balancen. Internt oparbejdet goodwill må efter IAS 38 ikke indregnes som et aktiv, da det *ikke* er en identificerbar ressource, som hverken kan udskilles eller udspringer af kontraktlige eller andre juridiske rettigheder, som kontrolleres af virksomheden, og kan måles pålideligt til kostpris[303]. Virksomheden kan eksempelvis ikke dokumentere regnskabsmæssig kontrol over eksempelvis kundeloyalitet eller medarbejderkompetencer. Sådanne værdier beror på ikke-kontraktuelle forhold, og der er derfor ingen garanti for, at kunder forbliver loyale, eller at medarbejdere fortsat stiller deres kompetencer til rådighed. For andre internt oparbejdede immaterielle aktiver kræver IAS 38, at virksomheden sondrer mellem en forsknings- og en udviklingsfase. Udgifter afholdt i forskningsfasen skal omkostningsføres, idet virksomheden på dette stadie endnu ikke kan påvise eksistensen af et identificerbart immaterielt aktiv, der med tilstrækkelig sandsynlighed vil generere fremtidige økonomiske fordele. Aktivering bliver først relevant i udviklingsfasen hvis virksomheden kan dokumentere en række betingelser[304]. Forskellen er altså, at internt oparbejdet goodwill udgør en samlet og ikke-identificerbar merværdi i virksomheden. Denne værdi indregnes aldrig som et aktiv i et regnskab, da den per definition ikke opfylder kriterierne herfor. Internt oparbejdede

[303] IAS 38, afsnit 48-50.
[304] IAS 38, afsnit 51-57.

immaterielle aktiver kan derimod være konkrete og identificerbare ressourcer, hvis IAS 38's kriterier for aktivering er opfyldt.

5.5.1 Shielding-effekten

Internt oparbejdet goodwill kan udvikle sig over tid og må antages at være dynamisk, da virksomheden løbende opbygger nye immaterielle værdier gennem eksempelvis kunderelationer, knowhow, medarbejderkompetencer eller styrket brandværdi. Dette er særligt relevant i relation til nedskrivningstesten af erhvervet goodwill, fordi sådanne ikke-indregnede værdier kan påvirke vurderingen af den samlede CGU og dermed få betydning for, om der konstateres et nedskrivningsbehov.

Ovenstående giver anledning til at bygge videre og kommentere på et velkendt og centralt problem i litteraturen og blandt standardsættere, kaldet "shielding-effekten", hvilket tidligere afsnit omkring "gammel goodwill" og "afskrivning vs. nedskrivning" også lagde op til. Elementerne i shielding-effekten kan illustreres med figuren nedenfor.

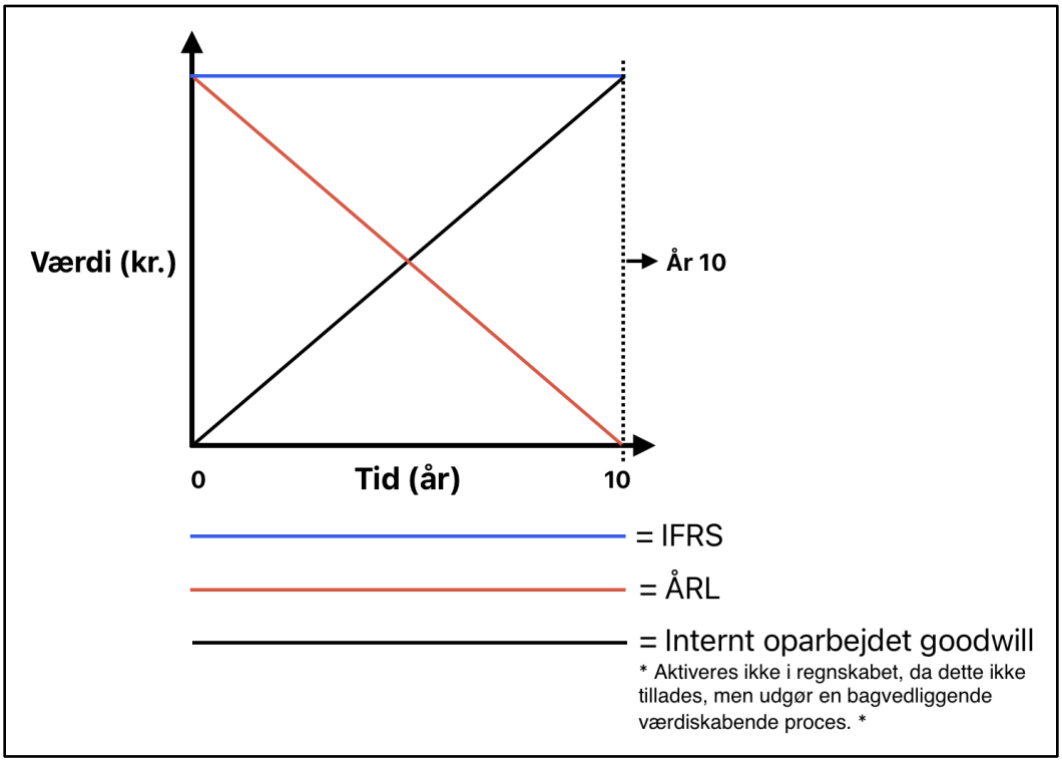

Figur 10: *Elementerne i shielding effekten* - Egen tilvirkning

Figuren illustrerer forskellen mellem afskrivning og nedskrivning i den efterfølgende behandling af goodwill samt den løbende opbygning af ikke-indregnede immaterielle værdier efter en virksomhedssammenslutning.

Den røde linje med negativ hældning viser, hvordan erhvervet goodwill systematisk og forudsigeligt reduceres gennem afskrivninger, som er metoden i årsregnskabsloven og i international og amerikansk regi, før man indførte nedskrivning. Dette er ikke i sig selv en del af shielding-effekten, men er illustreret for at vise forskellen fra IFRS-modellen og sætte den i perspektiv. Efter IFRS afskrives erhvervet goodwill derimod ikke, men testes årligt for værdiforringelse i den CGU, den er allokeret til, gennem en obligatorisk nedskrivningstest i henhold til IAS 36. Det betyder, at den bogførte værdi af erhvervet goodwill kan forblive uændret over tid, så længe der ikke konstateres et nedskrivningsbehov. Den blå, vandrette linje illustrerer dette og antages derfor i dette eksempel at være uændret gennem den 10-årige periode, der er lagt til grund i figuren. Den sorte linje med positiv hældning illustrerer, at virksomheden i tiden efter virksomhedssammenslutningen løbende opbygger nye immaterielle værdier gennem sine efterfølgende aktiviteter. Denne værdi kan eksempelvis opstå gennem forbedret drift, realisering af synergier, styrkelse af markedsposition, kundeloyalitet, knowhow, medarbejderkompetencer eller andre forhold, der i figuren karakteriseres som internt oparbejdet goodwill og andre internt skabte immaterielle aktiver, der ikke indregnes. Disse værdier vil derfor ikke fremgå som en særskilt regnskabspost i en virksomheds balance, fordi de ikke opfylder indregningskriterierne - de eksisterer ”blot” i og som en uløselig og uadskillelig integreret del af en virksomhed som helhed. Selvom immaterielle aktiver såsom goodwill identificeres og aktiveres, samt at der oftest identificeres nye immaterielle aktiver på en overtagelsesbalance ved en sammenslutning, er internt oparbejdet goodwill, som oparbejdes efter sammenslutningen, ikke til stede i regnskabet.

Shielding-effekten opstår i samspillet mellem den allerede indregnede erhvervede goodwill og den ikke-indregnede internt oparbejdede goodwill. Shielding-effekten, og dermed problemet, er, at den erhvervede goodwill, som allerede er indregnet i balancen fra en virksomhedssammenslutning på et bestemt tidspunkt, gennem tid kan blive stående uændret, selv om værdien af den i virkeligheden kan være faldet. Dette skyldes, at efterfølgende intern værdiskabelse, altså internt oparbejdet goodwill, kan “bære” eller “skærme” den bogførte erhvervede goodwill mod nedskrivning - deraf

navnet *shielding-effekten*. Med andre ord kan internt oparbejdet goodwill kompensere for et reelt fald i værdien af den oprindeligt erhvervede goodwill, hvorfor der ikke konstateres et nedskrivningsbehov og dermed ingen nedskrivning i regnskabet. Ikke-indregnede værdier kan derfor fungere som en slags "buffer", der absorberer en reel værdiforringelse af en CGU og den erhvervede goodwill, da det er denne, man tester for værdiforringelse, og som nedskrives først, hvis der er et behov. Dette kan også beskrives som et "headroom", der betegner den buffer, der opstår, når en CGU's genindvindingsværdi overstiger dens regnskabsmæssige værdi. Et eksempel: Hvis en CGU har en regnskabsmæssig værdi på 1.000 og en genindvindingsværdi på 1.200, udgør headroom 200. Det betyder, at CGU'ens samlede værdi kan falde med 200, før der opstår et nedskrivningsbehov. Hvis værdien af den erhvervede goodwill isoleret set reelt er faldet med 150, vil dette fald derfor ikke føre til en nedskrivning, så længe CGU'ens samlede genindvindingsværdi fortsat overstiger dens regnskabsmæssige værdi. I den forstand fungerer headroom som en buffer, der absorberer værdiforringelsen af den erhvervede goodwill. Denne buffer skal altså "opbruges", før et nedskrivningsbehov kan konstateres. Headroom opstår netop som følge af ikke-indregnede værdier, herunder internt oparbejdet goodwill, der ikke fremgår af balancen, men som afspejles i CGU'ens genindvindingsværdi, når denne beregnes, og dermed kan holde denne høj og give en buffer. Denne problemstilling kommer af goodwills sammensatte natur, da den ikke kan isoleres for sig selv, fordi den indgår og er integreret i en virksomhed som helhed. Den kan ikke udskilles fra virksomheden og er heller ikke et selvstændigt, uafhængigt aktiv, der kan generere pengestrømme for sig selv, fordi den "kræver" andre aktiver at fungere sammen med. Derfor kan den ikke testes for værdiforringelse isoleret gennem en nedskrivningstest, men skal IAS 36 som bekendt allokeres til en gruppe af aktiver (CGU'er), som kan anses for at generere pengestrømme uafhængigt af andre aktiver og identificeres særskilt. Dette er det laveste niveau, man kan isolere goodwill på.

Shielding-effekten gør dermed at den samlede CGU kan fremstå værdimæssigt intakt, selv om den oprindelige erhvervede goodwill isoleret set kan være værdiforringet. Når der ikke konstateres et nedskrivningsbehov på CGU-niveau, altså hvor CGU'ens regnskabsmæssige værdi ikke overstiger dens genindvindingsværdi, sker der ingen nedskrivning af CGU'en og dermed ingen nedskrivning af den erhvervede goodwill, fordi den allokerede goodwill er det første aktiv, der skal absorbere

en nedskrivning. Selvom den erhvervede goodwill i virkeligheden kan være værdiforringet, bliver dette ikke rapporteret.

Shielding-effekten indebærer derfor, at IFRS-modellen kan føre til en indirekte aktivering af internt oparbejdet goodwill i balancen. Der sker altså ikke en formel aktivering af intern goodwill, men den interne værdiskabelse, som foregår i perioden efter virksomhedssammenslutningen, kan alligevel få regnskabsmæssig betydning, fordi den forhindrer eller udskyder en nedskrivning af den erhvervede goodwill. FASB har i forbindelse med SFAS 142 også anerkendt denne problemstilling og fremhævet, at erhvervet goodwill efter sammenslutningen ikke kan isoleres fra internt oparbejdet goodwill. FASB anførte derfor, at den goodwill, der testes for værdiforringelse, altid vil være "shielded" af internt genereret goodwill, både før og efter overtagelsen, hvilket kan beskrives som en form for "backdoor capitalization" af internt oparbejdet goodwill[305]. IASB har selv anerkendt shielding-effekten som en central svaghed ved impairment-only-modellen. Dette kom også til udtryk i forbindelse med IASB's overvejelser om genindførelse af afskrivning på goodwill, hvor shielding-effekten blev fremhævet som et af de primære argumenter mod nedskrivning. IASB overvejede i den forbindelse at udvikle en alternativ nedskrivningstest, der mere effektivt ville imødegå problemet ved at gøre allokeringen af goodwill til CGU'er mere præcis, men konkluderede, at dette ikke var gennemførligt til en rimelig omkostning[306] [307].

Problemet med shielding-effekten er, at balancen fortsat kan vise erhvervet goodwill til dens oprindelige værdi, selv om dens reelle værdi i virkeligheden kan være helt eller delvist forsvundet, men grundet de internt oparbejdede værdier forbliver i regnskabet uden værdiforringelse. Man kan tænke på det, som at den erhvervede goodwill i virkeligheden værdiforringes, men fordi de internt oparbejdede værdier fylder disse værdiforringelses-"huller" og dermed bærer den erhvervede goodwill videre til dens oprindelige værdi, holdes den erhvervede goodwill intakt. Det er samtidig, hvad der menes med, at internt oparbejdet goodwill indirekte aktiveres eller "bagdør-aktiveres", hvilket strider direkte imod, at man ikke tillader internt oparbejdede værdier, der ikke opfylder

[305] SFAS 141, side 54.
[306] ESMA (2024), *IASB's Exposure Draft Business Combinations – Disclosures, Goodwill and Impairment*, side 1-25.
[307] IASB (2024) Exposure Draft, *Proposed amendments to IFRS 3 and IAS 36*, side 13.

indregningskriterierne, aktiveret. For regnskabsbrugeren kan goodwillposten dermed fremstå som en fortsat repræsentation af den oprindeligt erhvervede værdi, selv om den økonomiske substans bag posten over tid kan være ændret, hvilket kan perspektiveres til afsnittet om ”gammel goodwill”. Dette udfordrer regnskabsinformationens gennemsigtighed og kan svække brugernes mulighed for at vurdere, om den indregnede goodwill fortsat repræsenterer de forhold, der blev betalt for på overtagelsestidspunktet, eller om posten i realiteten opretholdes af helt andre, efterfølgende internt skabte værdier, som IFRS ikke tillader indregnet.

I relation til den troværdige repræsentation af erhvervet goodwill rejser shielding-effekten et centralt spørgsmål om, hvad en nedskrivningstest egentligt bekræfter. Hvis der som følge af shielding-effekten ikke konstateres et nedskrivningsbehov for en CGU og dermed erhvervet goodwill, kan det for regnskabsbrugeren fremstå som en bekræftelse af, at den oprindeligt erhvervede goodwill fortsat er intakt og ikke værdiforringet, selvom det i virkeligheden ikke er det, som bekræftes. Nedskrivningstesten efter IAS 36 repræsenterer det bedst mulige kompromis i forsøget på at bekræfte noget om den erhvervede goodwills værdi. Grundet goodwills sammensatte og uadskillelige natur kan aktivet dog aldrig testes isoleret, men kun vurderes som en integreret del af en CGU. Dette indebærer, at nedskrivningstesten ikke bekræfter noget om goodwill som sådan, men derimod noget om CGU'en som helhed. Denne problematik forstærkes yderligere af shielding-effekten, hvor ikke-indregnede værdier løfter CGU'ens genindvindingsværdi og dermed forhindrer, at et reelt værdifald på den erhvervede goodwill anerkendes og indregnes. Resultatet er, at nedskrivningstesten reelt bekræfter, at CGU'en som helhed ikke er værdiforringet, men ikke, at den oprindeligt erhvervede goodwill fortsat er intakt. Dette udfordrer den troværdige præsentation af goodwill i regnskabet og sætter særligt spørgsmålstegn ved regnskabsinformationens bekræftelsesværdi. Når shielding-effekten er til stede, bekræfter nedskrivningstesten reelt ikke noget om den erhvervede goodwills værdi. Der foreligger altså regnskabsinformation om goodwillens værdi og om resultatet af nedskrivningstesten, men denne information repræsenterer ikke det, den sætter sig for at repræsentere. I den forstand lever regnskabsinformationen ikke op til kravet om troværdig præsentation, da den fremstår som en bekræftelse af goodwillens værdi uden reelt at være det.

For at visualisere og understøtte forståelsen af, hvordan shielding-effekten kan komme til udtryk i forbindelse med en nedskrivningstest, illustreres problemstillingen i nedenstående figur som en

afslutning på dette afsnit. Figuren er forsimplet og bygger på en række antagelser, eksempelvis den anvendte genindvindingsværdi. Der er derfor ikke foretaget konkrete beregninger til fastlæggelse af værdierne. Figuren har i stedet til formål at illustrere pointen om, hvordan internt oparbejdede værdier kan skærme erhvervet goodwill mod nedskrivning.

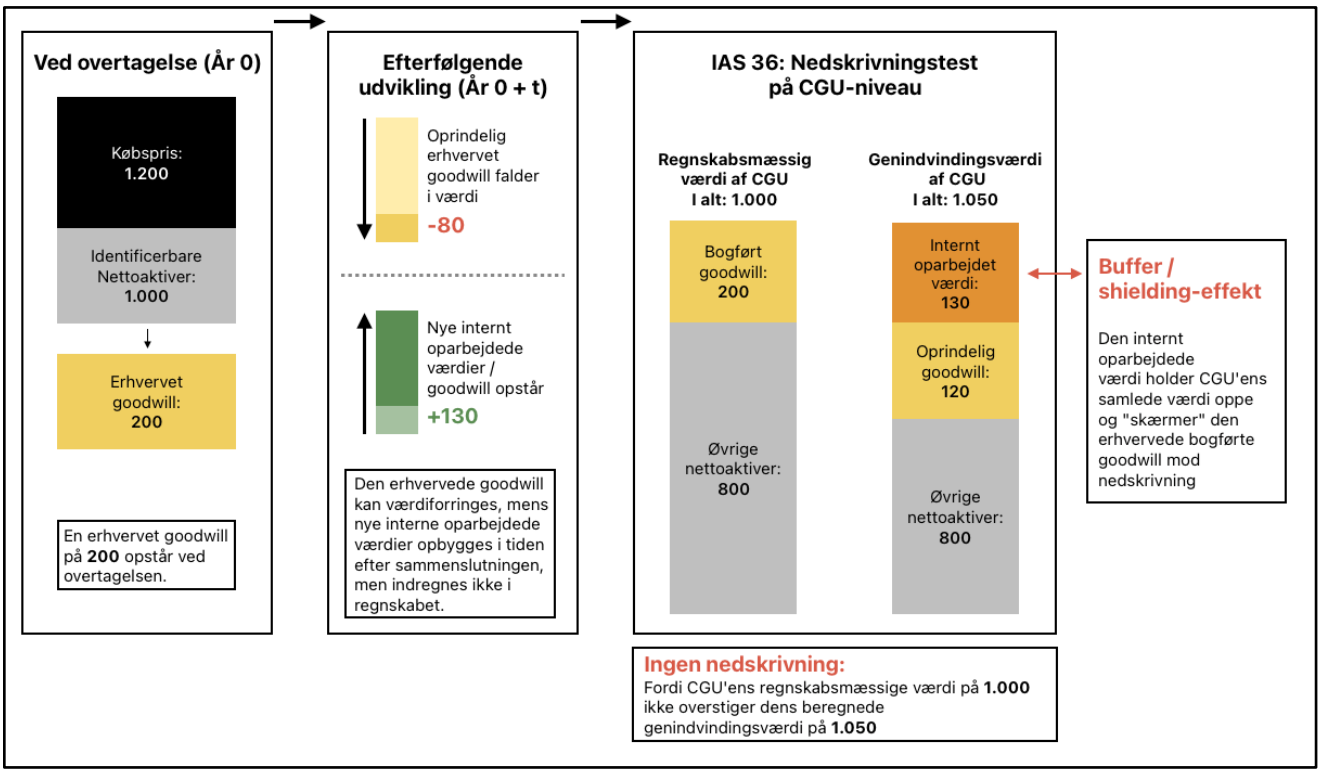

Figur 11: *Shielding effekten visualiseret* - Egen tilvirkning

6. Konklusion

Den historiske udvikling, der er blevet kortlagt, samt den nuværende regulering tydeliggør to spor i tilgangen til erhvervet goodwill. Det ene spor er det reguleringsmæssige, hvor de standardsættende organer fastlægger reglerne for den regnskabsmæssige behandling af erhvervet goodwill, herunder opgørelse, indregning og efterfølgende behandling i regnskabet. Det andet spor er det akademiske og teoretiske, som omhandler goodwills 'natur' og søger at skabe klarhed over, hvad goodwill grundlæggende repræsenterer teoretisk og konceptuelt, samt hvilke elementer der ligger bag dette immaterielle aktiv. Selvom disse to spor analytisk kan adskilles, hænger de tæt sammen. Den teoretiske forståelse af goodwill danner grundlag for den regulering, der fastlægges i regnskabsstandarder og lovgivning på området. Så længe goodwill anerkendes som et aktiv, der skal indregnes og behandles i regnskabet, er det ikke tilstrækkeligt alene at diskutere goodwill på et teoretisk niveau. Der er også behov for en praktisk og operationel regnskabsmæssig behandling af aktivet, der er hensigtsmæssig. Opdelingen mellem en teoretisk forståelse af og en regnskabsmæssig behandling af goodwill er derfor et naturligt resultat heraf.

Disse to spor er ikke nødvendigvis særlige for goodwill, men de bliver særligt fremtrædende grundet goodwills komplekse natur. Fordi goodwill er vanskeligt at identificere, afgrænse og måle særskilt, er sondringen mellem den teoretiske forståelse og den regnskabsmæssige behandling vigtig. Disse to spor kan have bidraget til den begrebsmæssige uklarhed, som historisk har præget goodwillområdet. Uklarheden kan opstå, når det ikke tydeliggøres, om der tales om goodwill som teoretisk begreb, eller om der tales om goodwill som en regnskabsmæssig post, der skal opgøres, indregnes og behandles efter bestemte regler. Hvis disse spor blandes sammen, risikerer den regnskabsmæssige behandling at blive opfattet som en egentlig teoretisk definition af goodwill, selv om den i højere grad er en operationalisering af begrebet, der skal anvendes regnskabsmæssigt. Samtidig er den teoretiske forståelse ikke altid umiddelbart omsættelig til en helt ideel regnskabspraksis, hvilket opdelingen af goodwill i komponenter illustrerer. Det illustrerer netop, hvorfor de to niveauer bør holdes analytisk adskilt, eller i hvert fald hvorfor man bør tydeliggøre og være opmærksom på, hvilket 'spor' og perspektiv man taler ud fra, når goodwillbegrebet behandles og diskuteres. Hvis regnskabspraksis forsøges fastlagt uden en

tilstrækkeligt klar og velbegrundet forståelse af, hvad aktivet repræsenterer teoretisk, kan praksis komme til at bygge på et uhensigtsmæssigt grundlag.

Goodwill er, rent teoretisk, abstrakt i sin definition og natur. Aktivet er unikt og fundamentalt forskellig fra andre immaterielle aktiver i en sådan grad, at vi betragter goodwill som et aktiv, der er *endnu mere immaterielt end andre immaterielle aktiver*. Den teoretiske forståelse af goodwill har ændret sig over tid, hvilket på det regnskabsmæssige plan medfører, at behandlingen også løbende justeres, tilpasses og diskuteres. I dag behandles erhvervet goodwill på to måder, alt efter hvilket regime man er i, hvor der som bekendt er fordele og ulemper ved begge metoder. I dag anvendes en nedskrivningsmodel i både international og amerikansk regnskabspraksis, mens den tidligere behandling af goodwill var en afskrivningsmodel. I dag anvendes en afskrivningsmodel fortsat i dansk kontekst, jf. ÅRL.

Afskrivning af erhvervet goodwill skaber en systematisk og forudsigelig regnskabsmæssig behandling og udvikling af aktivet. Metoden er enklere og mere forståelig for regnskabsbrugere. Taget årsregnskabslovens brede definition af regnskabsbrugere i betragtning kan afskrivningsmodellen være en mere hensigtsmæssig behandling. I modsætning til IFRS, der retter sig mod kapitalmarkedernes deltagere, herunder investorer og kreditorer, anerkender årsregnskabsloven en bredere gruppe af regnskabsbrugere, der også omfatter ansatte, lokalsamfund, kunder og andre interessenter, der ikke nødvendigvis har den samme regnskabsmæssige kyndighed og indsigt, som IFRS' brugergruppe må forventes at have. I denne kontekst fremstår afskrivning som den mere hensigtsmæssige og relevante behandling af goodwill, idet den systematiske og enkle tilgang er lettere at forstå og efterprøve for en brugergruppe, der er mere heterogen. Det kan dog diskuteres, om denne behandling af goodwill giver det mest retvisende billede af aktivet. Goodwill adskiller sig fundamentalt fra andre aktiver ved sin sammensatte og uadskillelige natur, og det er vanskeligt, hvis ikke umuligt, at fastlægge en pålidelig eller tilnærmelsesvis "rigtig" og præcis brugstid på aktivet, hvilket er nødvendigt for at fastsætte afskrivningerne. Afskrivninger bygger derfor på en brugstid, som er vilkårlig. Derfor vil afskrivningerne også blive vilkårlige og dermed irrelevante samt ikke-retvisende for aktivets regnskabsmæssige udvikling, fordi de ikke bekræfter noget nyt om aktivet på et bestemt tidspunkt. Afskrivninger har altså en mangel på aktualitet og bekræftelsesværdi. Goodwill udvikler sig over

tid, og dens værdi ændres hermed. Derfor er afskrivninger ikke den hensigtsmæssige metode, da der ikke kan fastsættes en "rigtig" forudbestemt brugstid og værdiudvikling gennem tid. Afskrivninger er derfor ikke situationsbestemte og bekræfter ikke noget om goodwill på et bestemt tidspunkt, i en bestemt situation eller i en bestemt kontekst for den enkelte virksomhed, hvilket nedskrivningsmodellen så godt som muligt forsøger, selvom denne heller ikke er perfekt og fri for problemer, jf. shielding-effekten og rettidighed, skøn og subjektivitet samt isolering af goodwill med flere. Afskrivninger tager således ikke stilling til goodwills reelle udvikling, da der afskrives over en periode på et forudbestemt grundlag og ikke et situations- og kontekstbestemt samt aktualitetsmæssigt grundlag. Vi mener hermed ikke, at goodwill skal behandles med afskrivninger, da det ikke giver et retvisende billede af aktivet og nyttig regnskabsinformation.

Sammenlignet med afskrivninger mener vi, at nedskrivningsmodellen er den mest retvisende måde at behandle goodwill på, fordi det er den metode, som på bedst mulig vis tager goodwills særlige, sammensatte og komplekse natur i betragtning. Det betyder ikke, at vi mener, at nedskrivningsmodellen er fuldstændig retvisende i sig selv - kun at den relativt set, sammenlignet med afskrivningsmodellen, er mere retvisende, fordi den har større bekræftelsesværdi og relevans samt tager den enkelte virksomheds situation og kontekst i betragtning på et bestemt tidspunkt. Dette gør afskrivninger i langt mindre grad, som i højere grad er en "standardmodel", der ikke er lige så virksomhedsspecifik. Nedskrivningsmodellen tager bedre højde for ovenstående problemer end afskrivninger, idet der regnskabsmæssigt først foretages en nedskrivning af goodwill, når testen viser, at der foreligger en værdiforringelse. Dette hænger bedre sammen med goodwillens natur og definition, fordi aktivet ikke forbruges på samme måde som andre aktiver - en afskrivningsmodel afspejler nemlig et systematisk og forudsigeligt forbrug af et aktiv. Nedskrivning af goodwill danner alt andet lige et mere korrekt konceptuelt og retvisende billede af aktivet, idet levetiden på goodwill er ubestemmelig, hvor værdireguleringer kun sker i forbindelse med et værditab på CGU-niveau. Den aktuelle situation for virksomhedens goodwillpost afspejler derfor bedre realiteten, da der tages højde for fremtidige økonomiske fordele, som genereres af posterne. Der er som bekendt ret væsentlige problematikker forbundet med nedskrivningsmodellen, såsom shielding-effekten, som gør informationen om goodwill mindre troværdig og retvisende, hvis den er til stede. Man vil i den ideelle verden gerne isolere goodwill fuldstændigt, men kan ikke, hvorfor nedskrivningstestens metode, hvor der identificeres

CGU'er, som goodwill bliver allokeret til, er et nødvendigt kompromis. Nedskrivningstesten i IAS 36 er derfor den bedst mulige metode til at kunne bekræfte noget om erhvervet goodwill regnskabsmæssigt. Dette viser tydeligt goodwills natur, som er kompleks, unik og fundamentalt anderledes end andre aktiver, hvilket som resultat heraf giver nogle problematikker i den regnskabsmæssige behandling, som er uhensigtsmæssige. Hvis disse problemer skal løses, skal der enten udvikles en helt ny nedskrivningsmetode, som formår at isolere goodwill bedre, eller også skal goodwill slet ikke indgå i en virksomheds balance, men derimod straksafskrives eller på anden måde elimineres i et regnskab efter en virksomhedssammenslutning. Dette vil også skabe sammenlignelighed mellem virksomheder, der køber sig til goodwill, og virksomheder som vækster organisk og indeholder ikke-indregnet internt oparbejdet goodwill. Således vil ingen af disse virksomheders regnskaber indeholde goodwill, selvom *goodwill* stadig er latent til stede i virksomhederne.

Der er et paradoks ved, at internt oparbejdet goodwill ikke må indregnes i balancen, når den oparbejdes internt, men kan komme til udtryk som indregnet goodwill, når virksomheden overtages af en anden virksomhed. Den erhvervede goodwill kan således delvist afspejle værdier, som den overtagne virksomhed selv har opbygget over tid, eksempelvis gennem kunderelationer, knowhow, medarbejderkompetencer eller markedsposition. Det kan dog ikke præcist fastslås, at al erhvervet goodwill alene består af tidligere internt oparbejdet goodwill, da posten også kan omfatte købers forventninger, synergier og eventuelle overbetalinger. Alligevel illustrerer dette en paradoksal mekanisme, hvor det kan se ud, som om regnskabsreguleringen modsiger sig selv: Værdier, der ikke kunne og ikke måtte indregnes hos den overtagne virksomhed før transaktionen, kan efterfølgende indgå i den overtagende virksomheds balance som erhvervet goodwill. Man kan i forlængelse af dette undre sig over, hvorfor erhvervet goodwill tillades indregnet i regnskabet.

Der er fordele og ulemper ved begge metoder. På baggrund af de identificerede problemstillinger og de analytiske refleksioner herpå vurderes det, at nedskrivningsmodellen er den mest retvisende metode relativt til en afskrivningsmodel på trods af modellens udfordringer og kompleksitet. Afskrivning på goodwill vurderer vi som værende ikke-retvisende og grundlæggende fejlbehæftet, da der, jf. ovenstående, er fundamentale konceptuelle elementer ved goodwill, som ikke kan forenes med en afskrivningsmodel.

Litteraturliste

Akademisk litteratur

Boennen, S. & Glaum, M. (2014). Goodwill accounting: A review of the literature. Tilgængelig på: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2462516

Catlett, G. & Olson, N. (1968). Accounting for goodwill; Accounting research study no. 10. *American Institute of Certified Public Accountants*. Tilgængelig på: https://egrove.olemiss.edu/aicpa_guides/142

Courtis, J. K. (1983). Business Goodwill: Conceptual Clarification via Accounting, Legal and Etymological Perspectives. *The Accounting historians journal*. Vol. 10(2), pp. 1-38.

Duncan, W. S. (1969). Accounting research study No. 10 -"Accounting for goodwill" - A summary of its conclusions. *New York Certified Public Accountant* (pre-1986). Vol. 39(6), p. 429.

Johnson, L. T. & Petrone, K. R. (1998) Is goodwill an asset? *Accounting horizons*. Vol. 12 (3), pp. 293–303.

Li, K. K. & Sloan, R. G. (2017). Has goodwill accounting gone bad? *Review of accounting studies*. Vol. 22 (2), pp. 964–1003.

Ratiu, R. V. & Tudor, A. T. (2012) The Definition of Goodwill - a Chronological Overview. *Romanian Statistical Review.* Vol. 60(4), pp. 54-59.

Faglige artikler

Andersen, J. (1997). Goodwill - en kommentar, *Revision og Regnskabsvæsen*. (RR.10.1997.29). Tilgængelig på: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000244554. (Kræver adgang)

Andersen, J. (2000). Goodwill - endnu engang. *Revision og Regnskabsvæsen*. (RR.2.2000.20). Tilgængelig på: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000244699 (Kræver adgang)

Larsen, M. S. (1997). Goodwill i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, *Revision og Regnskabsvæsen*. (RR.10.1997.14). Tilgængelig på: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000244553 (Kræver adgang).

Petersen, C. V. (2002). Værdiansættelse af goodwill - empiriske undersøgelser, *Revision og Regnskabsvæsen*. (RR.8.2002.22): Tilgængelig på: https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000261328 (Kræver adgang).

Bøger

Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2023). Research design. 6. edn. *Sage Publications*.

Fedders, J., Steffensen, H. & Lassen, K.T. (2021). Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder: Fra dansk praksis til IFRS. 6. udg. *København: Karnov Group*.

Gaughan, P. A. (2015) Mergers, acquisitions, and corporate restructurings. 6th edition. *Hoboken, N.J: Wiley*.

Juul, S. & Bransholm Pedersen, K. (2012). Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet, i Juul, S. og Bransholm Pedersen, K. (red.) Samfundsvidenskabernes Videnskabsteori - En indføring. 1. udgave, 5 oplag. *Hans Reitzels Forlag*. s. 399-430.

Kyhnauv-Andersen, C. et al. (2022). Finansiel rapportering: teori og regulering. 7. udgave. *Kbh: Nord Academic*.

Larsen, A. & Rasmussen, R. Y. (2022). Juridisk metode for revisorer. 1. udgave, 1. oplag. *Djøf Forlag*.

Møller, P. F. (2023). Introduktion til Koncernregnskaber. 14. udgave. *Gjellerup / Gads Forlag*. ISBN: 978-87-13-05098-7.

Nielsen, R. N. (2020). Videnskabsteori og projektarbejde for erhvervsøkonomer. 1. udgave, 4. oplag. *Djøf Forlag*. ISBN: 978-87-574-4130-7.

Rienecker, L. & Stray Jørgensen, P. (2020). Den gode opgave - Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser. 5. udgave, 2. oplag. *Samfundslitteratur*. ISBN: 978-87-593-2917-7.

Lovgivning og standarder

APB 16: *Business combinations*. Tilgængelig på: https://storage.fasb.org/apb16.pdf.

APB 17: *Intangible Assets.* Tilgængelig på: https://www.fasb.org/page/ShowPdf?path=APB%2017.pdf&title=Intangible%20Assets.

IASB. *Basis for conclusions on IFRS 3 Business Combinations*. Tilgængelig på: https://library.croneri.co.uk/cch_uk/iaststd/ifrs3-basis-200801#toc-5-8.

Erhvervsministeriet (2019). *Bekendtgørelse om anvendelse af internationale regnskabsstandarder IFRS for virksomheder omfattet af årsregnskabsloven (IFRS-bekendtgørelsen): BEK nr. 958 af 13/09/2019*. [online]. Retsinformation. Tilgængelig på: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/958.

Erhvervsministeriet (2024). *Bekendtgørelse af Årsregnskabsloven (Årsregnskabsloven): LBK nr. 1057 af 23/09/2024*. [online] Retsinformation. Tilgængelig på: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1057.

Europa-Kommissionen (2023) *Kommissionens forordning (EU) 2023/1803 af 13. august 2023 om vedtagelse af visse internationale regnskabsstandarder i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002*. Den Europæiske Unions Tidende, L 237/1, 26. september. Tilgængelig på: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02023R1803-20250730.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 *om anvendelse af internationale regnskabsstandarder*. Tilgængelig på: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A02002R1606-20080410&qid=1773521400697.

FASB. *30 Initial Measurement - Measurement of goodwill*. Afsnit: 805-30-30-1. Tilgængelig på: https://asc.fasb.org/1943274/2147479637/805-30-30-1.

FASB, *35 Subsequent Measurement - Overall Accounting for Goodwill.* Afsnit: 350-20-35-1. Tilgængelig på: https://asc.fasb.org/1943274/2147482646.

FASB, *25 Recognition - General*. Afsnit: 805-10-25-1. Tilgængelig på: https://asc.fasb.org/1943274/2147479405.

FASB. *Non-Authoritative Concepts Statement No. 8*. Tilgængelig på: https://www.fasb.org/standards/concept-statements.

Financial Accounting Standards Board (2007). *Statement of Financial Accounting Standards No. 141 - Business Combinations*. (SFAS 141) [Revised 2007]. Tilgængelig på: https://storage.fasb.org/fas141r.pdf.

Financial Accounting Standards Board (2001). *Statement of Financial Accounting Standards No. 142: Goodwill and other intangible assets.* Tilgængelig på: https://www.fasb.org/page/ShowPdf?path=fas142.pdf&title=FAS%20142%20(AS%20ISSUED).

IASB - *Conceptual Framework for Financial Reporting*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/conceptual-framework.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2026/issued/cf/.

IASB Meeting "Staff paper" (2022). *Subsequent accounting for goodwill – Staff recommendation*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2022/november/iasb/ap18a-goodwill-and-impairment-subsequent-accounting-for-goodwill-staff-recommendation.pdf.

IAS 1 - *Presentation of Financial Statements*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-1-presentation-of-financial-statements.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2024/issued/ias1/.

IAS 36 - *Impairment of Assets*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-36-impairment-of-assets.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2026/issued/ias36/.

IAS 38 - *Intangible Assets*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2026/issued/ias38/

IFRS 3 - *Business Combinations*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-3-business-combinations.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2026/issued/ifrs3/.

IFRS 13 - *Fair Value Measurement*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-13-fair-value-measurement.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2026/issued/ifrs13/.

IFRS 18 - *Presentation and Disclosure in Financial Statements*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-18-presentation-and-disclosure-in-financial-statements.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards/english/2026/issued/ifrs18/.

Øvrige kilder

Aarhus Universitet - Metodeguiden. *Triangulering*. Tilgængelig på: https://metodeguiden.au.dk/triangulering.

Aarhus Universitet - Metodeguiden. *Longitudinelt studie*. Tilgængelig på: https://metodeguiden.au.dk/longitudinelt-studie.

Børsen. (2026). *Eksperter venter flere bankfusioner: En bank udpeges som muligt mål.* Tilgængelig på: https://borsen-dk.zorac.aub.aau.dk/nyheder/finans/eksperter-venter-flere-bankfusioner-en-bank-udpeges-som-muligt-mal?b_source=banksektor-konsolidering&b_medium=row_1&b_campaign=list_2. (Kræver adgang).

Børsen (2025) *Her er de ti største virksom-heds-handler i Danmarks historie.* Tilgængelig på: https://borsen-dk.zorac.aub.aau.dk/nyheder/virksomheder/her-er-de-ti-storste-virksomhedshandler-i-danmarks-historie?b_source=officielt-dsv-kober-db-schenker-for-107-mia-kr&b_medium=row_1&b_campaign=list_1. (Kræver adgang).

Deloitte - IAS PLUS *International Accounting Standards Committee (IASC)*. Tilgængelig på: https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/history/resource25.

DR. (2024). *Nykredit vil købe Spar Nord i kæmpe milliardhandel: Bliver landets trejdestørste bank*. Tilgængelig på: https://www.dr.dk/nyheder/seneste/nykredit-vil-koebe-spar-nord.

DSV. *Annual Report 2019*. Tilgængelig på: https://investor.dsv.com/static-files/b4c0c890-9f25-4b45-bb00-8a7dd6d5f433.

DSV. *Annual Report 2021*. Tilgængelig på: https://investor.dsv.com/static-files/6f294f9f-898c-4056-976c-149ef470c8bb.

DSV. *Annual Report 2025*. Tilgængelig på: https://investor.dsv.com/static-files/473ce9ab-291b-42fc-90d0-bff4ee07e4f6.

DSV. *Vores formål og strategi.* Tilgængelig på: https://www.dsv.com/da-dk/om-dsv/formaal-og-strategi.

DSV. (2025). *DSV completes acquisition of Schenker*. Tilgængelig på: https://www.dsv.com/en/about-dsv/press/news/com/2025/04/dsv-completes-acquisition-of-schenker.

DSV. (2021). *DSV Panalpina A/S becomes DSV A/S.* Tilgængelig på: https://www.dsv.com/en/about-dsv/press/news/com/2021/09/dsv-panalpina-as-becomes-dsv-as.

ESMA (European Securities and Markets Authority). (2024). *Letter to IASB on the Exposure Draft Business Combinations – Disclosures, Goodwill and Impairment* (ESMA32-

644431002-523). Tilgængelig på: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2024-07/ESMA32-644431002-523_Letter_BCDGI_IASB.pdf.

EY. (2025) *Indsigt i årsregnskabsloven - EY's praktiske guide til forståelse af loven*. 12. udgave 2025/26. Tilgængelig på: https://www.ey.com/da_dk/insights/assurance/indsigt-i-aarsregnskabsloven.

EY. (2023). *IFRS og danske årsrapporter.* 1. udg. Tilgængelig på: https://online.flippingbook.com/view/703235442/62/.

FASB *About the FASB*. Tilgængelig på: https://www.fasb.org/about-us/facts.

IFRS Staff Paper. (2019). *Goodwill and Impairment; Reintroduction of amortisation of goodwill*. Tilgængelig på: https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2019/june/iasb/ap18b-goodwill-and-impairment.pdf.

Investopedia (2026) *Understanding the Accounting Principles Board (APB) and Its Legacy*. Tilgængelig på: https://www.investopedia.com/terms/a/accounting-priciples-board.asp.

Kaastrup & Andersen. *Hvad er M&A - og hvorfor kan det give værdi?*. Tilgængelig på: https://www.kaastrupandersen.dk/indsigter/hvad-er-ma-og-hvorfor-kan-det-give-vaerdi/.

Konkurrence- og forbrugerstyrelsen. *Fusioner og fusionskontrol*. Tilgængelig på: https://kfst.dk/konkurrenceforhold/fusioner.

McKinsey & Company. (2001). *Shed no tears for pooling's demise*. Tilgængelig på: https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/shed-no-tears-for-poolings-demise#/.

Nykredit. (2025). *Endnu et skridt i sammenlægningen mellem Spar Nord og Nykredit*. Tilgængelig på: https://www.nykredit.dk/dit-liv/bolig/nyheder-om-bolig--og-privatokonomi/2025/09/endnu-et-skridt-i-sammenlagningen-mellem-spar-nord-og-nykredit/.

ShippingWatch. (2025). *DSV now has all the approvals for acquisition of DB Schenker*. Tilgængelig på: https://shippingwatch.com/logistics/article18097089.ece.

TV2. (2025). *Tre danske banker indgår aftale om at fusionere.* Tilgængelig på: https://nyheder.tv2.dk/business/2025-10-27-tre-danske-banker-indgaar-aftale-om-at-fusionere.

U.S. House of Representatives, Committee on Commerce, Subcommittee on Finance and Hazardous Materials. *Accounting for Business Combinations: Should Pooling Be Eliminated?*. hearing, 106th Congress, 2nd session, May 4, 2000, Serial No. 106-100,

Washington: U.S. Government Printing Office, 2000. Tilgængelig på: https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-106hhrg64765/pdf/CHRG-106hhrg64765.pdf?.